

Naročnina

Dnevna izdaja

za kraljevino Jugoslavijo

mesečno 25 Din

polletno 150 Din

celoletno 300 Din

za inozemstvo

mesečno 40 Din

nedeljska izdaja

celoletno v Jug.

slaviji 120 Din, za

inozemstvo 140 D.

SLOVENE

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, neilustrirana
pisma se ne sprejemajo. Uredništvo
telefon št. 2050, upravnništvo št. 2328

Informativen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6. Čekovni
račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349
za inšerate, Sarajevski št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Cene oglasov
1 stop, peti-vrsta
malí oglaš po 150
in 20, večji oglaš
nad 45 mm višine
po Din 2-50, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
p. Pri večjem g.
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka in
dneva po prazniku

Boj s socialisti v Avstriji

Bilo je v tistih dneh, ko so dunajski socialisti vrgli med delavske mase parolo: Ven iz Seipelove cerkve! Seipelov krščansko-socialni kabinet, ki je bil dolgo na vladi, je bil socialistom dobrodošla prilika, da so svobodni-selno agitacijo, ki so jo takoj po vojni započeli zelo širokopotezno, še bolj pospešili in da so z neverjetno demagogijo pred delavstvom isto-vetili politika Seipela z vesoljno katoliško cerk-vijo. Propaganda je merila na izstop iz Cer-kve, ki žal, ni ostala brezuspešna. Odpadlo jih je par stotisoč, a gibanje proč od Cerkve ni- kakor še ni zaključeno.

Glavno prizadevanje pa so osredotočili so-cialisti okrog mladine. Kljub temu, da so kr-ščanski socialisti sedeli v vladi, na šolstvo niso imeli nikdar odločilnega vpliva. Ne le, da ima- jo posamezne dežele po ustavi zelo veliko sa-mostojnost, razpolagajo socialisti z velikanskim kadrom enakomislečega učiteljstva. Načrt so-cialistov je bil, da bi s pomočjo učiteljstva raz-kristjanili šolo. Sicer duhovnik še prihaja v šo-lo, toda upali so, da bi sistematično vcepljanje brezverstva potom učiteljstva moglo izpodnesti katehetov vpliv. Da bi lažje prišli do cilja, so ustanovili posebno organizacijo za otroke: »Društvo otroških prijateljev«, ki jo snujejo in vodijo po veliki večini brezumni učitelji. Z bogato podporo socialistične stranke, kakor tudi občin in javnih ustanov, kolikor jih je v socialističnih rokah, so se »otroški prijatelji« prav dobro razvijali. Da pokažejo svojo delav-nost, so ponovno nastopili na ulicah. Dunaj je bil že večkrat priča dolgih otroških povork, v katerih nosijo protiverske napise, pojejo brez-božne pesmi in kličejo proti veri in cerkvi. Vse tako, kakor so jih »naučili«. Seveda se »vzgojno« delo vrši največ izven šole po orga-nizacijah, ki delajo tudi skupne izlete in po-učna potovanja. Sploh ima cela socialistična mladinska organizacija nekaj dobrodelen zna-čaj. Revni otroci so večkrat obdarovani, o po-čitnicah jim za mal denar preskrbe bivanje v skupnih počitniških taboriščih. Na ta način celo leto ne spuste otroka iz rok. Duhovnik mora pogosto gledati, kako ob času, ko ljudje prihajajo v cerkev k maši, naklada učitelj otroke na skupni avto, da jih popelje »na iz-let«. Temu razdiralnemu delu socialistične mladinske organizacije katoličani dolgo časa niso imeli nič pravega postaviti nasproti. Ustanovili so sicer protiorganizacijo »Otroški bla-gor«, a to ni zadostovalo. Vendar, kakor je Francija dobila svojega De Segurja, Madžar-ska škofa Prohaska, Berlin Sonnensheina, tako je Dunaj prišel misijonarit duhovnik Mörzinger, ki se je z redko sposobnostjo in gorečo vnemo lotil mladinskega apostolata.

Mörzinger ni nobena nova osebnost. On je tisti, ki je pred desetimi leti ustanovil »Wiener Kirchenblatt« in ga tako sijajno urejeval in razširil, da je danes eden najjačjih katoliških tednikov sploh, ker se ga tiska v nakladi 720 tisoč. List stori silno mnogo dobrega in je pri-čel zadobivati popularnost celo izven avstrij-skih državnih meja, zlasti v Nemčiji in Švici. Opogumljen nad tolikim uspehom, je Mör-zinger poskusil isto velenje časopisa še pri — šolski mladini. Ustanovil je nalašč za šolarje »Das kleine Kirchenblatt«, čigar uspeh je bil naravnost presenetljiv. Po nekaj mesecih je dosegel skoraj enomilijonsko naklado in šte-vilo naročnikov še neprestano raste. Časopis je urejevan nalašč za otroke, zanimivo, pestro, veselo. Vse je notri, kar potrebuje katoliško zavedni fant — kajti predvsem moški mladini je list namenjen. Mladina je jako ponosna na to svoje »glasilo«, ker ve, da je čisto le zanje in da je tako njihovo, kakor imajo odrasli svoje časopise. Največ se širi list z agitacijo mladih, ki pri tem apostolskem delu često kažejo ve-liko več poguma in gorečnosti, kakor odrasli. Idealizem teh najmlajših viteзов ne pozna no-bene meje; zelo mnogi si pritrgujejo od svojih malih daril, da si naročajo list.

Za Mörzingerom ne stoji nikaka organi-zacija, najmanj kaka politična. Toda on sam s svojim listom predstavlja ogromno organi-zacijo mladih katoličanov, na katere izvaja neprestan vpliv potem svojega tiska. Glavni zahtevi, ki ju list vedno znova v raznih obli-kah poudarja svojim mladim čitateljem, sta obisk nedeljske službe božje in pa pogosto sv. obhajilo.

Dijaška mala antanta

Praga, 13. dec. AA. Odbor dijaške Male antante ima svoje seje od večerj do 15. decem-bra v Pragi. Seje se udeležujejo tudi delegati romunskih in jugoslovanskih akademikov. Dele-gatom na čast so priredili minister zunanjih za- dev dr. Beneš, primor dr. Baxa in rektor Kar-love univerze recepico.

Seja kat. episkopata Jugoslavije

Zagreb, 13. dec. (Tel. »Slov.«) V teku več-rajšnjega in današnjega dne so prispeli v Za-greb vsi člani poslovnega odbora katoliškega episkopata kraljevine Jugoslavije, in sicer presv. nadškof belgrajski P. dr. Rodić, ljub-ljanski škof dr. Jeglič, sarajevski škof dr. Sa-rić, djakovaški dr. Akšamović, splitski Bone-

lačić, križevaški Njarady. Namen njihovega sestanka je, da razpravljajo o nekaterih zelo perečih cerkvenih vprašanjih. Seja se je pri-čela danes ob 9 dopoldne, pod predsedstvom nadškofa dr. Bauerja. Trajala je ves dan. Ver-jetno je, da bo jutri prenehala in da se bo za javnost izdal komunike.

Konferenca naših gospodarskih ustanov

Predlog Društva narodov o carinskem premirju je v sedanji formulaciji za nas nesprejemljiv — Predlogi naših organizacij

Belgrad, 13. dec. (AA.) V prostorih obrtniške zbornice v Belgradu je bila snoči skupno konferenca zastopnikov gospodarskih ustanov iz vse države. Na konferenci se je razpravljalo o predlogu Društva narodov glede uveljavitve mednarodne konvencije o carinskem premirju. Obsežno poročilo o vprašanju carinskega premirja je podal Dragan Miličević, taj-nik belgrajske trgovske zbornice. Po obširni raz-pravi je bilo sprejeto tole stališče:

Ta konvencija je po svojem duhu in besedilu sestavljena tako, da hoče stabilizirati carinsko po-litiko in posameznih državah. To stremljenje vse-buje že samo na sebi osnovno hibo, ker predstavlja sedanje stanje carinskega ustrojstva ogromne ne-enakosti. Te neenakosti se izražajo v nesorazmernih carinah in v neprimerni carinski zaščiti posameznih držav, ki gre v posameznih primerih in primerjaje jo z današnje carinsko politiko v naši državi uprav do skrajnosti. Države, kakor n. pr. Španija, Romu-nija, Poljska, Francija in druge imajo mnogo višjo carinsko zaščito nego naše gospodarstvo. Ta za-ščita dosega pri nas povprečno 34%, med tem ko imajo druge države 50 do 99 odstotno. Zato je jas-no, da bo to premirje koristilo le onim državam, ki so bile v svojem profesionalizmu najbrezobzir-nejše. Ako globlje in pravilno proučimo posledice, ki jih bo imela ta konvencija v sedanji obliki, po-tem je na dlani sklep, da bo nekim državam omo-gotila vsesestranski gospodarski razvoj, dočim bo dru-gim preprečila ali celo vezala njihova sredstva za napredek in za njihovo eksistenco. Ta usoda izhaja že iz tega, da so mnoge države šele v polnem raz-mahu svojega politično-gospodarskega razvoja in da si šele ustvarjajo pogoje za svoje sedanje in bodoče življenje. Vse to se v praksi izraža v živah-nejšem delovanju, z izpremembo agrarnega ustroj-stva, z novimi socialnimi in duhovnimi potrebami itd. Vse to je izraz gospodarskih iniciativ za usta-ritev novega narodnega življenja. To prakso v vseh njenih manifestacijah pa bi hotela konvencija o carinskem premirju zavreči in zaustaviti. Naše zbor-nice in gospodarske organizacije ne vidijo v kon-venciji niti ene možnosti, ki bi mogla služiti kot jamstvo proti gospodarskim in socialnim nevar-nostim in posameznih državah zaradi porasta pre-bivalstva in poostrenega valovanja emigracije. Kon-vencije ni nadalje moči spraviti v sklad z najosnov-nejšimi interesi našega domačega gospodarstva tudi iz teh razlogov:

Mi smo svojo gospodarsko zaščito zgradili po-stopoma, upoštevaje pri tem organski razvoj naše proizvodnje. Izogibali smo se krajnostim in zaostri-tvam naših mednarodnih gospodarskih odnošajev. V dokaz služijo ta-le dejstva:

Centralni higienski zavod v Belgradu

Belgrad, 13. dec. (AA.) Minister za soc. poli-tiko in narodno zdravje dr. Mate Drinković je na podlagi § 48 zakona o banski upravi in v soglasju s predsednikom ministrskega sveta predpisal ured-bo o ustanovitvi in delokrogu Centralnega higien-skega zavoda v Belgradu. Uredba ima 19 paragrafov.

Na prvem mestu so določbe o ustanovitvi tega zavoda, ki bo strokovni organ ministrstva za soc. politiko in narodno zdravje. Njegova pristojnost se bo raztezala na področje vse države. V vsaki bano-vini bo ustanovljen po en higienski zavod, ki bo spadal pod centralni higienski zavod v Belgradu. Nadaljnje določbe uredbe se nanašajo na posamezne oddelke novega zavoda. V okvirju centralnega higienskega zavoda bodo ustanovljeni: bolnica za kužne bolezni, šole za dojilje, za zaščito mater in dece, za pobijanje raka, šolske poliklinike itd. Po-dobne ustanove bodo osnovane pri higienskih za-vodih v posameznih banovinah. Uredba stopi v ve-ljavo z dnem razglasitve v »Službenih novinah«.

Program poklonilvenih svečanosti

Zagreb, 13. dec. (Tel. »Slov.«) Radi ure-ditve sprejema in drugih stvari za poklonit-veno deputacijo, ki bo šla v Belgrad iz savske in primorske banovine, so odpotovali v Bel-grad zagrebški župan dr. Srkulj, dr. Rittig in splitski župan dr. Račić. Zvedelo se je, da bo imel splitski podžupan Bulić pozdravni govor v Belgradu. Na slavnostni seji belgrajske ob-čine bo govoril dr. Rittig. Na banketu, ki ga priredi belgrajska občina, bo govoril splitski župann dr. Račić. Nj. Vel. kralja bo na dvoru pozdravil dr. Srkulj.

Mi smo se od vsega začetka ločili od nekih drugih gospodarsko mnogo bolj organiziranih držav s tem, da smo vztrajali na načelu največje in brezpogojne ugodnosti pri izmenjavi gospodar-skih dobrin z inozemstvom. Mi smo selavili in vpo-rabljali carinsko tarifo, katere povprečna višina je daleč izpod onega, kar so sprejele mnoge države v naši bližnji in daljni okolici. V svojih trgovinskih pogodbah smo vezali več kakor polovico svojih ta-rif. Mi smo že leta 1922 — torej med prvimi v Evropi — ukiniteli vse uvozne in izvozne prepovedi in smo kot prvi sprejeli inicijativno Društva narodov za odstranitev motenj in zaprek mednarodne trgo-vine. Druge države tega niso storile. Pač pa so med tem razširile zaščitno politiko za svoje gospo-darstvo. Zaščitili so celo taka področja gospodar-skega udejstvovanja, za katera nimajo niti prirodnih pogojev. Mnoge države so časih celo s silo oteže-vale izvedbo celo takih sporazumov mednarodnega značaja, ki so jih same potrdile. Posledice tega stanja čutimo na vseh koncih in krajih. Te reper-kusije čutimo na našem zmanjšanjem izvozu, na poslabšani potrošnji v notranjosti, na padanju ren-tabilnosti vseh vrst udejstvovanja na vedno večji konkurenci inozemskih proizvodov. Zato smatramo zbornice in centrala industrijskih korporacij za svo-jo dolžnost, da gornje okolnosti naglasijo in pod-črtajo, da pa navzleč temu izjavijo, da sprejemajo vse ukrepe za ureditev mednarodne gospodarske in zaščitne politike, ker so globoko prepričane, da vo-di sedanja neurejena zaščita v neizbežno gospo-darsko anarhijo. Primerni ukrepi te vrste so nujno potrebni in z njihovim pravičnim izvajanjem bo ozdravljeno sedanje stanje na carinskem področju med posameznimi državami. Ustaliitev tega stanja bi pomenilo ovekovečiti neenakost razvojnih pogo-jev. Zato je potrebno, ako naj se s carinskim pre-mirjem uredi gospodarski odnošaji med državami, da se vpoštevajo tile predlogi:

1. da se naj predhodno ravnopravno izvede proporcionalna carinska zaščita po gospodarski strukturi posameznih držav, upoštevaje pri tem njihovo ustrojstvo, razvoj in njihove nujnosti, z dru-gimi besedami, da ni dobro izvesti konsolidacijo carinskega reda v gotovem času, to je da se veže na gotov rok,

2. da se z vsemi napor, ki bo konvencija sto-pila v veljavo, omogoči izvajanje načela o nedo-pustnosti vsakršne rezerve glede na agrarne ca-rine, ki obstojajo v raznih državah,

3. da se o konvenciji jasneje formulirajo do-ložbe o dumpingu in predvidijo sredstva za učin-kovitejši postopek, ako se pojavi.

Pravilnik o banskih sanitetnih svetih

Belgrad, 13. dec. (AA.) Minister za

Zakon o narodni šoli

(Nadaljevanje.)

Narodna prosveta.

§ 153. Za osebe do 25. leta starosti, ki so v šoloobveznem času ostale brez pouka, je obvezen obisk tečajev za odrasle in nepismene, ki se ima praviloma ustanoviti pri vsaki vaški šoli. Pouk v teh tečajih se vrši od 1. novembra do 1. marca v večernih urah. Za nad 25 let stare ljudi ti tečaji niso obvezni, če se pa prostovoljno vpišejo v tečaj, potem je obisk tudi za nje obvezen. Prosvetni minister bo določil učiteljem v teh tečajih posebno nagrado za vsakega učenca, za katerega se komisijko dokaže, da se je v tečaju naučil pisati in računati.

Za pouk analfabetov v vojski bo imenovalo prosvetno ministrstvo v soglasju s vojnim stajne učitelje za posamezne vojaške edinice.

V krajih, kjer ni šolskega poslopja, so dolžne upravne občine poskrbeti za lokale, za najpotrebnejše pohištvo in razsvetljavo.

§ 154. V svrhu narodne prosvete se bodo ustanovile za žene nižje gospodinske šole in gospodinski tečaji, za moške pa gospodarsko-zadružni tečaji.

V gospodinskih šolah traja pouk od 1. februarja do konca novembra, šola pa je urejena internatsko.

Učenke dobe vse potrebščine razen obleke in obutve. V šolo se sprejemajo deklice, ki so dovršile vsaj narodno šolo in so dovršile 15. leto. Ustanavljanje in vzdrževanje teh šol se vrši na breme državnega in banovinskega proračuna. Te šole se ustanove v prvi vrsti v najbolj zaostalih krajih.

Gospodinski tečaji in gospodarsko-zadružni tečaji se ustanove pri narodnih šolah in otvoriti se morejo tudi v mestih, kjer ni šole, če poskrbi občina za potrebne prostore, za kurjavo in razsvetljavo in za stanovanje učiteljev. Tudi te tečaje vzdržujejo država in banovine. V tečaje se sprejemajo osebe od 15. do 30. leta. Tečaji trajajo za ženske od 3 do 6, za moške pa 2 do 4 mesece.

§ 155. Učne načrte in programe, ko tudi podrobno organizacijo in delo v vseh teh ustanovah za narodno prosveto predpisuje prosvetni minister.

Novi šolski zakon ima tudi te določbe:

§ 156. Privatno inicijativno kulturno-prosvetnih ustanov v cilju narodne prosvete, zlasti pa ljudske univerze na vasi in v industrijskih središčih bo podpiralo prosvetno ministrstvo, zadržujoč sebi pravico dovoljevanja za osnovanje posameznih ustanov, kakor tudi pravico nadzorovanja.

§ 157. V sporazumu z ministrom za vojsko in mornarico, trgovskim ministrom in ministrom za socialno politiko in narodno zdravje ter v soglasju s predsednikom ministrskega sveta, bo predpisal prosvetni minister uredbo, s katero se bodo določila postopanja in navodila za zedinjenje vse države in privatne akcije na polju narodne prosvete.

Ta uredba bo zajela vse državne in banke ustanove, ko tudi vsa zasebna društva (človekoljubna, prosvetna, patriotska, pevka, viteška, profesionalna in strokovna), katerih delo je v katerikoli obliki vezano na narodno prosveto. Tudi s to uredbo in drugimi primernimi odredbami bo skrbelo prosvetno ministrstvo, da bo akcija zasebnih društev in banknih ustanov za narodno prosveto v skladu s prizadevanjem državnih oblastev in ustanov, da se prepreči škodljiva vzporednost delovanja, da se preprečijo spori, kjer obstoje in da se zedinijo ustanove s istimi nalogami, kjerkoli je potrebno in koristno.

Prehodne navedbe.

Iz § 158. Obvezen osemletni pouk se prične s prihodnjim šolskim letom 1930.-31. in se izvede postopoma v smislu § 8. tega zakona. Sedanji razredi ponavljajnih in nadaljevalnih šol se bodo spremenili v smislu tega zakona v višje razrede narodnih šol s skrajšanim poukom.

§ 160. Novi krajevni šolski odbori se imajo sestaviti v smislu tega zakona najkasneje tekom dveh mesecev po uveljavitvi zakona.

§ 161. Dosedanje šole in tečaji za narodno prosveto v posameznih pokrajinah se imajo v vsakem pogledu prilagoditi temu zakonu.

§ 164. Izjemoma morejo zasebne narodne šole, ki obstoje na dan, ko stopi ta zakon v veljavo, še nadalje obstojati, če se najkasneje v štirih mesecih po uveljavitvi tega zakona v vsakem oziru prilagode njegovim predpisom. Izbira učnih oseb na zasebnih narodnih šolah podleži odobritvi prosvetnega ministra. Nove zasebne narodne šole se ne morejo otvoriti niti obstoječe prenesti iz enega v drug kraj.

§ 165. Šolske občine, ki obstoje iz delov več upravnih občin, se prilagode v vsem temu zakonu tekom dveh mesecev po njegovem uveljavitvi.

§ 166. Kontraktualnim učiteljem, ki so kot narodni delavci prišli v službo države, se računa, ko postanejo naši redni državni namestenci, čas kontraktualne službe od 31. julija 1924. dalje. Učiteljem, ki so bili na dan vojne napovedi v službi bivše Avstro-Ogrske, pa so bili tekom vojne iz političnih razlogov odpušteni brez pravice na pokojnino in po osvobojenju zopet sprejeti v službo, se računa na isti način doba, ki so jo prebili izven službe, toda brez pravice doplačila za preteklo dobo.

(Konec prihodnjic.)

Ameriški izvoz zlata v Evropo

Pariz, 13. dec. AA. »Havas« poroča iz New Yorka, da je bilo 11 milijonov dolarjev in 275 milijonov frankov v zlatu odposlano v soboto iz New Yorka na parniku »Bremen«. Pošiljka v znesku 1.300.000 dolarjev in 2.600.000 frankov je za Švedsko ter je prva od 1. 1927, a druga pošiljka v znesku 20 milijonov dolarjev in 250 milijonov frankov je bila namenjena v Francijo. Kakor kaže, se bo začela v kratkem tudi angleška narodna banka pogajati za novo pošiljko v znesku 7 milijonov dolarjev in 175 milijonov frankov, tako da bo vsa vrednost v teku tega meseca iz USA v Evropo izvoženega lesa dosegla 20.300.000 dolarjev in 732.500.000 frankov.

Velik požar v Zagrebu

Zagreb, 13. dec. (Tel. »Slov.«) Ob 2 popoldne je danes izbruhnil v Jugofarmaciji, ki se nahaja v Jukičevi ulici št. 12, velik požar. Gasilci so takoj prispeli, kljub temu pa je škoda ogromna in se po povprečni ceni sodi, da znaša nad 2 milijona. Vzrok požara še ni utemeljen. Domneva se, da je nastal radi peči, ki se je nahajala v skladišču.

Avstrijski škofje o vprašanju lastnine

Dunaj, 13. dec. (Tel. »Slov.«) »Neuigkeits-weltblatt« poroča, da se je na zadnji avstrijski škofovski konferenci razpravljalo tudi o vprašanju lastnine, o katerem se je v zadnjem času mnogo pisalo v časopisih in obravnavalo med katoliškimi sociologi. Po potrebi bodo avstrijski škofje sami posegli v razpravo o izjavo, s katero bodo podčrtali krščansko pravno pravno lastnino, ki jo je Cerkev vedno zagovarjala nasproti nazorom, ki jih je v katoliške kroge zanesel liberalizem in socializem. Odklonili bodo vsako revizijo vprašanja soglasno z nauki sv. Tomaža Akvinskega in papeža Leona XIII. Pojem lastnine katoliške Cerkve na-

glaša pravico posameznika do pridobitve in prostega, samostojnega razpolaganja s privatno lastnino, nalaga pa tudi lastniku socialne dolžnosti nasproti soljudem, posebno glede spoštljivega postopanja s soljudmi, glede primernega plačila in omejitve brezposelnosti ter sestave socialnega delovnega prava. Liberalizmu, ki zahteva neomejeno lastninsko pravico, in socializmu, ki zahteva odpravo privatne lastnine, se mora odločno in programatično postaviti nasproti krščanski nazor na pravno-pravne lastnine, ki so ji pa stavljene moralne meje in socialne dolžnosti.

Izjava nove češkoslovaške vlade

Vsled komunističnih nemirov prekinjeni seji zbornice in senata
Izkušeni komunistični poslanci

Praga, 13. dec. (Tel. »Slov.«) Ministrski predsednik Udržal je danes na seji poslanske zbornice prečital *vladno izjavo*. Od prve besede dalje so ga motili komunisti s tolikim hrupom, da ni bilo mogoče razumeti nobene besede. Vsi komunistični poslanci so venomer v zboru kričali: »Doli s socialistično-fašistično vlado! Zivela sovjetska Rusija! Izpustite Harusa! Z galerije so morali odstraniti dva komunistična senatorja, ki sta vodila akcijo. Komunisti so metali spise proti ministrskim klopem in proti češkemu fašistu Gajdi. Hrup je bil tolik, da se je morala seja prekiniti. Vseh 23 komunističnih poslancev je bilo potem izključenih od desetih sej. Pri razglasitvi tega sklepa so se štirje komunistični poslanci uprli in jih je morala parlamentarna straža s silo nesti iz dvorane, nakar je straža zasedla vse vhode. Na hodnikih so potem ostali poslanci prirejali škandalne prizore in psovali poslance vladnih strank. Končno so zapeli svojo pešem »Rude prapore« in odšli v svoj klub.

Po seji poslanske zbornice je ministrski predsednik Udržal prečital *vladno izjavo* v senatu, kjer so komunisti zopet njegov govor motili s silnim hrupom, tako da je moral predsednik Soukup sejo prekiniti za četrto ure. Po zopetni otvoritvi je izjavil, da je pet komuni-

stičnih senatorjev izključenih od petih sej. Trije komunisti so takoj zapustili dvorano, dočim se je senator Mikuliček krčevito branil in ga je morala straža odnesti. Nato je Udržal vladno izjavo prečital do konca.

Vladna izjava kaže, da je nastala po težkem kompromisu. Začenja s težko poljedelsko krizo in z znaki splošne gospodarske krize. Naglašja se v njej sodelovanje Nemcev in poudarja, da se bo zunanja politika prizadevala, navezati se tesnejše stike s prijateljskimi državami, pa tudi z onimi državami, s katerimi radi nerešenih spornih vprašanj odnošaji še niso popolnoma urejeni. Posebno bo vlada skrbela za mednarodne gospodarske odnošaje, predvsem za navezovanje trgovinskih stikov. V finančnem pogledu je konsolidacija napredovala z uredbo zlate valute. Da se zlata valuta okrepi, je treba sistematično nadaljevati plačevanje državnih dolgov. Na haški konferenci bo Češkoslovaška zavzela stališče, ki je v skladu s finančnimi možnostmi in s pridržki, ki jih stavlja Češkoslovaška glede svojih potreb. Sedanje visoko stoječe šolstvo se mora razvijati še nadalje brez ozira na narodnost. Državna obramba zahteva največjo pozornost, da se more čim preje skrajšati doba aktivne vojaške službe.

Prisrčno prijateljstvo med Avstrijo in Italijo

Vse pogoje Mussolinija Avstrija sprejeta, nakar je Italija pristala na posojilo Avstriji

Dunaj, 13. dec. (Tel. »Slov.«) Dr. Schober je danes v narodnem svetu ob začetku seje v slovesni obliki podal izjavo, da so se vpo-stavili prijateljski odnošaji z Italijo, ki so bili nekoliko napeti od časa, ko je Mussolini na pritožbe kardinala dr. Pifflla radi postopanja za južnimi Tirolci zaničevalje zavrnili: Avstrija je, kar je. S posebnim zadovoljstvom je sporočil, da se mu je posrečilo, pridobiti odnošajem z Italijo značaj prisrčnega prijateljstva. S tem je dosežena bistvena točka one politike, ki jo je označil kot že tradicionalno zunanjo politiko nove Avstrije in h kateri šteje kot bistveni element lojalne prijateljske odnošaje z Italijo. Mussolini mu je sporočil, da bo Italija sedaj pristala, da se ustvari pogoji za najetje avstrijskega posojila, in da bo Italija

pristopila k ureditvi reliefnih dolgov, ki so bili l. 1928. sklenjeni z evropskimi reliefnimi državami, l. 1929. pa z Ameriko. Dalje bo Italija tudi pristala na sklepe reparacijskih vprašanj, ki so potrebni za inozemsko posojilo. To omogoča, da se pogajanja za posojilo praktično začne z ugodnimi pogoji. »Neue Zürcher Zeitung« poroča, da je Schober to izjavo prečital na podlagi koncepta, sestavljenega v italijanskem jeziku, ki ga je odobril Mussolini, in da je razen tega Mussolini zahteval, da se vzroki prejšnjega poslabšanja odnošajev med obema državama ne smejo ponoviti in da morajo izostati v tirolskem deželnem zboru napadi na italijansko politiko na južnem Tirolskem.

Zaupnica nemški vladi zagotovljena

Se, a nemškega parlamenta — Z dr. Schachtom bil dosežen sporazum

Berlin, 13. dec. (Tel. »Slov.«) Današnja debata v državnem zboru o vladni izjavi ni razčistila političnega položaja kabineta. Dasi se je začetek seje zavlekel za dve uri, se vladne stranke še niso mogle zediniti glede skupnega stališča glede Hilderdingovega finančnega programa in pri otvoritvi seje je predsednik ob splošni veselosti ugotovil, da se noben poslanec ni javil k besedi. Potem pa sta govorila komunist in narodni socialisti in v tem času so se končno sporazumele vladne stranke, da bo od vsake stranke po en poslanec podal izjavo.

Novi voditelj frakcije centruma dr. Brüninga je izjavil, da se njegova stranka postavlja sklenjeno na stališče finančnega programa in da pričakuje, da jim bodo druge stranke sledile. Nemški nacionalc dr. Quarz je izjavil, da ne gre za blagajniški deficit, temveč da gre v državni blagajni za organičen deficit. Bistvena vsebina tega parlamenta je samo še premikanje kulis. Ob splošni veselosti je re-

kel: »Gospodje, saj ste že mrtvi, vi samo tega ne veste. Treba je sprejemati povelja dr. Schachta, od katerega je odvisno, ali bo vlada mogla 1. januarja izplačati uradniške plače.

Berlin, 13. dec. (Tel. »Slov.«) V nemškem državnem zboru so razgovori med voditelji strank med seboj in z vlado v svrhu skupne izjave na današnji seji državnega zbora končno dovedli do tega, da se bodo izjave druge drugi prilagodile in disharmonije izločile. Položaj se že presoja optimističneje in smatra se, da je zaupnica vladi že zagotovljena.

Berlin, 13. dec. (Tel. »Slov.«) Po večurnem nočnem razgovoru med dr. Schachtom in državnim kanclerjem Müllerjem ter gospodarskim in finančnim ministrom se je dosegel sporazum, tako da je dr. Schacht izjavil, da je sprejem finančnega programa v državnem zboru zadostna varnost za finančni razvoj države. Brezpogojni sprejem pa bi odstranil težkoče za najem kredita v Ameriki.

Nervoznost italijanskega tiska

Povzročil jo je prihod francoske mornarice v Dalmacijo

Milan, 13. dec. (Tel. »Slov.«) »Corriere della Sera« dela francosko vlado odgovorno, ker da so se francoski mornarji udeležili protitalijanskih demonstracij v Šibeniku. List nadalje kritizira, ker se je to zgodilo v kočljivem trenutku italijansko-francoskih pogajanj za pomorsko razorožitev in ker je Francija poslala v jugoslovanska pristanišča oddelek svojega brodnjstva ravno v tem času. Francoska vlada pozablja, da je razčiščenje političnih odnošajev neobhoden predpogoj za zmanjšanje oboroževanja. Dokler bo ostalo politično nezupanje, je sporazum dvomljiv, če ne nemogoč. — Ni treba še posebej pripomniti, da v Šibeniku sploh ni bilo protitalijanskih demonstracij, temveč so bile le ma-

nifestacije francosko-jugoslovanskega prijateljstva. To prijateljstvo pa je tudi glavni vzrok vse nervoznosti.

Belgrad, 13. dec. AA. Povodom vesti v inozemskem tisku, zlasti pa v italijanskih časopisih o nekih protitalijanskih demonstracijah v Šibeniku o priliki obiska francoske mornarice smo pooblaščenim izjaviti, da te vesti ne odgovarjajo resnici in da protitalijanskih demonstracij sploh ni bilo.

Dunajska vremenska napoved. Spremenljivo, najprej večinoma jasno vreme. Ponehanje viharjev v severnih Alpah. Verjetno je, da bo mlo vreme še dalje časa trajalo.

Pred pričetkom trgovskih pogajanj s Francijo

Pariz, 13. dec. (Tel. »Slov.«) »Journal industrielle« poroča, da je francoska vlada zaprosila romunsko vlado za nova trgovinska pogajanja, ker se mora prejšnja trgovinska pogodba spremeniti radi nove romunske carinsko-tarifne reforme. Obenem se bodo začela nova trgovinska pogajanja tudi z Jugoslavijo, ker želi francoska vlada spremeniti gotove določbe trgovinske pogodbe iz leta 1926. Gre pri tem posebno za ostrejšo kontrolo izvora blaga.

Pogajanja med podonavskimi agrarci

Dunaj, 13. dec. (Tel. »Slov.«) »Magyar Hirlap« poroča, da se vrše med avstrijskimi in madjarskimi agrarnimi krogi pogajanja za pravičen medsebojni agrarni dogovor, h kateremu nameravajo pritegniti tudi jugoslovanske agrarne kroge. Gre za načelen sporazum, da bi Madjarska in Jugoslavija po uveljavitvi novih avstrijskih carinskih postavk dobili v Avstriji prvenstveno stališče za uvoz. Obe državi bi sicer po tem mogli uvažati v Avstrijo manj pridelkov, zato pa bi lahko računali z redno prodajo. Cene bi ostale na gotovi višini na podlagi fonda, ki bi se ustvaril potom zvišanja carin. List na koncu pristavlja, da niti v Avstriji niti na Madjarskem ni za to posebnega navdušenja.

Silen vihar na Jadranu

Šibenik, 13. dec. (Tel. »Slov.«) Ob treh po polnoči se je pričela na vsem gornjem Jadranu strašna burja. Morje je strašno razburkano. Vse ladje, ki so bile na odprtem morju, so se vrnile v bližino pristanišč. V Šibenik je prispel radio-brzjav, da se je radi viharjev ponesrečila neka italijanska ladja pri Molatu. Kakor se domneva, človeških žrtev ni bilo. Pomorske oblasti so poslale pomožno ladijo italijanski ladiji na pomoč.

Francoska proračunska razprava

Pariz, 13. dec. (Tel. »Slov.«) V poslanski zbornici je prišlo danes pri čitanju vnojnega proračuna do živahne debate glede prehrane moštva, katero je več poslancev označilo za nezadostno. Levica je predlagala, da se proračun za prehrano zviša za 405 mil., čemur sta se protivila finančni in vojni minister. Po mnenju zdravnikov dobiva moštvo preveč mesne hrane. Priprava jedil sicer ni popolna, vendar se bo skušalo v tem pogledu nedostatke odpraviti. Odločilni boj pa bo pri razpravi proračuna za zunanje ministrstvo. To priliko bodo porabili Franklin Bouillon, Mandel in Marin za nove napade proti Briandovi zunanji politiki v splošnem, kakor tudi proti izpraznitvi Porenja in saarskega ozemlja. Zunanja politika bo igrala tudi vlogo pri mornariškem proračunu radi skorajšnjega začetka londonske konference in radi poostritve nasprotstva med Italijo in Francijo.

Februaja obč. volitve v Spaniji

Pariz, 13. dec. (AA.) »Havas« poroča iz Madrida, da so na seji ministrskega sveta ministri podali svoje mišljenje glede vzpostave normalnega ustavnega režima na Španskem. Narodna skupščina se bo sestala v januarju prihodnjega leta, da dokonča poslednjo etapo današnjega režima in da objavi predlog ustavnih reforme. Občinske volitve bodo ob koncu februarja prihodnjega leta.

Kalandaris predsedniški kandidat

Atene, 13. dec. (Tel. »Slov.«) Dasi Ventzelos do sedaj še ni objavil svojega končnega sklepa, se čuje v republikanskih krogih, da se je sedaj odločil za kandidacijo bivšega ministrskega predsednika Kafandarisa za predsednika republike.

Nov poraz vs'ašev

London, 13. dec. (Tel. »Slov.«) Po vesteh iz Nankinga so kitajske nacionalistične čete pri Kantonu odločilno premagale vsaše in jih 7000 vjelo.

Švedinija oproščena

R'm, 13. dec. (Tel. »Slov.«) Šele danes zvečer, ko so Gudrun Armstad že včeraj izročili švedskemu konzulu, ki je poskrbel za njeno takojšnje odpotovanje, je objavil »Osservatore Romano« razsodbo preiskovalnega sodnika, ki je bila izvršena že 5. decembra. Gudrun Armstad je bila oproščena radi popolne nepristevitosti in zato, ker je storila dejanje pod vidnim vplivom verske blaznosti. Vendar pa izreka razsodba tudi, da se izžene iz Vatikana in da se ji vrnejo vsi zaplenjeni predmeti razen revolverja. Razsodba je bila izrečena v imenu sv. Trojice pod vlado Nj. Sv. Pija XI.

Drobne vesti

Pariz, 13. dec. (AA.) Iz Barcelone poročajo, da so bili polkovnik Dartla in drugi oficirji, ki so pomiloščeni, spušteni iz trdnjavske temnice.

Pariz, 13. dec. (AA.) »Havas« javlja, da je bila snoči aretirana služkinja, ki je pred nekaj meseci ukradla svetniku jugoslovanskega poslanstva Kasidoleu 15.000 frankov.

Socialno skrbstvo v Ljubljani

Ljubljana, 14. decembra.

Postavka v mestnem proračunu, ki najbolj zanima socialno nižje sloje našega mesta, je gotovo socialno skrbstvo. Proračunski predlog za l. 1930. za to postavko izkazuje te-le podatke (številk v oklepaju pomenjajo proračun v l. 1929. in proračunski zaključek za l. 1928.).

Potrebščine socialnega skrbstva.

Socialno-politični urad (plače in obleka slug) 212.431 Din (262.651 Din, 215.771 Din).

Davščina na nočni obisk gostiln in kavarn 53.000 Din (73.000 Din, 71.163 Din).

Ustanove, v katerih so upoštevane razne obveznosti mestne občine iz volil itd.: 20.075 Din (39.385 Din, 13.000 Din).

Starostna preskrba ubožnih Ljubljančanov izkazuje potrebščine 2.907.414 Din (2.786.585 in 2.315.144 Din). Starostna preskrba je največja postavka v socialnem proračunu mestne občine. Predvsem je tu upoštevano zavetišče za onemogle, dalje razne podpore in slično. Ta skrb ni miloščina, ki jo mestna občina deli, temveč je njena dolžnost skrbeti za onemogle in ubožne meščane.

Moderno socialno skrbstvo posveča mnogo pozornosti predvsem zanemarjeni in zapuščeni mladini. Denar, uporabljen v ta namen, je za mestno občino najbolj naložen denar. Ta se ji rentira obično najbolj na običnem denar. Za to je mestno pozneje, ko ji ni treba skrbeti za telesno in moralno propadli proletarijat in ne za onemogle ubožce. Mladinsko skrbstvo bo od mestne občine zahtevalo vedno večje dotacije. Za l. 1930 je določenih 932.000 dinarjev (887.336 Din in 707.106 Din).

Delavsko skrbstvo je pri nas popolnoma nova stvar. Industrijske krize, preobilica delovnih moči in s tem brezposelnost, umetno držan nizek zaslužek, vse to nalaga občinam novo skrb. Mestni proračun za l. 1930. določa za delavsko skrbstvo samo 390.000 Din (390.000 Din, 198.000 Din). Če pogledamo postavke v drugih proračunskih delih, je to dovolj malo.

„Hlapec Jernej“ v esperantu

Ljubljana, 13. decembra.

Ideja esperanta kot svetovnega mednarodnega posredovalnega jezika se nam zdi še vedno utopijska. Toda idealni esperantisti se stalno trudijo, da bi temu jeziku pridobili vso veljavo. Le čudno je, da je toliko teh esperantistov na svetu in da še celo pri nas nismo brez njih. V Ljubljani jih živi že prav lepa skupina in kdor zalde med nje, občuduje njihovo vnemo. Imajo esperantske tečaje, vsak teden se vrše esperantski sestanki s konverzacijo, predavanji, imajo razmeroma bogato knjižnico in pridno čitajo svojo literaturo. Človek mora priznati: ta vnema bo rodila uspehe in esperanto torej le ni tako nedosežna utopijska, ko ima vendar tako goreče pristaše.

Sestanke v četrtek zvečer v Narodni kavarni, kjer se esperantisti navadno zbirajo, je bil zanimiv iz dveh razlogov. Ljubljanski esperantski klub je proslavil 70-letnico rojstva ustanovitelja esperantskega gibanja dr. Zamenhova, obenem pa se je na tem sestanku čital odlomek iz esperantskega prevoda Cankarjevega »Hlapca Jerneja«. Dobro obiskane sestanku je predsedoval g. Herkov, voditelj esperantskega gibanja v Ljubljani. Po njegovem pozdravnem govoru je mali Nejk Jelenič deklamiral ljubko esperantsko pesmico, nato pa je g. Kralj imel uvodno predavanje k »Hlapcu Jernejcu«. Gosp. Jelenič je za tem recital dvojje poglavje iz esperantskega prevoda »Hlapca Jerneja«, ki ga je prevedel prof. Rakuša iz Maribora. Po recitalu je gđ. Ljubica Jelenič deklamirala še eno esperantsko pesmico, nakar je g. Herkov zaključil skromno slovesnost z zahvalo g. Rakuši, ki je oskrbel tako izvrstne esperantski prevod »Hlapca Jerneja«. Ta bo odsedaj dostopen tudi onim narodom, ki te močnejše Cankarjeve umetnine še nimajo v lastnem jeziku prevedene.

Esperantski prevod »Hlapca Jerneja« je sam zase umetnina. Prof. Rakuša je doumel lepoto Cankarjevega jezika in jo vestno preli v esperantski jezik.

Esperanto se je pri tem izkazal kot prav tako močan izrazitelj vse lepote besed, kakor vsi živi jeziki. Prevod je že dovršen in izide v kratkem v knjigi. Sedaj izhaja v odlomkih v berlinskem mesečniku »Esperanto Praktiko«. Esperantski naslov »Hlapca Jerneja in njegove pravice« je »La servisto Jernej kaj lia rajto«. Če pomislimo, da bodo mogli iz esperantskega prevoda spoznati Cankarja pripadniki prav vseh narodov, moramo priznati zaslugi, ki jo je s tem prof. Rakuša napravil slovenski književnosti.

Cankarjev »Hlapec Jernej« pa ne bo prvo delo Slovenca, ki izide v esperantskem Prof. Franjo Modrijan je svoječasnno pisal lične otroške pripovedke v esperantski list »Etolos«. Te pripovedke je sedaj izdala pariška založba »Espero Katolika« pod naslovom »Fabeloj«. Originalajo de Franjo Modrijan.

Slovenski esperantisti se torej v svetovnem esperantskem gibanju prav živahno udeležujejo in to jim bodi v čast.

—lr—

Bolniška blagajna je dolga leta tvorila važno postavko v socialnem proračunu mestne občine, ki je za svoje uslužbenke sama plačevala prispevke za bolniško zavarovanje. Letos in prihodnje leto pa tega ni in ne bo več. Torej si bodo sami morali plačevati prispevke v bolniško blagajno. L. 1928. so stroški mestne občine znašali za to 223.045 Din.

Mestno občino hodijo prositi podpore tudi pripadniki tujih občin. Te podpore — mestna občina jih ne deli preveč rada — tuje, to je podeželske občine redno vračajo. Za l. 1930. je določen znesek 80.000 Din (90.000, 84.272 Din). Nabava socialne literature bo zahtevala 5000 Din (5000 Din, 416 Din), razne podpore 130.000 Din (130.000 Din, 121.884 Din), razni stroški 10.000 Din (10.000 Din, 11.600 Din).

Skupno znašajo potrebščine mestnega socialnega skrbstva za l. 1930 4.832.120 Din (4.673.957 Din, 3.962.073 Din). V celotnem rednem prometu proračuna znaša to komaj 11 odstot., kar je zelo malo in mestni občini ni v čast. Ni pravilno mišljenje, da je treba črtati in skopariti prav in ravno ter samo pri socialnem proračunu. Nasprotno: mestna občina bi se morala zavedati, da socialno skrbstvo ne sme biti pastorek v proračunu, temveč z ljubeznijo negovana skrb. Črtati, skopariti, da, to se da v vsem mestnem proračunu, samo pri socialnem skrbstvu ne.

Kritje socialnega skrbstva izkazuje 1.295.000 Din (1.387.840 Din in 1.464.962 Din). Primanjkljaj znaša torej 3.537.120 Din. Kritje črpa sredstva iz občinskih socialnih davščin, raznih domskov, večnoma daril, povračil podpor tujih občin, glob in raznih dohodkov. Primanjkljaj se krije pa iz rednih občinskih dohodkov.

Že vnaprej vemo, da bo pri bodočem krčenju proračuna najbolj prizadeto ravno socialno skrbstvo, dasi je razmeroma najmanj dotirano. Mislimo, da se tu da najmanj prištediti. Če bo treba kje priznati večje potrebščine, to je treba priznati.

Bizeljske novosti

Kapele, 11. dec.

Lepi dnevi, ki so bili žal maloštevilni, so privabili v te kraje precej vinskih kupcev, tako, da ljudje že upajo in so prepričani, da bodo letošnji izborni kapljico kmalu vsi spravili v denar. Da je res izborna, jamči precejšnje število takih, ki kupujejo vino in ki po pokušnji v hramih prav krepko in »piano« zapojo sladkemu vincu slavo.

Tukajšnja šola bo v nedeljo 15. t. m. po večernicah v tuk. Gasilskem domu slovesno praznovala rojstni dan Nj. kralja Aleksandra. Na programu bo poleg petja, sviranja in sodelovanja godbe tuk. gasilnega društva, govora in deklaracij predvsem trojezinska otroška igra: »Vražec, Zeleti je, da bi se te proslave udeležilo čimveč ljudi, zlasti staršev, da dajo pobudo mladini za nadaljnje delo. Prijatelji iz okolice so seveda vlnudno vabljeni.

Na pobudo g. župnika so zbrali tuk. farani precejšnjo vsoto denarja, da se je nabavila za cerkev nova 1000-svečna svetilka. Svetilka se polni s petrolejem in je poseben patent nekake plinske svetilke z Auerjevo mrežico. Nova svetilka je že montirana v cerkvi.

Strašna smrt pijanca

Vavta vas, 12. decembra.

V ponedeljek 9. t. m. se je vračal iz kandijske bolnišnice neki kovač domu na Dvor pri Žužemberku. Ker je mož radi praznil kozarce, je obiskal spotoma tudi gostilne v Straži. Zvečer že v temi se je gugal po cesti proti domu. Ker je pa čutil, da ne bo kos dolgi poti, je zavil s ceste k hiši kneza Auersperga. Tam je v pijanosti padal in butal z glavbo ob zid. Končno je zlezal na tam zložen tramovje, kjer so ga našli zjutraj mrtvega in vsega okrvavljenega in pomazanega. Krvavi madeži po tleh in zidu — so bili priča, da je mož res vstajal in padal, a si ni mogel pomagati. Smrt pijanca je res žalostna. Pokopali so ga 12. t. m. v Gor. Straži. — Dasi je sedaj slabo vreme in zato nezdavno, so vendar ljudje trdni in zdravi. Že nekaj mesecev ni v fari mrliča.

Smrt v plamenu

Dol. Lendava, 11. dec.

Vdova Janeza Ermengi je izvršila v duševni zmedenosti samoumori, ki je po svoji grozovitosti pretresel vsoko. Po obleki si je polila gorilno tekočino. Potem se je zaprla na stranišče in je na sebi zažgala obleko. Seveda je bila v trenutku v plamenu. Nasrečo so opazili najprej sosedje, ko so zagledali dim, ki se je valil skozi okno. Takoj so opozorili domače. Ti so s silo odprli vrata. Vse je obšla groza, ko so zagledali pred seboj živo bakljo. Strgli so z nje gorečo obleko, toda nesrečnice že niso mogli rešiti. Med groznimi mukami je izdihnila.

Spominska slavnost kongregacij

Skupno spominsko slovesnost Mariji Brezmadežni Devici ob trikrat petindvajsetletnem verskem jubileju in Piju Papežu Enajstemu ob dvakrat petindvajsetletnem mašnem jubileju prirede Marijine kongregacije v Ljubljani v nedeljo 15. decembra 1929 v stolnici ob 4 pop. Govor: Pomožni škof dr. Gregor Rožman; slovesni blagoslov: škof dr. A. B. Jeglič, v »Unionu« ob 8 zvečer Vstop prost. Priporočamo se za prostovoljne prispevke v poravnavo stroškov.

Spored: 1. Naši skupni Materi: dr. Viktor Korošec; 2. Našemu skupnemu očetu: dr. Ivan Grafenauer; 3. Marija, skozi življenje: Ignacij Hladnik (ljudsko petje); 4. V svetišču sv. Karla v Rimu: Zlatomašna himna; 5. Prisega najmlajših: Marijin Vrtec; 6. O Marija, naša ljuba Mati: Gregor Rihar (ljudsko petje); 7. Ročevenske skrivnosti: Dr. Fran Kimovec (moški zbor); 8. Rože: Trojna poklonitev mladine Brezmadežni; 9. Ti, o Marija, naša Kraljica: P. Angelik Hribar (ljudsko petje).

Kdor hoče sad življenja: Kristusa, imej drevo življenja: Marijo.

Bl. L. M. Grignon.

Kongregacije! Ne pozabite zastav in znakov! Sedeži v dvorani v »Unionu« so v posameznih vrstah prihranjeni družbenim skupinam, kakor kaže pregledni listek, ki ga izroče voditelji oziroma reditelji. Stojišča naj se zavzamejo poljubno. Pridite vsi, predstojniki in voditelji, prijatelji in vzgojitelji, člani in članice, da bomo kakor ena sama duhovna družina postavili jubilej naše skupne Matere Marije in zlatomašni praznik svetega očeta Pija XI. Ta slovesni naš dan bodi odločilen dan za napredek naših kongregacij v mestu in na deželi. Ave, Maria!

Slovenski misijonarji v Indiji

Ljubljana, 13. decembra.

Prvi brzojav javlja, da so vsi trije redovniki Družbe Jezusove: Podržaj, Vdovič in Drobnič srečno dospeli v Bombaj.

Polovanje je bilo precej ugodno, le v Sredozemskem morju proti Aleksandriji je bil vihar. Bogoslovce Podržaj bo študiral v Kurseongu pod Limalajo bogoslovne nauke. Slušatelji teologije v Kurseongu morajo znati angleški in še en domači jezik.

Vožnja je trajala od 22. novembra, ko so odšli iz Ljubljane, do 9. decembra, ko so dospeli v Bombaj.

Glasbena Matica v Ženevi

Ženeva, 10. dec.

Na potu domov so se slovenski pevci danes ustavili še v Ženevi, sedežu Društva narodov, da reprezentirajo slovensko pesem tudi pred tem najvišjim forumom. Da izkoristimo vsaj trenutek tudi za ogled tega mesta, smo še v jutranjem mraku zapustili milijonski Lyon ter se mimo Amberien in Bellegrande odpeljali proti Ženevi. Na postaji Culoz se nam je pripetila prva nesreča na poti. Pri uvozu v omenjeno postajo je nastal naenkrat silen sunek v vlaku, vsled česar so popadali težki kovčega s polic in pri tem znatno ranili eno gospodično, tri druge pa so dobile močne udarce po glavi. Potrebna je bila zdravniška pomoč, ki je bila na razpolago takoj na postaji. Sestavljen je bil zapisnik, na podlagi katerega bo mogoče storiti nadaljnje potrebne korake. Neznatno razburjenje se je do prihoda v Ženevo popolnoma poleglo. V Ženevi nas je nad vse ljubeznivo sprejel jugoslovanski generalni konzul gospod Petrovič Nikolaj z uradništvom in jugoslovanski akademsko mladino, mala, ljubka hčerka tajnika pri Društvu narodov, gospoda Misleja Vladimira pa je izročila gospodu dr. Ravniharju krasen sopek svežih rdečih nageljev. Takega pristranskega sprejema nismo pričakovali, zato smo samozavestno stopili tudi na ta kritična tla.

Po kosilu sta nas gospoda gen. konzul Petrovič in Mislej peljala v palačo društva narodov, kjer nas je sprejel namestnik glavnega tajnika g. J. Avenol, ki nam je ljubeznivo razkazal sejno dvorano društva narodov stalnih komisij, malo dvorano sveta društva narodov, knjižnico itd. ter se ljubeznivo podpisal v Matično spominsko knjigo. Pevski zbor je nato posetil novo moderno zgradbo mednarodnega urada dela, kjer nas je sprejel ravnatelj urada, bivši francoski minister Albert Thomas ter nas v pristranem nagovoru pozdravil. Omenil je, da on sicer ni pevec, da pa ljubi glasbo, ker ve, da je koristna, da je sposobna doseči ono, kar dostikrat ne more doseči beseda sama. Pozna dobro Jugoslavijo, katera mu je blizu, saj je njegova starejša hčerka poročena s srbskim uradnikom v Belgiji. Gospod minister nam je pozneje sam razkazoval palačo, katera je bila sezidana in opremljena s prispevki vseh narodov. Videli smo sobo, ki je bila opremljena od jugoslovanske vlade, v drugi sobi smo videli n. pr. bolgarske preproge, norveške slike, belgijske kipe, nemška okna, češke lestence, japonske slike itd.

Zvečer ob 20.30 se je vršil v dvorani Reformacije, kjer se vrše vsakoletna redna zasedanja Društva narodov, zadnji koncert pevskega zbora Glasb. Matica na tej turneji. Velikanska, silno akustična dvorana je bila napolnjena najraznovrstnejšega občinstva, ki je pri »Jadovanki« izstopila iz rezerve, se ogrela pri »Molitvi dobrim očim« ter zahtevala ponovitve »Mladega junaka«. Pred odmorom je ljubka hčerka g. Misleja v spremstvu jugoslovanskega akademika izročila zboru krasen buket svežih rdečih nageljev in vrtnic s palmo ter švicarsko trobojnico od jugoslovanske tukajšnje kolonije. Ko je g. dirigent Polič poljubil deklico, je dvorana izbruhnila v navdušenje, ki kar ni moglo pojenjati. Drugi del programa je bila ena sama triumfalna zmaga. To-likega toplega aplavza še nismo doživeli na

Kakovost britvice je odvisna od izredno ostrega rezila.

Posebno ostro in precizno izdelana britvica Gillette jamči zato za ugodno britje, vrhu tega pa ž njo tudi prištedite. Kupite pravočasno nove britvice Gillette!

Gillette

tej turneji. »Zdrava Marija« s solistko gospo Wohinčevno je bila predmet dolgotrajnega frenetičnega odobravanja, dokler je ni zbor ponovil. Ponoviti je bilo treba tudi »Gor čez jezero« ter dodatni izven programa še dve narodni. Občinstvo se kar ni moglo posloviti od slovenskih pevcev, ki so temu občinstvu odprli nocoj nov, do sedaj nepoznan svet. Prihajali so posamezniki na oder čestitat direktorju Poliču, med drugimi gen. konzul g. Petrovič, namestnik jugoslovanskega poslanika v Bernu g. Stojakovič, ki se je pripeljal nalašč na ta koncert, minister Thomas, profesorji konservatorija, ruski svečenič in drugi. Občinstvo je izražalo svoje začudenje, da je zbor po tolikem trudu in naporu po prijateljskih francoskih mestih ohranil tako čilost in prožnost svojih glasov.

Po koncertu se je okrog Matičnega zbora zbrala vsa tukajšnja jugoslovanska kolonija s svojim generalnim konzulom Petrovičem na čelu ter namestnikom jugosl. poslanika v Bernu g. tajnikom Stojakovičem. Vsi navzoči si ohranijo ta prijetni večer v trajnem, najlepšem spominu. G. dr. Ravnihar se je v krasnih besedah zahvalil gen. konzulu Petroviču in tajniku Misleju za ves trud in delo, ki sta ga imela, da je bil koncert v Ženevi omogočen in da je imel tako velik uspeh v vsakem oziru. V spomin in zahvalo jima je podaril vsakemu album Slovenije. Iskrene pozdrave je sporočil od jugoslov. poslanika v Bernu g. Stojakovič ter čestital zboru na uspehu, ki ga je dosegel nocoj v tem velevarnem mestu. Spregovoril je še bolgarski akademik Bojadžijev, ki je v bolgarsčini izrazil brezkončno veselje, da je zmaga jugoslovanska pesem na tem važnem kraju in upanje, da bo ta pesem in zmaga pripomogla k čimprejšnjemu popolnemu zblizanju vseh Ju. oslovanov, h katerim spadajo tudi Bolgari. Zadonela je naša narodna pesem, dokler ni prišel čas ločitve. Vsa jugoslovanska kolonija z g. general. konzulom je spremila Matični zbor na kolodvor ter se pristrčno poslavljala od slovenskih pevcev, ki so se preko Berna, Züricha in Avstrije vrnili zopet v domovino.

Usoden glavnik

Žalostna zgodba izpred sodišča.

Ljubljana, 14. dec.

Prečudna so pota usode, prečudna časih dejanja človekova: kakšna malenkostna poteza, na, pa človek iztiri, pade, sede, obsedi... In potem se začne pot navzdol, bolj in bolj in brez konca...

Komaj 18 let ima Jelena, nikoli še ni bile kaznovana, najlepša bledenost je stala pred njo — samo zaradi malega glavnika se je njena pot nagnila... Bila je natakarija, lepo službo je imela, vsi so jo spoštovali in cenili. Pa je nekega dne prišel v hišo krošnjar in je tudi njej ponudil svojo robo. Izbirala je Jelena, dasi ni imela trdnega namena kaj kupiti. Dopadel se ji je lep glavnik za v lase, vrtela ga je v rokah, zasadila ga je v lase, obračala je sem in tja — in se je zgodilo, da je glavnik ostal pri njej, plačala ga pa ni. Umela je krošnjarja spretno potegniti, da še opazil ni, kako mu je zmanjkalo glavnika.

Toda — vso reč je opazovala gospodinja hiše. Videla je vse, razumela je, nastal je sum. Posvetilo se je tisti hip gospodinjici: če je glavnik in tako-le javno pa spretno, kaj pa moj denar? Orožnihi, prei-kava, jok, solze, zanikanje tatvine, — končno je Jelena priznala vse. Kot natakarija je imela opravka tudi z denarjem. Časih je jemala od gostov tudi plačilo, dasi navadno v to ni bila pooblaščenca in ne zato najeta. Imeli so namreč v hiši tudi plačilno natakarijo, ta je skrbela navadno za to reč. Toda časih je bilo dela veliko, gostom se je mudilo, kratko in malo: Jelena je v takih slučajih tudi sprejemala denar. In ga je nato izročala plačilni natakariji. Je pa z denarjem tako, da preмами človeka, šibkega in mladega še prej! Tudi z Jeleno se je to zgodilo. Jemala je sprva po kovačih, nato že po stotakih. Ko se je nabralo več, je poslala mater po pošti domov. Ugotovilo se je, da je na ta način vzela, odnosno si neupravičeno pridržala skupno 4100 Din.

Čedna vsota, vredna majhne kazni! Potri je stopila Jelena pred sodnjo, ni se dosti za govarjala, — kar je, to je! Sodniki so upoštevali mladost, priliko, kesanje. Jelena je za enkrat dobila le 8 dni zapora. Naj ji bo glavnik, kolikor je bil majhen in skoraj brez pomena, glasen in trajen opomin! — je dejal predsednik sodišča, — da po tej poti nikamor več, ker se končno le v brezn. konča... Obljubila je — toda...?

Sloan-ov Liniment

odstranja bolečine

Proti otrdelosti udov

Mala količina »Sloan«-ovega Linimenta (masti), namazana na obolelo mesto, ublažuje bol in pomaga.

Nepotrebno je utiravanje; ta mast se sama vsesa v kožo, ublažuje bolečine pri otrdelih udih, boleznih mišic in živčevja, hladi pri vnetjih in odstranjuje vsako sled otrdelosti in bolečin.

Uporabljajte »Sloan«-ovo mast proti revmatizmu, bolečinam v križu, išijasu, bolečinam hrbta, bolečinam distorzije in kontuzije.

Generalno zastopstvo MIŠKOVIČ & COMP.
Beograd - Sarajevska 70

Dobiva sev v seh lekarnah in drogerijah

Prehladi

prično po navadi z nahodom. Druga resnejša obolenja lahko sledi. Tu pomagajo

ASPIRIN- TABLETE

ki imajo dobrodejni vpliv pri vsakem prehlajenju in preprečijo nadaljnje nevarnosti.

Zahtevajte samo originalni zavoj „Bayer“ z modro-belo-rdečo banderolo.

Koledar

Sobota, 14. decembra: Spiridion, opat.

Osebnosti

— Sodniški izpit pri višjem deželnem sodišču v Ljubljani je položil g. dr. Dobrošek Josip, avskulant deželnega sodišča v Ljubljani.

Novi grobovi

† V Ljubljani (Selenburgova ul. 7) je umrl 13. t. m. g. Blaž Scharb, uslužbenec Jadranske podonavne banke. Pogreb bo v nedeljo ob 2 popoldne.

N. p. v. m.!

Mala kronika

★ Nova podružnica borze dela. Dne 11. t. m. je pričela poslovati v Kranju novo odprta podružnica borze dela. Uradni prostori so nastanjeni v Delavskem domu. Javna borza dela v Ljubljani ima sedaj vsega 4 podružnice in sicer v Mariboru, Celju, Murski Soboti in Kranju.

★ Cvetje pozimi. Iz St. Lovrenca ob Temenici, 11. dec. Letošnji jesen je pisal »Slovenec« že večkrat, da so trgali v različnih krajih vijolice. Naj spomnim, da so jih trgali tudi na našem šolskem vrtu 30. novembra, minul teden prve dni decembra, pa so jih trgali tudi nad vasjo Prapreče. Jesenske vijolice imajo močan in prav prijeten vonj. Danes pa sem trgal na Catežu za teloh.

★ Varujmo gozdove! Iz Laškega nam pišejo: Noben okraj ni tako trpel radi uničevanja gozdov, kakor okraj Laško. Ni ga menda okraja v Sloveniji, kjer bi tako pela sekira. Cele gozdne gošave te srečajo in strašijo, da je tukaj sekira morila krasote Slovenije, to je naše gozdove. Da se temu odpravimo, smo zaprosili strokovnjaka g. inž. Cerjaka iz Krškega, ki pride v Laško v nedeljo, dne 15. decembra in bo takoj po 10. sv. maši predaval v hotelu »Savinja« — pivnica — »Kako gojiti, čuvati in nanovo zasaditi naše gozdove«. Prijatelji naših gozdov vljudo vabljeno.

★ Pogozdovanje Dalmacije. Učitelj Krstič v Brgradu pri Benkovcu je pričel z akcijo, da se na rojstni dan Nj. Vel. kraljice Marije prične po vsej primorski banovini s pogozdovanjem golih kraških reber. To delo se že vrši v Brgradu, pozneje pa se bo razširilo na vso banovino. Vse občine so od-

Usta in grlo

so najlažji pot, po katerem prihajajo bolezni krali v naše telo. V gred... isče... n... ko cestu Vas obvaruje pred zelo neprijetnim in pokvarjenim okusom ANACOT pastile dr. Wanterja. Dobivajo se v vseh lekarnah. Varujte se izdelkov ki v zadnjem času imitirajo ANACOT-pastile

Anton Čehov:

Za njeno dušo...

V cerkvi odigrati jevske Matere Božje v vasi Gornji Zaprodci se je ravno končala služba božja. Ljudstvo je vstajalo in odhajalo iz cerkve. Samo trgovca Andrej Andrejič ni vstal. Opazoval je ljudi. Naslonil se je na ograjo pri koru in pričakoval nečesa. Njegov obrti, nagrbni obraz je izražal upanje in vdanost, popolnoma nasprotna čustva, neizmeren ponos vpiro oblik in barvanih robov, ki so se pomikali mimo njega. Ker je danes nedelja, se je oblekel gosposki. Imel je lepo sukno z rumenimi, koščenimi gumbi, hlače preko čevljev in trdne galoše, one velike, nerodne galoše, kakršne nosijo samo obširni, močiri ruski ljudje.

Leno je gledal na svete ikone. Opazoval je že zdavnaj znane svečnike, cerkovnika Mateja, ki je ponosno ugašal sveče; otemneli spodnji del ikon, izrabljene preproge dijakona Lopuhova, ki je naglo zapuščal oltar in nesel ključarju posvečeni hleb. Vse to je že zdavnaj, že šestokrat videl, vse to mu je bilo znano kot njegovih pet prstov. Le nekaj se mu zdi čudno in nenavadno. Pri severnih vratih stoji oče Gregorij, ki še ni odločil oblačil in jezno gleda izpod svojih gostih trepalnic.

»Nekomu namiguje! Bog mu daj srečo in zdravje, si je mislil. — »Glej ga, še celo z roko mu migal! In z nogo je udaril ob tla... Za Boga svetega, kaj je... Bogorodica, kaj se je zgodilo? Koga neki kliče?«

Andrija Andrejič se je ozrl okrog sebe in opazil, da je cerkev že skoro prazna, le pri vratih da je še nekaj ljudi, ki pa so vsi obrnjeni od oltarja.

»Pa pridi vendar, če te kliče! Kaj stojš kot lipov Bog?« je zavpil oče Gregorij.

Trgovca je pobledele; jezno je gledal obraz očeta Gregorija in zavedel se je, da se vse to godi radi njega. Zadržal je, zapustil kor in šel z neodločnimi koraki proti oltarju.

»Andrija Andrejič, ali ti želiš, da molim za

stopile potrebna zemljišča za pogozditev, državne drevesnice so odstopile potrebne mladice, šolska mladina pa ob prostem času marljivo sadi drevje. Preko dvornega maršala je bila Nj. Vel. kraljica Marija naprosena, naj se novi gozdovi imenujejo po njej.

★ Obsojen občinski odbor. Pred belgrajskim sodiščem so se dne 12. decembra 1929. v Belgradu odpravili občinski odbor in odboriki občine Zarkovac v Srbiji. Obtoženi so bili raznih malverzacij, ki so dosegale znesek 200.000 dinarjev. Sodišče je obsodilo župana Ilijo Vlačića na tri leta, odbornika Blagoja Krstića in Jakoba Nastića ter poslovodjo Dragutina Čirovića na dve leti, občinska svetnika Vladislava Gajića in Savo Vidojkovića na eno leto težje ječe. Radi ponarajanja dokumentov so bili obsojeni Marko Vlačić na dve leti, Milivoje in Dimitrije Vlačić na pol-drugo leto in Čedomir Vlačić na šest mesecev strogega zapora.

★ Budistovski tempelj v Belgradu. V Belgradu živi precejšnja kolonija Mongolov in Kalmikov, večinoma emigrantov iz Rusije ter Kitajcev. Po večini so to po prvi budisti. Zadnje čase so si belgrajski budisti v Malem Mokrem logu, belgrajskem predmestju, zgradili mali budistovski tempelj. Zgrajen je v mongolskem slogu ter je poln slik in kipov Bude, ima pa tudi kip največjega osvajačca zgodovine Džingis-kana. Posvetitev se je vršila na svečan način v sredo. Poleg tempelj je tudi stanovanje za budistovskega duhovnika. Sedanjemu budistovskemu duhovniku v Belgradu je ime dr. Erendien Harx Davan.

★ V Uračnem listu kraljevske banske uprave dravske banovine št. 9 od 14. decembra t. l. je objavljen »Zakon o podaljšavi veljavnosti, izpremembah in dopolnitvah odredb dosedanjih finančnih zakonov, ki se nanašajo na samoupravna telesa«, dalje »Zakon o ustanovitvi zavoda za pospeševanje zunanje trgovine« in »Zakon o izpremembah in dopolnitvah invalidskega zakona z dne 4. julija 1929 (Službene novine Kraljevine Jugoslavije z dne 28. oz. 30. novembra in 7. dec. 1929).

★ Umetniška Matica javlja svojim članom, da se je tisk monografije Tineta Kosa zaradi tehničnih težav zakasnil, za kar ne bodo mogli dobiti člani obljubljenih publikacij že za Božič, temveč šele v začetku januarja. Poleg te knjige dobe člani Umetniške Maticе še dve sliki in sicer originalografijo Toneta Kralja »Dela« ter reprodukcijo Frana Tratnika »Slepce«. Vse članе ter poverjenike vljudo prosimo, da nam čimprej nakažejo zaostanke. Letna članarina znaša 24 Din in je še čas za prigrisatve. Umetniška Matica v Ljubljani, Dunajska cesta 35.

★ Uslužbeni davek. Za oddajo tega davka davčni upravitelj je založil Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani posebne tiskovine. Pola — manjši format — do 12 oseb stane Din 1.—, večji format — do 32 uslužbencev pa Din 1.50. Te tiskovine uporabljajo vsi deodajalci nagrade na to ali plačuje davek četrtletno ali mesečno (in to za uradnike, pomočnike, slugе in služkinje).

★ Pravkar je izšel Jurij Fleišman: »Napevi iz Grlice, Zdravice in Besede.« Spremljevanje klavirja je priredil prof. dr. Pavel Kozina. I. zvezek vsebuje mične, že zdavnaj pozabljene napeve, ki bodo prav gotovo za vsakogar, ki ljubi glasbo, najprikladnejše božično darilo. Flejšman se dobiva v vseh trgovinah z muzikalijami in pri M. Tičar. — Cena 25 Din.

★ Nova restavracija v Beogradu. V Sremski ulici št. 3 je odprta nova restavracija pod imenom Restavracija »Križner«. Vodita jo gg. I. Križner in M. Juvan, doslej restavraterja pri »Starem Triglavu«. Priporočata se posebno onim, ki imajo opravka v naši prestolnici.

★ Božično darilo v fini izdelavi v srebru in zlatu nudi F. Čuden. Prešernova 1. Oglejte si izdelke.

★ Gospodinje. Vaše perilo pere, posuši, munga ali lika tovarna Jos Reich

Drogerije, apoteke
hvalijo strupene leke.
Če tam kupiš kaj to znaš:
Lekov lek je »Buddha«-čaj!
Tea Import, Ljubljana, Aškerčeva 3.

★ Pri zastrupljenih, ki jih povzroči pokvarjena hrana, daje alkohol, nikotin, morij, kokain in opij, je uporaba naravne »Franz-Josef«-grenčice zelo važno domače sredstvo. Zdravniški strokovni spisi navajajo, da pri zastrupljenih s svincom »Franz-Josef«-voda ne je naglo odstrani najbolj trdovratno zaprtje, marveč tudi učinkuje kot specifično protisredstvo. »Franz-Josef«-grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Ljubljana Kaj bo danes?

Drama: Don Carlos, premijera izven.
Opera: Mamelze Nitouche, ljudska predstava po znižanih cenah.

Kino »Društveni dom« na Glincah: Golgota naših dni. Ob 8 zvečer.

Union: Slavnostno zborovanje hišnih posostnikov ob pol 8 zvečer.

Lekarne: Nočno službo imajo: Mr. Trnkoczy ded., Mestni trg 4 in Mr. Ramor, Miklošičeva c. 20.

○ Angleški gost v Ljubljani. V Ljubljani se mudi mr. James Wiles M. A., nekdanji lektor angleškega jezika v Belgradu. Bivajoč med nami se je seznanil z našimi literaturami, kar pričajo njegovi formalno dovršeni prevodi iz slovenščine in srbohrvaščine. V kratkem izide njegov angleški prevod Gorskega venca. Odlični gost bo predaval v soboto 14. t. m. v veliki dvorani Univerze od 18 do 19 o socialnem življenju na Angleškem v 19. stoletju.

○ Predavanje »Slavističnega kluba« o slovenski prozi in dramatik v tekočem letu. Predavanje, ki ga je preteklo nedeljo priredil Slavistični klub »Društva slušateljev fil. fakultete« na naši univerzi, je pokazalo, da bodo te prireditve mladih delavcev stale na dostojni »ademski višini«. Tudi slovenska inteligenca je pokazala, da jo sodobni literarni problemi zanimajo; našemu vabilu se je častno odzvala in napolnila univerzitetno zbornico. — Slavistični klub bo započelo delo nadaljeval. V nedeljo, 15. t. m., bo ob 10 dop. v univerzitetni zbornici predaval g. Josip Vidmar. Snov predavanja: »Pregled slovenske proze in dramatike v tekočem letu« bo zanimala vsakega slovenskega izobraženca. Saj gotovo marsikdo ne ve, da je samo v letošnjem letu izšlo poleg petih dramatičnih poizkusov nad dvajset izvirnih romanov in večjih povesti, nad dvajseti novel in cela vrsta novelic, črtic itd. Po predavanju bo debata. — Vstop vsem prost.

○ Program predavanj podružnice »Sadiarskega in vrtnarskega društva v Sloveniji«. Letos jeseni je priredila podružnica SVD v Ljubljani prireditvi z 12. novembrom prav lepo uspeša tedenska večerna predavanja iz sadiarstva in vrtnarstva v prostorih meščanske šole pri sv. Jakobu v Ljubljani. Predavali so do sedaj razni strokovnjaki kakor: g. Strekelj — o trti na vrtu; g. Kuret — o vzgoji piramide; g. inž. Škubic — o jesenskem sajenju drevia; g. inž. Lah — o gnojenju na vrtu in uporabi čiljskega solitra in g. Kafol — o boleznih na sadnem drevju in dne 18. decembra pa predava g. Humek o priličnem drevju na vrtu. Predavanja so bila prav dobro obiskana. Članstvu se sporoča, da so na zimskem programu še sledeča predavanja. In sicer vsako sredo zvečer: dne 8. januarja predava g. Lap — o cvetličarstvu (s skioptičnimi slikami), dne 14. januarja g. inž. Lah — napeke pri hlevskem gnojenju na vrtu, dne 22. januarja g. Lap — o cvetličarstvu (s skioptičnimi slikami), dne 29. januarja g. Kafol — živalski škodljivci na vrtu (s skioptičnimi slikami), dne 5. februarja g. Kuret — ribez, kosmulje in maline, dne 12. februarja g. dr. Pirc — o higieni in zelenjavi, dne 19. februarja g. Kuret — o vrtnih igrah in dne 26. februarja g. Humek — diskusija o pomladanskih delih na vrtu in 5. marca pa g. Inkret — o rebi domačih zajcev. S temi predavanji hoče podružnica zaključiti svoj zimski program. Za spomlad in poletje se bo pa preskrbelo za razna praktična razkazovanja kakor: uporaba raznih sredstev pri zatiranju bolezni in škodljivcev, poletno obrezovanje itd. Članstvo se vljudo vabi, da se predavani vedno udeležuje, nečlani in ljubitelji te lepe panoge so dobrodošli. — Tainik.

○ Predavanje o perutinarstvu. Odsek za perutinarstvo Kmetijske družbe v Ljubljani priredi v nedeljo, dne 15. t. m., svoje prvo predavanje iz perutinarstva in to ob dveh popoldnih v prostorih Gospodinske šole v Marjanšču. Predava obče priznan in izkušen strokovnjak kmet. svetnik v p. g. V. Rohman — o odbrani plemenitih živali in o krmljenju. Člani Kmetijske družbe, zlasti iz okolice Ljubljane, predvsem pa gospodinje, kakor tudi ostali ljubitelji teh koristnih živali se vabijo, da se zanimivemu predavanju v obilnem številu udeležijo. — Tainik.

○ Opozorjamo na razstavo francoske grafike XIX. in XX. stoletja, ki jo prireja Narodna galerija in Francoski institut v Narodnem domu. Otvoritev razstave bo v nedeljo, dne 15. decembra ob 11 popoldne. Razstava nudi lep pregled modernih francoskih grafikov in toplo priporočamo, da si vsakdo ogleda.

Idealno čistilo

za otroke in odrasle je prašek

Otroci malo, odrasli veliko žlico.
V lekarnah in drogerijah 1 zavoj Din 4.—

○ Československá Obec v Lublani zve svoje pratele na loutkové predstavi, jež pořádá v neděli, dne 15. t. m. o 4 hod. odpolední v Národním domě. Hraje se pohádka »Skrítkové ze stříbrné hory«.

○ Pevski zbor Glasbene Matice ljubljanske je dobil na svoji turneji po Franciji tudi nekaj daril, ki so razstavljeni v oknu Matične knjižarne. V istem oknu je razstavljena tudi zborova spominska knjiga, v katero so se vpisali najznamenitejši moze v Franciji.

○ Vreme v Ljubljani je bilo včeraj lepo, ponoči je malo deževalo. Temperatura 7,6° C, barometer 767.

○ Prešernova ulica zaprta. Včeraj se je gnetla v Prešernovi ulici kopica radovednežev, vozovi so se ustavljali in stražnik je imel polne roke opravka, ko je razganjal ljudi in daljal smer vozov. V sredini Prešernove ulice je pa zial približno dva kvadratna metra širok in približno dva metra globok prepad. Nedavno je v notranosti pod tlakovano cesto počila vodovodna cev. Voda si je poiskala pot do kanala in pri iztoku začela odnašati material okrog sebe. Proces je trjal sigurno več dni. Da se ni pripetila občutna škoda, je vzrok ta, ker je bil kockasti tlak zadosti odproren. Včeraj je pa stražnik opazil, da je zdrknol v globel nekaj kock. Voda je oplavila že preveč tal. Ustavil je promet, nakar so prišli na lice mesta funkcionarji občine z županom dr. Dinko Pucem na čelu. Vsekakor se je pa zahvaliti le stražniku, da je s svojo pazljivostjo preprečil nesrečo, ki bi prav lahko zahtevala človeške žrtve. Cesta je zaprta, toda cestno nadzorstvo in mestni vodovod sta ukrenila vse, da bo cesta čimprej popravljena.

○ Tramvaj podira ljudi. Naš pohleven ljubljanski tramvaj je povzročil zadnje čase že nekaj nesreč in od teh eno smrtno. Prav nevarno mesto je zlasti na Starem trgu, kjer je že kar čudno, da tramvaj ni povzročil še več nesreč, saj vozi tako blizu hodnika, da bi podri lahko celo ljudi, ki hodijo po tem hodniku. V četrtek popoldne je podri tramvaj, ki je še celo zelo počasi vozil, 40letno Marijo Simčič. Ta si je pri padcu prebila ušnice. Nesreče ni kriv ne voznik tramvaja in ne Simčičeva, ki je šla po hodniku, temveč tisti gradbenik, ki je zgradil tramvaj skozi ozki Stari trg.

○ Okradena delavka. Če je bogatašu ukradenih par stotakov, to seveda ni prav, ali tako hudo pa ukradenca taka izguba le ne zadene. Vse kaj hujšega pa je, če je okraden ubog delavec za svoje skromne prihranke. In skoro vse tatvine denarja, ki so prijavljene policiji, so večinoma takega značaja. Tako se je na primer v četrtek popoldne priplazil neznan tat v sobo pletilice Albine Goršičeve v Veliki Colnarski ulici. To je bilo v času, ko ni bilo nikogar doma. Tat je moral vedeti, kje je denar. Prebrskal je posteljo in res našel 700 Din, ki so izginili z njim.

○ Še vedno krađeje kolesa. Smo že precej sredi zime, toda snega še ni in ljudje še vedno kolesarijo. Ne mirujejo pa tudi tatovi koles. Tako je izginilo na Vodnikovih cesti 2100 Din vredno kolo, last Antona Lukanca iz Vevč. Na Gosposvetski cesti pa je izginilo kolo trgovca Antona Šereka, ki je stalo pred Šerekovim trgovino. Pri tatvini tega kolesa je bil tat torej nesramno predrzen.

○ Gospodinje, ki iščete služkinje obračajte se na posredovalnico Poselske zveze v Ljubljani, palača Delavske zbornice na Miklošičevi cesti, I. nadstropje.

○ Zadruga brivcev, frizerjev in lasničarjev v Ljubljani sporoča vsem članom, kakor tudi nenemnim občinstvu, da bodo brivnice in damski saloni na rojstni dan Nj. Vel. kralja 17. decembra od pol 8 do 12 odprti. — Načelstvo.

pokoju duše pokojne Marije? ga je vprašal in uprl svoje oči v njegov bebel obraz.

»Dale«

»Torej si ti to napisal? Ti?«

In oče Gregorij mu je v sveti jezi pomolil list pred oči. Na listu je bilo zapisano, da prosi Andrija Andrejič za mrtvaško molitev s posvečenim kruhom Črke so bile velike, krive. Prošnja se je glasila:

»Za večni pokoj device božje, nečistnice Marije.«

»Da jaz sem napisal,« je odgovoril trgovec.

»Kako si upaš napisati kaj takega?«, ga je zategnjeno vprašal oče; iz glasu je bilo mogoče spoznati jezo in grožnjo.

Trgovec ga je toplo pogledal; ni ga razumel in zbal se je, ker tako oče Gregorij še ni govoril z njim. Za hip sta oba utihnila in si gledala v oči. Trgovec se je vedno bolj bal in debeli obraz se mu je širil kot zrahlanjo testo.

»Kako si upaš?« je ponovil oče Gregorij.

»Kaj... kaj neki?« ga je vpraševal Andrija Andrejič in ga sumljivo pogledal.

»Ti tega res ne razumeš?« je zašepetal oče Gregorij, čude se stopil korak nazaj, in dvignil roke. »Pa kaj nosiš potem to na ramenih? ali imaš glavo ali kaj?« Za oltar si vrgl ta list in napisal gor besedo, katere ne smeš izgovoriti niti na ulici. Pa kaj zijaš; kaj ne veš, kaj ta beseda pomeni?«

»Ali govorite to v obrambo nečistnice?« je ječljal trgovec, prebledel in mihal z očmi. »Pa veste, gospod Bog je v svojem neizmernem usmiljenju... veste... prav tako... odpustil nečistnici in jo pripeljal v raj.«

Andrija je bil pripravljen v svoj zagovor navesti še nekaj slučjev, toda govor ga je zmedel in obrisal si je ušnice z rokavom.

»Torej tako razumeš ti to stvar?« je rekel oče Gregorij. »Gospod ji je sicer res odpustil —

Devica v ruščini ne pomeni samo devica v našem pomenu, nego tudi vsako mlado žensko sploh (deklica, dekle).

razumeš? odpusti, a ti jo žališ, grdiš in nazivaš s takim grdim imenom, in to koga? Svojo pokojno hči! Takega greha ni v svetih in ne v posvetnih knjigah. Pravim ti, da ne bodi preprečen. Da, le nikar ne modruj, brate! Bog ti je dal dober razum, toda ti ga ne znaš uporabljati. Na to sploh nič ne misli. Najbolje je če ne premišljuješ in moliš.«

»No, toda bila je, oprostite, igralka,« je dodal Andrija Andrejič s presenečenim obrazom.

»Igralka! Naj je bila kar je bila, po smrti ji moraš vse odpustiti, ne pa tako pisati.«

»Potreboval bi cerkvene kazni,« se je oglašil pri oltarju dijakon s svojim besom in pogledal razburjenega Andrija Andrejiča, »potem bi nehal modrovati. Tvoja hči je bila slavna igralka, o njeni smrti so pisali vsi časopisi. Modrihan!«

»Da, res je... sitna stvar,« je mrmral Andrija, »toda jaz je nisem hotel črniti, oče Gregorij! Hotel sem samo citirati sveto pismo, da boste vedeli, za koga molite. Zato pišejo v seznam zadušnic razne dodatke, kot Jovan, deček, Pelagija, utopljenka, Jegor, vojak, Pavel, ubit in tako dalje. Tako sem hotel tudi jaz...«

»Andrija, veliko neumnosti si zagrešil. Za enkrat naj ti Bog odpusti, toda v bodoče pazi. Ne delaj se premodrega in misli kot drugi ljudje. Pokloni se desetkrat med molitvijo in pojdi!«

»Dobro,« je rekel Andrija vesel, da je pridiga že končana. »Deset poklonov! Razumem... Toda, kdaj mi dovolite, oče Gregorij, da vas tudi jaz nekaj prostim. Ker sem bil njen oče... veste... naj je bila že taka ali taka, moja hči je bila... zve bi, oprostite mi... hotel sem vas prositi, da čitate zadušnico za njeno dušo. In vas, oče dijakon, sem hotel prosti...«

»No, no, že dobro,« je rekel oče Gregorij in se slajlil. »To mi ugaja. Le pojdi! Bom takoj prišel!«

Andrija Andrejič je odšel polagoma od oltarja ter se postavil sredi cerkve s svečanm, važnim obrazom kot se pač spodobi pri zadušnici. Cerkevnik Matej je prinesel predenj mizo in kuhano

pšeno, ki se rabi pri zadušnici in takoj nato se je pričel. V cerkvi je bilo vse tiho, čul se je samo žvenket kovane kadilnice in zateglo petje.

Poleg Andrija Andrejiča je stal cerkvenik Matej, starka Makarjevna in njen sinček Mitka, ki je imel otrplo roko. Dijakon je pel slabo, z neprijetnim, zamolklim glasom, a napev in besede so bile tako žalostne, da je strah čedalje bolj zginjal s trgovčevega obraza... Zamislil se je v svojo žalost.

Spomni se Marije... Spominja se, da se je rodila, ko je on še služil pri gospodi v Gornjem Zaprodu. Ves zaposlen ni niti vedel, kako mu je rasla deklica. Dolga doba, v kateri se je razvila v krasno bitje s plavalaso glavico in sanjaviimi očmi, velikimi kot nover za dve kopejki, mu je minula neopazeno. Vzgojili so jo, kot je navada pri otrocih gospodi priljubljenih služabnikov, zelo razvajeno, skupno z gospodinjami. Da preženo dolgi čas, so jo gospodinje učile branja, pisanja, igranja na klavir, a on se ni dosti vmešaval v vzgojo. Le redkokdaj, če je naletel nanjo pred vrati ali na stopnicah, se je spomnil, da je njegova hči in začel jo je — seveda, če je imel čas — učiti moliti in ji razlagati sv. pismo... Ah, takrat je še poznal verske zapovedi in sv. pismo. Hči ga je rada poslušala, dasi je bil resen in žalosten. Pri molitvah je zevala zato pa je bila vsa navdušena, kadar ji je govoril o lepih stvareh in o svetih dogodkih: Ezavovi leči, poginu Sodome in mukah mladega Jožeta. Ko je pozneje sudobo pustil in s prihranjenim denarjem odprl malo trgovino, je Marija odšla z gospodo v Moskvo.

Tri leta pred smrtjo je obiskala očeta. Skoraj bi je ne spoznal. Bila je mlada, vitka dama z gosposkimi oblačili in v gosposki obleki. Govorila je modro, kadila je in spala do enajstih. Ko jo je Andrija Andrejič vprašal, s čim se preživlja, mu je ponosno rekla v obraz: »Igralka sem!« Ta iskrenost se je zdelo bivšemu uslužbencu največja čimnost. Marija se je začela hvaliti s svojimi umetniškimi uspehi in umetniškimi življenjem. A ko je videla, da oče prebleda in se ji čudi, je prenehala. Živela sta še

Maribor

PRORACUNSKA SEJA OKRAJNEGA CESTNEGA ODBORA.

V četrtek, 12. t. m., se je vršila v posvetovalnici tukajšnjega Okrajnega zastopa proračunska seja okrajnega cestnega odbora in gerentskega sveta. Sejo cestnega odbora je vodil načelnik Zebot, ki je pozdravil navzočega sreskega načelnika dr. Marika Ipavca kot zastopnika banke uprave. Sejo okrajnega gerentskega sveta, ki se je vršila po seji cestnega odbora, pa je vodil gerent dr. Veble. V skupni seji cestnega odbora in gerentskega sveta se je najprej razpravljalo o začasnem proračunu za čas od 1. januarja do 31. marca 1930 (najnujnejši izdatki). Razen navadnih del na cestah se bo v tem času vršilo samo delo na novem dravskem mostu pri Dupleku. Za to delo in za nakup materiala je že poprej najel okrajni zastop posejilo, ki se bo v to svrno realiziralo, ker prične podjetnik z deli dne 15. decembra in jih bo nadaljeval celo zimo. Za pokritje izdatkov za začasní proračun se je sklenilo pobirati 5% doklada na vse davke razen na službeni davek. Redni proračun za dobo od 1. aprila prihodnjega leta do 31. marca 1931 pa obsega poleg rednih izdatkov za vzdrževanje cest in mostov v okraju tudi izdatke za nadaljevanje zgradb in koračev cest, ki so se že lansko leto pričele. V razpravi, ki je sledila uradnemu predlogu za razna cestna dela, so sodelovali skoraj vsi člani cestnega odbora. Vsi sklepi so bili soglasni ter v lepem sporazumu se je sprejel proračun okrajnega cestnega odbora z nekaterimi izjemami v smislu želja zastopnikov posameznih okolišev. Soglasno so se sprejele v kritje izdatkov sledeče okrajne cestne doklade: 100% na zemljarino, 30% na zgradarino, 40% na pridobitno, 25% na rentino in 25% na družbeni davek. Doklade na službeni davek so se letos opustile. Na dnevnem redu so bili tudi številni predlogi za nove cestne zveze. Z ozirom na veliko narodno gospodarsko važnost dela na zboljšanju prometnih zvez je želeli, da bi se delo, ki ga vrši cestni odbor, nadaljevalo. To je zvenelo iz vseh govorov vseh članov cestnega odbora. Tudi sreski načelnik dr. Ipavc je izrazil veselje nad delom in načrti za bodočnost.

Nato se je vršila seja okrajnega gerentskega zastopa, ki mora glasom zakona z dne 31. decembra likvidirati in oddati posle glede cest in zgradb sploh okrajnemu cestnemu odboru. Po obravnavi o proračunu in drugih zadevah, ki jih še ima svetel rešiti, je sledilo posvetovanje o likvidaciji okrajnega zastopa. Gerent dr. Veble je podal izčrpen pregled vsega dosedanjega dela okrajnega zastopa ter se nato zahvalil članom sveta za poštovno in nesebično delovanje v prid okraja. Ob zaključku svojega poročila je izrekel željo, da bi okrajni cestni odbor kot naslednik okrajnega zastopa nadaljeval započeto delo za gospodarski napredek v okraju. Dr. Veble se ob priliki, ko se likvidira okrajni zastop, spominja tudi Nj. Vel. kralja Aleksandra ter izraža v imenu celega okraja globoko udanost. Nato naglašala sreski načelnik dr. Ipavc, da ga izredno veseli poštovno delovanje, ki ga opaja v okraju, ter izjavlja, da bo vedno rad sodeloval pri delu za napredek našega obmejnega okraja.

Na rojstni dan Nj. Vel. kralja se bodo v tukajšnjih cerkvah posamezniki vložili v zahvalne službe božje. Cerkevni svetovnosti v stolnici prisostvujejo predstavniki civilnih in vojaških oblastev. Zvečer priredijo častniki mariborske garnizije v veliki uniojski dvorani elitni ples, ki je v Mariboru vsako leto družaben dogodek. Zahvalne službe božje in večerne prireditve se imajo udeležiti tudi rezervni častniki v uniformi ali pa črni obleki z znakom: Trgovine so na ta dan zaprte.

Kdo priredi jutrišnji »Božični bazar« v Unioji? Podporno društvo za revne učence ter Podmladek rdečega križa s sodelovanjem osnovnih in meščanskih šol. Pri koncertu sodeluje priljubljeni mladinski orkester pod vodstvom strokovnega učitelja Šušteršiča s šestimi točkami. Na sporedu so nadalje: E. Adamič — Jezdec, Ah zvonijo, Pri polju in Posmehulja neumiti deklici; poje zbor 2. dek. mešč. šole. Sledijo trije samospeli za bariton: Premrl »Sveti večer«, Adamič »Pri studencu« ter Dev »So pa rožice v gartelnu žalovale«. Nato mešani četverospeli: Volarič »Gospodov dan«, Foerster »Kiteca« in dr. Ipavc »Lahko noč«. Končno še rajalni nastop J. Strauss: Ples metuljkov. — Pričetek koncerta jutri ob 17. — Prijatelji mladine iskreno vabljeni!

57 letnik težke službe je obhajal v četrtek, dne 12. t. m. v delavnici drž. železnice v Mariboru.

„SALONIT“
cementno azbestni škrlj
je najboljši material za pokrivanje zgradb

dva tedna, molčala sta in se nista pogledala. Nato je odšla. Pred odhodom ga je še prosila, da jo spremi do roke. Težko mu je bilo sprehajati se ob belem dnevu vprito poštenih ljudi s hčerko »nečistnice«, a vendar ji ni odbil prošnje.

»Ah kako lepi so ti kraji,« mu je navdušeno pripovedovala med potom. Kake doline in zelena močvirja. Moj Bog kako lepa je domovina!

In zajokala je.

»Ti kraji samo prostor krajejo,« si je mislil Andrija Andrejič in nevoljno opazoval močvirje. Hčerinega joka nikakor ni mogel razumeti.

A ona je jokala in hrepenečo vdihavala selski zrak, kot da je slutila, da ne bo več dolgo dihala. Andrija Andrejič je srdito zmaljal z glavo in začel mižati v nadi, da se znebi neprijetnih spominov.

»Spomni se Gospod svoje mlade device, nečistnice Marije!« je šepetal, sin odpusti ji njene grehe!

Grda beseda mu je zopet, ne da bi opazil, prišla na jezik. Je že tako, da kadar si človek kaj vitepe v glavo, tega mu ne izbije niti pridiga očeta Gregorija niti kako drugo sredstvo.

Makarjevna je vzdihovala, šepetala nekaj in globoko dihala. Mitko je zamišljen s svojo otrolo roko...

»Kjer ni bolesti, žalosti in vzdihovanja...« je pel dijakon.

Iz kadilnice se je vil višnjevi dim in se zbiral v širokem poševnem solnčnem pramenu, ki je delil prazno mrtvo cerkev. In zdelo se mu je, kot da v dimu plava duša pokojnice... Oblaki dima se — spominjajoč na nedolžne kodre malega deteta — krožili, se dvigali proti oknu, se zopet umikali, kot da se zgrajajo nad žalostjo in boleštvom, ki napolnjujeta te uboge duše.

(Prevel Dat.)

boru 78 letni strugar Rihard Dominik. Priljubljenemu tovarišu so delavci okrasili na ta dan stroj z zelenjem in mu izročili lepo darilo. Navzle visoki starosti je slavljenec čil in zdrav ter opravlja naporno službo v zadovoljstvo predpostavljanih. Marljivemu in vestnemu delavcu ob jubileju: še na mnoga leta!

Za gradnjo mostu v meljskem predmeslju, ki bi vezal ta del mesta s Pobrežjem, so se izrekli člani mariborskega okrajnega cestnega odbora ob priliki proračunske seje. Stori se je sklep, da naj se skupno z mariborsko mestno občino, prizadetimi okoliškimi občinami ter drugimi interesenti prične akcija za zgradbo omenjenega mostu.

Okoli občinskega proračuna za l. 1930. Finančni odsek je proračunski osnutek že predelal; v večeršnji seji so prišle na vrsto uredbe glede uvedbe novih davščin. Kakor izvemo, se bo v smislu sklepa finančnega odseka opustila nameravana davščina na reklamo s predvidenim finančnim efektom 400.000 Din ter davščina na godbene instrumente s predvidenim finančnim efektom 150.000 Din. Razen tega se bo opustilo tudi predvideno povišanje pasjege davka. Tudi pri davščini na nezazidane parcele se bo izvršila revizija zneskov za ploskovni meter v ugodnejšem smislu. O proračunu bo razpravljalo plenum na seji, dne 19. t. m.

Iz tukajšnjih gospodarskih krogov. V teku je akcija mariborskih gospodarskih krogov ter predstavnikov pridobitnih stanov, da se v Mariboru ustanovi v smislu novega finančnega zakona finančni inšpektorat.

V ljudski univerzi predava v ponedeljek, dne 16. t. m., višji državni pravdnik dr. Jančič o mladinskem sodstvu.

Z gnilimi jajci je kupčeval Janezek. Na debelo. Enkrat je trgovac naselil; ko je Janezek prišel v drugo ponjati, se je po običajni tozadevni proceduri zgodilo, da so Janezka izročili sodišču. Specialist na gnila jajčka ta Janezek.

Proti polnočni uri je dirjal vzdolž Koroške ceste na nerazsvetljenem kolesu Tone. Stražnikovo sumnja je zbuhal doberni omo na kolesu; Tone je moral vožnjo prekiniti. Izkazalo se je, da je bilo v omotu saharina v obliki; razen tega so Toneta razbremenili za večje število vthotapljenih vžigalnikov in kreslinih kamnov. Tudi kolo so mu zaplenili. Bogve če je njegovo.

Poročevanje pa — tako »Volksstimme« od četrtke zatrjuje: »Slovenec« se naveduše v nedeljski številki za povišanje kopalniških tarifov. — Mi pa pravimo čitateljem: vzemite nedeljsko številko v roke, da se lahko prepričate, da ni o kopalniških tarifih niti črke. Morda pa se je »Volksstimme« zmotila in mislila na sobotno številko (z dne 7. t. m.), kjer smo pa samo v slučajni zvezi s kopalniškimi tarifi orisali edinstvenost boljševiskih parnih kopeli ter še značilnejšo edinstvenost njihovih — konzumentov.

Nočno lekarniško službo ima tekoči teden (od jutri opoldne do vključno 22. t. m. opoldne) Minaškovna lekarna pri Orlu na Glavnem trgu.

Prispevek za drva mestnim ubožcem (po Din 75.—) se nakazuje ob uradnih urah v mestnem socialno-političnem uradu na Rolovškem trgu 9, kjer se naj zglašijo mestni ubožci, ki niso oskrbovani v zavodih, s svojimi izkaznicami.

Na ne bo pomote. Z ozirom na notico v četrtkovni številki našega lista glede izplačila subvencije 70.000 dinarjev Narodnemu gledališču v smislu sklepa zadnje seje Mestnega sveta pojasnjujemo, da gre navedena vsota na račun kritja dolgov Narodnega gledališča pri Mestni hranilnici.

Gostilničarski list, glasilo tukajšnje zveze gostilničarskih zadrug, se bo od 1. januarja 1930 naprej tiskal v Mariboru.

Se k gostilničarski pivovarni v Laškem. Širši zvezni odbor tukajšnje zveze gostilničarskih zadrug, ki se je sestel v Mariboru dne 11. decembra, pozdravlja misel o ustanovitvi gostilničarske pivovarne v Laškem in se je ob tej priliki sprejel sklep, da se vsi gostilničarji strnejo v skupno talango, ter da bodo z vsemi razpoložljivimi močmi in denarnimi sredstvi delali na to, da se čimprej ustanovi lastna gostilničarska pivovarna v Laškem, katere produkcija bi naj znašala letno 30.000—35.000 hl.

Zimsko in mokro vreme zahteva prvostne čevlje. Zahtevajte cenik! KARO, Maribor, Koroška 19.

Celje

O arhitektu Plečniku ter njegovih delih bo predaval v ponedeljek dne 16. decembra t. l. ob 8 zvečer na piosvetnem večeru v telovadni dvorani Orlovskega doma konservator g. dr. Fran Stele. V skiptičnih slikah, ki bodo spremljale predavanje, pa bomo lahko nazorno videli veličino Plečnikovih stvaritev. — Vstopnice se dobijo v Prosvetnem tajništvu na Cankarjevi cesti 4.

Dinarski dan prireja jutri 15. decembra podružnica Jugoslovanske matice v Celju. Ob tej priliki se prodajajo tudi Gortanove razglednice. Darujte in prispevajte za cilje Jugoslovanske matice. Naj jutri nihče ne ostane brez borpne dinarskega prispevka.

Dvorni svetnik dr. Josip Kotnik — vpo-kolen. Še ob polni življenjske moči ter duševni čilosti je te dni zapustil celjsko okrožno sodišče njega dolgoletni predsednik dvorni svetnik g. dr. Josip Kotnik. Sam je prošil za vpo-kojitev, ki mu je bila sedaj dovoljena. G. dvorni svetnik je bil rojen 17. marca 1865 v Velenju. Gimnazijo je študiral v Mariboru, visoko šolo v Gradcu. L. 1892 je stopil v sodno službo in bil kot avskultant v Celovcu, Gradcu, Konjicah, Kozjem in Ljutomeru, kot sodnik pa v Ložu in Brežicah. L. 1903 je bil kot sodni tajnik premeščen v Celje, kjer je bil leta 1910 imenovan za sodnega svetnika, l. 1918 za višjega sodnega svetnika in takoj po prevratu za predsednika celjskega okrožnega sodišča. Z. g. dr. Kotnikom odhaja iz sodnega življenja markantna osebnost odličnega jurista in izvrstnega organizatorja sodne službe na področju celjskega okrožnega sodišča. Želimo gospodu dvornemu svetniku v zaslužnem pokopu obilo svetlih dni.

Pišejo nam

IZ DOBOVE.

Združitev naših sedmih občin v eno veliko občino, o tem vedno premišljujemo. Saj tega men-da že nikjer več ni, da bi vsaka vasa bila občina, tako kot je pri nas. Naša fara ima sedem vasi, ki so obenem vsaka zase tudi občina.

Naša mlekarina poleg postaje zopet deluje. Ljudje so nekako izgubili zaupanje do mlekarne in jih je zopet težko privaditi. Mleka je v fari dosti in na zagrebškem trgu je dobavsko mleko priznано najboljšo. Naša mlekarina je sedaj v jako spretnih in podjetnih rokah, ki mleko tudi točno

plačuje. Želimo mu najlepše uspehe, Dobovčanom pa obilo zaslužke pri oddaji mleka mlekarini.

»Slovenec« je razširjen v vsaki vasi in tudi v Dobovi. Vsak podjeten trgovec, gostilničar itd. ima poleg drugih časopisov tudi »Slovenca« že radi gostov. Gostilničar g. Kramar pri postaji ima poleg drugih časopisov vedno na razpolago za goste tudi »Slovenca«. Ker je on za vse, bodimo tudi vsi za njega. Sploh pa je gostilna pri postaji vredna priporočila. Ima poleg dobre pijače tudi vedno na razpolago jedila in tudi tujske sobe, in lepe gostilniške prostore. Podpirajmo podjetnega ohrnika.

Mohorjeve knjige za leto 1930. naročite pravočasno pri g. župniku, da ne bo prepozno. Agitirajte za knjige Mohorjeve družbe od hiše do hiše, da se število Mohorjanov pomnoži na 100 ali še več.

Furmanska korajža

Trmasti Janez pred sodniki.

Ljubljana, 15. dec.

To se je zgodilo v Škofji Loki, prav na mestni meji, da veste! Tam stoji mitnica, trdna zgrada, soliden in uradno potrjen in nastavljen gospod sedi v njej. In seveda pobira prispevke od vseh, ki mimo mitnice vozijo polne vozove lesa na škofovski kolodvor.

Zgodilo se je tudi Janezu Tekacu, da je zapregel svoj voz in se napolnil iz doline skozi Škofjo Loko na kolodvor. Vozil je zvrhan voz gladkih desk. Veselo je pokal Janez z bičem, krepko je koracal poleg voza, prišel je tudi do trdne mitnice in solidnega mitničarja.

»Ho, stoj!«

Janez se ni zmenil. Marveč je gruntal ukano. In se je potuhnil onstran voza, obesil se je za deske, konje pa pognal dalje mimo. Morda pojde, si je mislil Janez, — in bi morda res šlo, da ni mitničar zares soliden in v vseh pogledih svest si svojih dolžnosti. Ta osnovna lastnost pa je mitničarju krepko priručena k srcu. Hipoma je skočil mitničar pred konje, zgrabil je za uzdo in krepko potegnil nazaj.

Tedaj je v Janezu zaigrala svojeglavnost. Zrastla mu je tudi čudna fantovska korajža, ki je v furmanih še posebej poudarjena. Pa je Janez hotel s konji in vozom naprej, pa prav nalašč mitničarju v kljub! Klonil pa ne bo, — nak, nikakor ne! In mitnine ne plača, z nalašč ne!

V tem gnevu in sklepu je znova zažvižgal bič nad konjskimi ušesi, bičevnik je udaril in poudaril vse tisto, kar je bilo v Janezu. Konji so planili naprej, toda tudi mitničar ni odnehal. Krepko je spet povlekel za uzdo konja nazaj. Nastal je boj, — Janez je zdaj mahal z bičevnikom vse vprek, tudi po mitničarjevi glavi in hrbtu. V tem bojevanju so konji zavili nekam v stran, — zvrhan voz desk se je zviska zvrnil na mitničarja ter mu ob tej priliki občutno poškodoval noge.

Janez je moral kajpak na sodnijo. Izgovarjal se je danes, da je le enkrat samkrat mahnil z bičevnikom. Bil je takorekoč upravičen, zakaj bil je silno jezen. »Zakaj me ni pustil naprej, zakaj ne, vas prašam? Ko sem mu vendar povedal, da nimam denarja, da plačati ne morem, da bom mitnino poravnal nazaj grede? On pa nič in le svojo: plačaj, plačaj...! Bi vas ne jezilo?«

Tak je Janez, takšna njegova furmanska korajža in natura! Ne pusti se pa ne, — tak je pa! Če bo zaradi tega zdaj 14 dni zaprt, ker se je uradni osebi zoperstavil, — saj ga ne bo konec ta čas! Klonil pa le ni — to je glavno!

Ali ste že poravnali naročnino?

Radio oddajne postaje Evrope tudi pri Vas TELEFUNKEN 40

Sprejemanje Evrope z izbiračem postaj Nobenega iskanja Samo še nastavitev Brez visoke antene

Nastarejša izkustva — najugodnejša konstrukcija

Iz društvenega življenja

Trezna mladež kola »Danica« na drž. ženskem učiteljskem v Ljubljani priredi v soboto, 14. t. m. v šolski telovadnici božično akademijo.

»Prosveta« Dev. Mar. v Polju priredi danes popoldne ob 4 »Živa pokopana«, drama v petih dejanjih z živo sliko. Sodeluje društvena godba. Vsi prijatelji vljudno vabljeni. — Odbor.

Francoški inštitut v Ljubljani vabi učence višjih letnikov srednjih šol kakor tudi člane in prijatelje društva na družabni sestanek, ki se vrši v nedeljo, dne 15. decembra ob 17 v društvenih prostorih v Narodnem domu.

Svet slušateljev ljubljanske univerze vabi vse prijatelje akademskega dijaštva in vse akademike, da naklonjeno posetijo čajanko, ki se bo vršila nocoj ob 20 v kazinski dvorani. Na programu so izbrane točke. Za obilno udeležbo se priporoča — SSLU.

Radio

PROGRAMI RADIO-LJUBLJANA

Sobota, 14. decembra: 12.30 Reproduciran. glasba. 13. Casovna napoved, borca, reproducirana glasba. 13.30 Iz današnjih dnevnikov. 17.30 Koncert radio-orkestra. 18.30 Esperanto, poučuje g. Herkov. 19. Dva tedna po Španiji, predava g. N. Kuret. 19.30 Nemščina, poučuje prof. dr. Grafenauer. 20. Verdi: »Aida« na ploščah. 22. Casovna napoved in poročila, radio-orkester.

Nedelja, 15. decembra: 9.30 Prenos cerkvene glasbe. 10. Versko predavanje, dr. Ciril Potočnik. 10.30 Dr. Slavič, Mednarodna zveza duševnih delavcev. 11. Prenos Philipsovega koncerta iz Beograda. 15. O turneji Glasbene Matice po Franciji. Jakob Grčar. 15.30 Trije ženin in tri neveste v zadregi, veseloigra. 17. Koncert radio orkestra. 20. Prenos iz Zagreba. 22. Casovna napoved in poročila, radio orkester.

IDEAL radio slušala BARIJEVE CEVI TUNGSRAM

Drugi programi:

Nedelja, 15. decembra.

Beograd: 9. Prenos službe božje iz Saborn. cerkve. 11. Jugoslov. simfon. koncert. 21.30 Dnevne vesti in vreme. 21.40 Večerni koncert ruskega pevskega zbora Vasnesenska Crkva. — Varšava: 16.55 Reprodue. glasba. 17.40 Popoldanski koncert. 20. Prenos iz Vilne. 20.30 Ljudski koncert. 23. Plesna glasba. — Budapest: 11.15 Grško-katoliška služba božja. 12.15 Koncert vojaške godbe. 16. Pesta ura. 17.15 Tri enodejanke. 19.30 Prenos iz opere: Mozartov »Fidelio«. 22.55 Koncert eiganske glasbe. — Dunaj: 10.30 Nabožne pesmi za a-cappella zbor. 11.10 Koncert dun. simfon. orkestra. 15.30 Popoldanski koncert in pesmi. 17.30 Bruno Ertlerjeva ura. 18.50 Komorna glasba. 20.10 »Valček sen. opereta. — Milan: 10.45 Nabožna glasba. 12.30 Opoldanski koncert. 16. Komedija. 16.30 Popoldanski koncert. 20.30 Opera »Kraljičinar. — Praga: 19. Ljudska glasba. 20. Orkestralni koncert. 21. Narodne pesmi. 21.30 Koncert na violino. — Langenberg: 16.30 Popoldanski koncert. 20. »Veseli kmetiči, opereta, nato plesna glasba. — Rim: 10. Nabožna glasba. 13. Koncert radio kvinteta. 21.02 Prenos opere »Gozdare, nato »Maske«, opera. — Berlin: 17. Adventna glasba. 18.15 Koncert na mandoline. 20. Humoristični večer. — Katovice: 10.15 Prenos službe božje iz Poznanja. 12.10 Prenos simfonične koncerta. 15.40 Popoldanski koncert. 16.15 Ljudski koncert radio orkestra. 17.40 Koncertni prenos iz Varšave. 20. Literarna ura iz Vilne. 20.30 Romantična glasba. 23. Plesna glasba. — Toulouse: 19. Violoncello solo. 19.30 Plesna glasba. 20.15 Pesmi. 21. Večerni koncert. — Stuttgart: 14. Pravljice. 15.45 Pop. koncert. 17. Pevski koncert. 20.30 Pesmi. 21. Godalni kvartet. 22. Vesele pesmi na lutnjo. — M. Ostrava: 9. Služba božja. 11. Prenos iz Beograda: Simfonični koncert. 16. Popoldanski koncert. 19. Vojaska godba. Ljudske pesmi. 21.30 Plesna glasba. 22.15 Vojaska godba.

Georges Blouzel o Panevropi

Pariz, 11. decembra.

Sinoči se je vršilo v društvu »La Société de l'Economie Sociale« zanimivo predavanje Georges Blouzela, profesorja na Collège de France, ki je šel in prepotoval v početnicah vso dostopno Evropo, da na licu mesta preštudira izvedljivost Panevrope. Predavanje se je vršilo v enem tistih delov Pariza, odzadaj za Académie Française, ki tako sliči naši najstarejši Ljubljani in kjer človek po deseti uri zvečer izgubi občutje, da živi v Parizu. Ko se zaletiš po stopnicah v drugo nadstropje, moraš paziti, da si ne zlomiš vratu — kakor v hotelih palačah v Židovski ulici. V prijetnem salonu, čigar stene tvorijo skladovnice knjig, se je pod predsedstvom François Marsala, bivšega ministrskega predsednika, ki je l. 1924. hotel rešiti Milleranda na Champs-Élysées kot predsednika republike, pa je veter nehalnosti predstnika oba pobral, vršilo predavanje o zanimanju v inozemstvu za Panevropo. Predavatelj je izrazil nekako sledeče misli:

Težak položaj Evrope je nekatere idealiste pri Društvu narodov dovedel do prepričanja, da je nastopil trenutek, da se prične z organizacijo Panevrope. Seveda v tej iniciativi ni smel manjkati g. Aristid Briand, ki je mislil, da bo delu največ pomagal, če sklbi interese na kosilo. Iz popolnoma sigurnih informacij navzočih delegatov 27 držav vem, da je g. Briand sestavil sijajen menu, da so vsi delegati slavili šarmantnost njegovega okusa, toda bodisi, da je bila vročina neznoša, bodisi, da je prebava bila preveč težka, g. Briand ni uspel in se je napram očitkom izgovarjal, da ni on prvi, ki iznaša idejo o Panevropi. Sicer so vsi priznavali težaven položaj Evrope, in da je v trenutnem političnem sestavu samomor Evrope siguren, toda različnost naziranja v uresničevanju neke enotnosti je prevelika.

Vsa sodobna kriza Evrope živi iz filozofskega in političnega katalizma, ki je nastal v dobi po dunajskem kongresu v letu 1815. Pod vplivom nemške hegelijanske filozofije in načel francoske revolucije se je zrušilo personalitetno načelo zakonov in nastopilo naj bi teritorialno. Pričela se je doba demokracije. Toda ta razvoj je šel sicer normalno v Zapadni Evropi, ni pa uspel v Srednji in Vzhodni. Avstro-ogrška, ta konglomerat s silo združenih narodov, je šele pred kratkim razpadel. Na Balkanu so države, ki jih je tok časa prehitel. Ta kompleks naj bi leta 1919. rešil Wilson. Zavzel je načelo, da bo vse to reševal z etnografskega stališča. Preplavili so ga z zemljevidi in statistikami, tako da je dobil številčno bolezen.

V Zenevi so nato skušali ta problem rešiti. Bila je gospodarska konferenca l. 1927. Ustvarili so se prvi karteli, katerih učinek je v Srednji Evropi poguben. Kjerkoli sem govoril, njih delo ni nikjer ugodno vplivalo. Vzburili so nezaupanje in v teh državah prevladuje prepričanje, da je nova vojna neizogibna. Sestav teh sodobnih kartelov je pogrešen. Vse nove srednjeevropske države hočejo, da izvedejo popolnoma svojo suvereniteto in so v početkih svoje svobode občutljive na vsako intervencijo. V Bukarešti sem na poljedelskem kongresu govoril z bivšim predsednikom avstrijske republike, ki mi je dejal: »Je že res, da je Avstrija zmožna življenja, toda kaj hočete, ko je pa naše srce v Nemčiji.« In dr. Seipel mi je izjavil: »Devet desetih avstrijcev je prepričanih pristašev Anshlusa, ki je po mojem mnenju neizogiben.«

Vse srednjeevropske države so večinoma poljedelske. To je njih edini vir dohodkov. Toda te države so v svoji tehniki zaostale — prekašajo jih moderne države in tako Jugoslavija, Rumunija in Madžarska ne morejo konkurirati. Mogle bi izboljšati svoje tehnične priprave, toda tu intervenira kartel in konec je več ali manj suverenitete. Poleg tega je še drug moment. Vse novonastale države imajo deficitne bužete. Sprejemljive bi bile za Panevropo, ako se sprejme načelo delitve naravnega bogastva, to se pravi, države z močnimi bužeti naj oddajo svoje suficite slabotnim državam. Temu sentimentu se pridruži večni moment socialne borbe, ki ustvarja katalizem med kapitalom in delom. Kot zanimivost navaja Blouzel mnenje Nedeljkovića, šefa finančnega ministarstva v Belgradu, ki mu je pravil: »Pri nas direktni davki nič ne donosajo. Večina države še nima katastra. Zato smo posegli po indirektnih davkih, to je zvišali carino. Tako je bila prizadeta v prvi vrsti Nemčija, ki je hotela odpomoči svojemu gospodarstvu z obnovitvijo dumping-politike. Se drugi moment: vse novonastale države so hotele ustvariti svojo nacionalno industrijo, da odpomorejo svoji brezposelnosti. Toda vsled politike kartelov je bila naša iniciativa obsojena na smrt.«

V kolikor sem v teh državah govoril s socialisti, sem opazil pri njih nenavadno podčrtavanje nacionalizma, ker se jim zdi, da bodo s tem najhitreje uresničili svoje ideale. Obi vti: vsakdo želi rekonstitucije Evrope, toda ne ve kako. Trebalo bi genialnih državnikov (ob današnji stiski parlamentarizma — utopija), ki bi naj izvedli program — narodi se ne zanimajo za to.

Drug problem je vprašanje Rusije. Rusija ne odstopa od svojega načela: izvesti svetovno revolucijo. Vendar je Rusija Evropi za enkrat manj nevarna, ker Rusija trenutno ne rabi drugega nego denarja in vso svojo akcijo je rezervirala na Azijo.

Zanimivi so vtisi Blouzela iz Nemčije. Govoril je z dr. Schachtom, z vsemi ministri in važnejšimi ekonomisti. Nemčija je pristašinja Panevrope, ker se jim zdi, da bodo s svojo silovito organizacijsko silo postali gospodarji novega sveta. Nemčija ima danes najboljšo trgovinsko bilanco in dr. Schacht mi je izjavil, da je Youngov načrt izvedljiv le v Panevropi. Govoril je z Mannom, nositeljem Nobelove nagrade, ki mu je izjavil: Nemčija hoče

Fran Wernig:

Dobičkanosnost kmetijstva v Avstriji in - pri nas

Podobna sredstva in načine za povzdigo kmetijstva uporabljamo, podobna gospodarska pota hodimo, zato mogoče ne bo odveč, če v svrhu primerjave in morebitnega razvoja pri nas vzamemo nekoliko v pretres zadnjo bilanco koroškega oz. avstrijskega kmetijstva.

Vsi vemo, s kako vnmemo se je lotila industrijska Avstrija po prevratu povzdige kmetijstva. Hotela se je glede vse kmetijske produkcije osamosvojiti. In to se ji je deloma tudi posrečilo. Če danes naštevamo srednje evropske države, ki prihajajo za izvoz žita in krompirja v poštev, najdemo med njimi tudi — Avstrijo. In vendar je danes kmetovanje v Avstriji manj rentabilno (dobičkanosno), ko kdaj poprej in menda manj dobičkanosno, kakor pri nas. To nam pove zadnje zanimivo in poučno uradno poročilo knjigovodstvenega urada za Koroško.

1. januarja l. 1928 je bila na Koroškem povprečno vsaka kmetija zadolžena za Din 42.727,20. Do 31. decembra 1928 je narasel dolg povprečno pri vsaki kmetiji za Din 6560.— ali za 15%. Konec leta je torej znašal celokupni dolg ene kmetije Din 49.287,20. — Ing. Meierhofer, vodja knjigovodstvenega urada navaja, da se je na podlagi teh ugotovitev samo tekom lanskega leta zadolžilo koroško kmetijstvo — to je 20.000 kmetijskih obratov — za več kakor 130 milijonov Din. Ker se je zadolževanje kmetijstva pričelo v letih 1922 in 1923 se da sklepati, da je kmetijstvo na Koroškem zadolženo za približno eno milijardo Din.

Povprečni kosmat dohodek na 1 ha poljedelske zemlje — torej neupoštevaje gozd — znaša na Koroškem Din 3.298,40. — Temu stoje nasproti izdatki obratovanja v iznosu Din 2.898,40. — Presežek dohodka na 1 ha poljedelske zemlje znaša torej le Din 400.—. Iz tega zneska mora kriti kmet dohodninski davek, obresti, stroške za popravila, vse privatne izdatke za družino itd. Ker je navedeni dohodek Din 400.— na 1 ha kljub največji omejitvi osebnih izdatkov kmetijske družine mnogo premajhen za kritje vseh gospodarskih stroškov — se morajo vsled neugodnih cen in prodajnih možnosti kmetijskih pridelkov izsekavati gozdovi in delati dolgov.

Kako zelo se je zvišalo in zboljalo po vojni pridelovanje kmetijskih izdelkov na Koroškem, sledi iz tega, da se v tej planinski deželi prodaja sedaj že 2 tretjini iz kmetije dobljenih pridelkov in samo 1 tretjina se porabi za dom. Tozadevno so na razpolago točni številčni podatki.

Zvišanje pridelkov je bilo naravno mogoče samo vsled izdatnejše uporabe umetnih gnojil, boljše sementa, tehničnih krmil, gnojil i. t. d. Uspeh intenzivnejšega kmetovanja, večje uporabe umetnih gnojil i. t. d. spriči nizkih cen kmetijskih pridelkov in spriči visokih pridelovalnih stroškov na žalost ni bil tak, kakor se je pričakovalo. Eventualno večji kmetijski pridelsek se je potrošil za narastle mežde in za večje vzdrževalne stroške orodja, strojev in poslopij.

Novi zakon o vinu

Glavne odredbe ravnokar objavljenega zakona o vinu so sledeče:

Pod imenom vino se sme dajati v promet in varovati samo ona pijača, ki je proizvod alkoholnega vrenja mošta iz svežega grozdja domače vinske trte. Prepovedano je zaslaževanje mošta z dodatkom sladkorja in drugih sladkih materij razen mošta domače vinske trte domačega izvora, ki se mora v to svrhu uporabiti pod predpisanimi pogoji. Izjemoma v slabih letinah se dovoli osladitev mošta (največ do 4% sladkorja).

Dopuščeno pa je dodajati moštu ali vinu (po predpisanih pravilih): žvepl. dioksid; kal. karbonat, kal. karb. ali kal. nevtr. tartarat; vinski ali limonski kislini; tanini; sredstva za bistenje z dodatkom kuhinjske soli ali brez nje; živalski in rastl. premog v svrhu odvzeta tujega okusa in duha pri vseh vinih, za odpravo barve pa samo pri rdečih vinih; čisto rastl. in vazelino olje; ogljikov dioksid, vinski kvasec in specialna enološka sredstva. Zabranjeno je spravljati in prodajati ekstraktov in esenc, katerih poraba je namenjena izključno falzificiranju vina.

Pravilnik bo nadalje odločil, katera vina je smatrati za bolna in pokvarjena, ki se jih ne sme prodajati.

Prepovedano je prodajati mošt ali vino z označbo kraja, vrste starosti, če ta označba ne odgovarja stvarnemu stanju.

Prepovedana je trgati grozdja za vino pred rokom, ki ga odredi občinska oblast po navodilu državne oblasti.

Nadalje vsebuje zakon določbe o izručenju, sadnih vinih, specialnih vinih, o vinu od rodnih hibrid, o vinskih destilatih in o vinskem kislu.

Kazni za falzificiranje vina so določene z zaporem 7—30 dni in denarno od 100 do 10.000 Din. Razen kazni se proizvod zapleni in uniči, oziroma denaturira in prodaja v korist drž. kmet. fonda.

Zakon se uveljavi 6 mes. po objavi v »Službenih novinah«.

mir zato, ker samo v miru more zavzeti pozicije, ki jih hoče in ki jih za svoj razmah mora. V novem sestavu Panevrope mora obvladati duhovni in religiozni obraz Nemčije. Treba je izločiti pogubni in razdiralni vpliv slovanskega misticizma in za življenje nespodobni, individualnost razorožujoči katoliški princip latinskih narodov. V Evropi je treba ustvariti nov »esprit humain«, ki mu more dati podlago le religiozni nazor Nemčije. Ko sem govoril s Couenhove-Calerghijem na Dunaju, mi je rekel med drugim: »Vsak panevropcec mora imeti panevropsko dušo!« Mislim, da se to naziranje najbolj približuje nemškemu mnenju.

Vendar prof. Blouzel ni pesimist. Trgovinska bilanca Evrope je še zmiraj za 13% nižja od bilance iz leta 1913. Tudi je utopist dotični, ki misli, da bo lahko zrušil staro Evropo, čije duhovni obraz se je oblikoval 2000 let. Po predavateljevem mnenju bi bilo treba internacionalizirati vse nacionalne kartele in s tem z internacionalno kontrolo pridobiti manjše države. Seveda Nemčija, ki ima največ kartelov, nasprotuje. Zato preostaja po Blouzelovem mnenju več možnosti zblizanja na političnem polju nego ekonomskem.

Kako neugoden je gospodarski uspeh kmetovanja na Koroškem sledi iz dejstva, da dohodek iz kmetije in gozda plača le 73,8% vseh potrebščin kmetijske družine in da se obrestuje aktivna glavica kmetije (vrednost posestva z živimi in mrtvim inventarjem) le z 1,53%. Ako izločimo in ne upoštevamo gozd nam pa pokaže točen, uradno zgotovljen račun, da znaša čista izguba na 1 ha poljedelske zemlje Din 127,36 ali 0,57% aktivne glavice.

Kmetijski obrati, ki se pečajo enostransko z rejo in prodajo goveje živine nimajo izgleda na najskromnejši čisti dohodek. Obrati pa, ki se bavijo pretežno z mlekarstvom, s prodajo mleka in mlečnih izdelkov in v tošvarni zvezi s prašičerejo se še kolikortoliko držijo in sicer samo pod pogojem, da krmijo pretežno z domačimi nedokupljenimi krmili, da ne bo zastoja v prodaji in da cene ne bodo še dalje padale.

Za preureditev kmetijstva v tem smislu pa je potreben čas in denar. Gozdovi so večinoma že posekani, najeti denar za preureditev kmetije pa je spriči visoke obrestne mere in slabe nestalne dobičkanosti kmetijstva nevarna stvar.

Sicer pa poljedelski nadzornik za Voralberško Schmidinger zadnji čas vztrajno prosi in svari vse merodajne avstrijske činitele, naj nikar ne preurejujejo dalje kmetijstva na mlekarstvo, naj se z ozirom na krajevne razmere točno določi, kateri kraji se smejo baviti z mlekarstvom, kateri ne in naj se izvede splošna organizacija prodaje mlečnih izdelkov. V Švici se je tako zvišala produkcija mleka in mlečnih izdelkov, da je tozadevna srednja mlekarška organizacija umetno znižala cene mleku. Hoče na ta način zmanjšati proizvajanje mleka. Pa tudi na Koroškem se že spriči prve širokopoteznejše akcije za povzdigo mlekarstva slišijo glasovi, da ni kam z mlekom in mlečnimi izdelki. Na Voralberškem, torej v avstrijski deželi, ki je prednjačila glede mlekarstva, se je začelo zdaj kmetovalce že uradno odvracati od izključnega ali pretežnega pridelovanja krme in se jih je v ugodnih legah začelo zopet navajati na poljedelstvo. Svarilo za nas, ko spriči nizkih cen žita zadnji čas posamezniki priporočajo enostransko ureditev gospodarstva in omejitve poljedelstva!

Popisanemu neugodnemu položaju kmetijstva naravno ni toliko krivo nepravilno strokovno pospeševanje, kakor splošne gospodarske razmere, porast mezd kmet. delavcev, premajhna carinska zaščita kmetijstva, prevelika socialna bremena i. t. d. A vseeno nas ta položaj, katerega so povzročila tudi delna nadprodukcija in neorganizacija prodaje kmetijskih pridelkov, sili k razmišljanju in nam odločno narekuje zboljšanje in pootenjenje vsega blaga za prodajo, tipiziranje in standardiziranje in organizacijo prodaje. Kriza kmetijstva, ki jo občutijo drugod ravno tako kakor pri nas, ali pa še bolj, pa nam bo nadalje velevala, da omejimo tudi vsepovsodno vojni zelo narasle življenjske zahteve.

Konferenca zbornic v Belgradu

Na poziv ljubljanske oz. zagrebške zbornice se je v Belgradu vršila konferenca gospodarskih zbornic.

Ljubljanska zbornica za TOI je zastopal njen tajnik g. Ivan Mohorič, ki je izdelal tudi predlog skupnega načrta vseh gospodarskih zbornic glede revizije carinske tarife. (Ta predlog je »Slovenec« objavil že v nedeljo.) Ta predlog, ki je bil tudi prva točka dnevnega reda, je bil sprejet, kar kaže njegovo stvarnost.

Nadalje je poročal zagrebški tajnik dr. Adolf Cuvaj o izvajanju zakona o zavodu za zunanjo trgovino. Obravnaval je tudi načrt pravilnika za ta zavod.

Tretja točka dnevnega reda je bila izvedba zakona o kontroli izvoza kmetijskih proizvodov. Soorazumno z drugimi zbornicami bo ljubljanska zbornica sestavila načrt pravilnika za kontrolo izvoza jaje, novosadska za limelj, konopljo in papriko, belgrajska trgovska zbornica za slive, pekmez, grozdje, jabolka in orehe.

Pri razpravi koordinacije dela in o razdelitvi dela med zbornice in o sodelovanju zbornic je g. Mohorič razložil potrebo svetovanja, g. Merodič pa je predlagal pravila za organizacijo sodelovanja, kar bodo zbornice proučile.

Glede razširjenja delokroga zbornic po francoskem vzoru bo po predlogu referenta dr. S. Boškovića iz Splita izdelala splitska zbornica s sodelovanjem zagrebške načrt odredb za novi zakon o zbornicah z ozirom na kompetence.

O organizaciji industrijske statistike je referiral g. Dragan Milčević in se bo o tem še razpravljalo.

Prihodnja redna letna konferenca zbornic se bo vršila v Dubrovniku in Podgorici v prvi polovici aprila l. 1930. Dnevni red se bo ugotovil naknadno.

Položaj v Rumuniji

Bukarešta, 13. dec. AA. »Radore« javlja: Ameriški finančni svetovalec Vladimir Rist je podal svoje tretje poročilo za september, oktober in november t. l. Rist ugotavlja zelo povoljne uspehe, ki so bili doseženi v tem tromesečju. Rezultati tega tromesečja so boljši od onih istega tromesečja lani, a takrat so bili po splošni sodbi najpovolnejši v življenju Velike Rumunije. Če primerjamo letos dosežene rezultate z dohodki leta 1928, so se letos dohodki v prvih 10 mesecih zvišali za 1.543.000.000. Ves deficit letošnjega leta po vsem tem ne bo prekašal ene milijarde, a pokril se bo z izvozom, ki bo rezerviran v to svrhu. Gotovina Narodne banke znaša 45 milijonov dolarjev, od tega 20 milijonov v devizah za izvoz žitaric. Povratek deviz v državo ob priliki izvoza koroze bo dal deželi kapital, ki je potreben za pokritje pasivnih postavk. Trgovska bilanca, ki je bila prej pasivna, je pokazala v mesecih avgusta in septembra presežek ene milijarde, ki je popolnoma pokril deficit, nastal v prvi polovici leta. Letos bo bilanca aktivna. V dohodkih dveh milijard bo kritje vseh izdatkov, ki so ostali še nepokriti. — Ristovo poročilo kaže velik optimizem, tako glede gospodarskega kakor finančnega položaja.

Tržarine in takse so dale v oktobru 1929 (v milijon. Din): tržarine 81,1 (49,0, proračun 75,3), skupno 7 mes. proračunskega leta 522,1 (462,1, proračun 526,8 milj. Din). Takse pa so dale v oktobru 99,90 milj. (95,2, proračun 99,96), skupno v 7 mesecih, t. j. od 1. aprila do 1. novembra 1929 683,5 (632,8, proračun 699,7 milj. Din).

Borza DENAR

13. dec. 1929.

Današnji devizni tečaji so napram včeraj oslabili. Promet je bil znatnejši kakor včeraj; največ ga je bilo v devizah Praga, Berlin in Dunaj. V devizah Trst in Varšava je bilo zaključeno privatno blago, v ostalih zaključenih devizah pa je intervenirala Narodna banka.

Ljubljana. (V oklepajih zaključni tečaj.) Amsterdam 2276 bl.; Berlin 1348,75—1351,75 (1350,25); Bruselj 789,73 bl.; Budimpešta 988,22 bl.; Curih 1094,40—1097,40 (1095,90); Dunaj 793,70 bl.; London 275,22 bl.; Newyork 56,17—56,37 (56,27); Pariz 221,08—223,08 (222,08); Praga 166,89—167,66 (167,29); Trst 294,05—296,05 (295,05); Varšava 631,38—634,38 (632,88).

Zagreb. Amsterdam 2273 do 2279; Berlin 1348,75—1351,75; Budimpešta 986,92—989,92; Curih 1094,40—1097,40; Dunaj 791,93—794,93; London 274,82—275,62; Newyork 56,07—56,37; Pariz 221,08 do 223,08; Praga 166,89—167,69; Trst 294—296.

Curih. Belgrad 9,1275; Berlin 123,19; Budimpešta 90,135; Bukarest 3,07; Dunaj 72,405; London 25,1125; Madrid 71,80; Newyork 51,455; Pariz 20,265; Praga 15,2675; Solija 3,72125; Trst 26,93125. Dinar notira: na Dunaju (deviza) 12,6025, (valuta) 12,57.

VREDNOSTNI PAPIRI

Ljubljana. Celjska pos. 170 den.; Ljublj. kred. 124 den.; Prašedion 905 den.; Kred. zavod 170 den.; Veveč 130 den.; Stavbna 50 den.; Sešir 105 den.; Kranj. ind. 308 den.; Ruše 250—260 den.

Zagreb. Drž. pap.: vojna škoda ar. 435,40—436,50 (435,50), kasa 435,50—436,50, termini: 12, 436—437; 7% inv. pos. 85,25 d.; agrari 52 d.—Bančni pap.: Union 201—202 (201), Poljo 16—17, Hrv. 50 d., Kred. 97—100, Jug. 82—83 (82—83), Lj. Kr. 125 d., Prašed. 905—910, Srpska 128 d., Zem. 157 d.—Ind. pap.: Guttmann 182—190, Slavonia 190—200 (190), Slavek 92—95, Danica 110—112 (110), Drava 290—330, Sečera 390—410, Osj. ljev. 185 d., Brod. vag. 135—140 (133—135), Union 145 b., Isis 19 d., Ragusea 405—420 (419), Trbovlje 450—455, Veveč 132 d., Nar. šum. 50 bl., Piv. Sar. 175—190, Jadr. plo. 550—600.

Be'grad. Narodna banka 8210—8240; 7% inv. pos. 84,50—85,25 (85,25); agrari 51—52; vojna škoda prompt 435,50—436,50 (436); 12, 436—437 (436,50).

Dunaj. Don. sav. jadr. 86,10. Wiener Bankverein 21,60. Creditanstalt 51,50, Escomptes 170, Aussiger Chemische 221, Guttmann 22,75, Slavonia 22,15, Mundus 161,50, Alpine 33,25, Trbovljska 55,75, Prager Eisen 443, Leykam 6,25, Rima Murany 101,40.

Žito

Izboljšanje po'ložaja na čikaški borzi — pšenica je poskočila na 122½ — je imelo za posledico na našem domačem žitnem tržišču nekoliko zvišanje povpraševanja, vendar je v glavnem kupčija zelo zanemarljiva. Cena za pšenico je ostala neizpremenjena, dočim je za umetno sušeno koroze, za katero ni skoro nobenega odjema, padla za 2½ para, tako da je na ponudbo po 130.— in celo po 127,50 bačka nakladalna postaja. Sicer ni izpremembe, promet je slab.

Ljubljana. (Vse samo ponudbe, slov. post., plač 30 dni, dob. prompt) Pšenica bač 79 kg 2% ml tar. 245—247,50, 78 kg 242,50—245, 77 kg 238,50—240,50, sr. 80 kg 2% ml tar. 242,50—245,50, 77 kg 235—237,50, sl. 77 kg 2% ml tar. 227,50—230, rž 72/78 kg 2% ml tar. 200—205, moka 0 g vag. bl. fko Ljubljana vag. bl., plačilo po prejemu 370—375, koroza bač nav. vozn. 210—212,50, ml. tar. 205—207,50, umetno suš. nav. vozn. 195—197,50, ml tar. 192—195,50, času prim. suha kval. gar 170—175; žitkvanin 245—247,50, ječmen bač oz. 66-67 kg 205—207,50, 63—64 kg 190—195, oves bač 63/64 kg 193—197,50, ječme 275—300.

Tendence: za pšenico in koroze trdna, za oves mirna, za rž slaba.

Novi Sad. Pšenica: bč. 190—195, bn. Tisa 197,50—202,50, sr. 180—182,50, gar. bn. 182,50—185; vse ostalo brez sprememb. — Promet: 18 v. pšenice, 8 v. koroze, 14 v. moka, 2 v. otrobov.

Sombor. Pšenica bačka železnica prompt 190 do 195, slavonska 180—185, sremska in banaska 185—190, bačka potiska 200—205, banaska Bega in Dunav šlep 195—200, banaska Bega kanal 190—195. — Koroza bačka stara 135—140, koroza bačka nova za prompt 102,50—107,50, december—januar 105—110, marec 120—125, april—maj 127,50 do 132,50, umetno sušena 125—130. Vse ostalo je neizpremenjeno, tendence je neizpremenjena. Promet 209 vagonov.

Budimpešta. Tendence: vzdržana. Pšenica: marec 22,96—22,89, zaklj. 22,89—22,90; maj 23,91—23,79, zaklj. 23,79—23,80; rž: marec 16,30—16,23, zaklj. 16,24—16,26; koroza: maj 15,67—16,65, zaklj. 16,64—16,65; tranzit koroza: maj 15,05—15,10, zaklj. 16,08—16,10.

Les

Na ljubljanski borzi je bilo zaključeno: 2 vagona kranjinskih in 1 vagon bukovih neobrobjenih plohov. Tendence neizpremenjena.

Eksekutivni nakup: 1 vagon bukovih testonov, 20 mm, 2,25 m od 10 cm naprej, med. 22 cm ostror. očelj. 1m³ fko vag. prihod Livorno 950 Din

Živina

Na mariberski svinski sej 13. dec. je bilo pripeljanih 135 svinj. Cene so bile te-le: mladi prašiči 5—6 tednov starj 100—125, mladi prašiči 7—9 tednov 150—200, 3—4 mes. starj 350—400, 5—7 mes. starj 450—500, 8—10 mes. starj 550—850, 1 leto 1000—1500, 1 kg žive teže 10—12,50, 1 kg mrtve teže 17—18. Prodanih je bilo 115 komadov.

Poizvedovanje

Naša se je urezana svilena kombineža na Starem trgu. Dobi se Valvazorjev trg št. 7, I. nadst.

Izmed sodobnih književnih izdaj so dr. Ivan Pregljevi izbrani spisi

priznana tako po vsebini kakor po opremi na prvem mestu.

Vsak zvezek stane broširan Din 45—elegantno vezan Din 60.—.

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

Fr. Werfel: Barbara ali pobožnost

(Barbara oder die Frömmigkeit. Roman. — Paul Zsolnay-Verlag, Berlin, 1929.)

Ze v svojem poslednjem večjem delu, v dramu »Paulus unter den Juden«, se nam je razodel Werfel, ki je po rodu žid in po domovinski pripadnosti Čehoslovak iz Prage, kot iskalec in misterij krščanstva. Njegova spreobrnitev h katoliški veri, ki je že dobro desetletje notranje dozorovala in bila prav za prav že od vsega početka njegovega razglabljanja pripravljena, in odločena, se je pred kratkim tudi dejansko izvršila s tem, da je sprejel krst.

Werfel je nastopil še pred vojno kot pesnik impresionističnega, čeprav čisto svojevrstnega značaja; v svojih impresijah stremi vedno za tem, da upraviči in utemelji svoje lastno življenje. Toda v pesmi Werfel ni mogel podati, kar je trpeče snovalo v njegovi duši, zato se je obrnil k romanu in dramam, ki so njegovo rastočo slavo zmerom bolj uvrščali, poenili s strašnim odkritjem v noveli »Nicht der Mörder, der Ermordete ist schuldig...«, preko znamenitega romana »Verdi«, mnogih novel in ertic, povesti »Der Tod des Kleinbürgers« in »Der Abituriententage« pa vse do poslednjega, velikega konvertitskega dela, ki je pravkar izšlo pod naslovom »Barbara«.

Cesar Werfel v svojih pesmih ni mogel doseči, kar je le delno — v vprašanju čiste umetnosti — dosegel v romanu o operi »Verdi«, kjer je problematiko Wagnerjeve glasbe z umetniškega stališča zavrgel v prid Verdijevi enovitosti in dovršeni magiji ustvarjanja — kar je v poglavitnem vprašanju, t. j. glede skladnosti življenja z življenjem dosegel v dramu »Paulus unter den Juden« le v dramatični, govorniško učinkoviti, a bežni obliki, to se mu je povsem posrečilo doseči v romanu »Barbara ali pobožnost«.

Skladnost življenja z življenjem in z vsemi najrazličnejšimi odjekmi in odsevi življenja, je bistvenemu umu in globokemu duhu najtežje dosegljiva. Werfel jo je našel v krščanski pobožnosti. Spreobrniti se je zaradi pobožnosti, v kateri vidi najbolj dovršeno skladnost in najbolj utemeljeni znižen življenja. Kakor je že v romanu »Verdi« zavr-

gel iskanje in povzdignil bitje, tako je tudi v tej svoji spokorniški knjigi zavrgel vsako oddaljevanje od bistva, vsako razcepljanje, vsako željo po pridobivanju in povzdignil v pobožnosti neomajnost vere, ki se ne oklepa zemškega, ampak z največjo lahkoto premaga zemsko nadlogo in težavo, ker je zmisel bitja darovanje, plodovito oddajanje, kakor je to zmisel prave krščanske pobožnosti ne pa poželjivo iskanje.

Na tem mestu ne morem niti površno navesti vsebine tega čez osemsto strani obsegajočega dela, kajti vsebina je tako bogata in pestra, razvrščena s takim mojstrstvom in s takim preudovitim obvladanjem ogromne stvarine, da ga je mogoče primerjati edino le s Thomas Mannovim »Zauberbergom«, če hočemo vzeti primeroma iz novejšega nemškega slovstva. Je pa ta primeroma tem bolj upravičena, ker je obeh pisateljev namen postaviti neko utemeljitev človeškega življenja. Oba prikazujeta dozorevanje mladega človeka za življenje, a med tem ko sloni T. Mann »Zauberberg« na znanstveni podlagi in vključuje velikemu idejnemu bogastvu ne zadovolji, ker na poglavitno vprašanje odgovarja s tem, da pravega odgovora ni, je zgradil Werfel svoj prikaz na temelju vere ter ima tudi svoj jasen in prepričevalen zaključek.

Navzile široki zasnovi romana in navzile nekaterim epičnim potezom dela, pa je Werfel tudi v »Barbi« ostal zvest svojemu prirodemu umetniškemu gledanju: ostal je impresionist. Le da gre njegov impresionizem svojo pot v zamotanost človeške duše in pojavov življenja ter je od idilike, ki smo jo v pojmu impresionizma vajeni, zelo daleč.

Svetovni tisk posveča temu delu veliko pozornost in kdor ga je prebral, ve, da je prebral eno najlepših in najlepših knjig našega stoletja. Skladnost, ki jo je dosegel avtor v svoji notranjosti, je našla enakovrednega izraza tudi v umetniški obliki dela in to je, kar daje Werfelu »Barbari« pravico do naziva prave umetnine.

Ostanki rimske civilizacije na Balkanu

Beograd, 9. dec. 1929.

Balkanski polotok je sorazmerno bogat na rimskih najdiščih. Dovolj je, ako si človek ogleda posamezne oddelke ljubljanskega muzeja, ali še bolje, ako posesti Sarajeva in vidi novi sarajevski muzej, ki je morda najpopolnejši in najbogatejši v Jugoslaviji ravno na starinskih izkopinah. Beograd ima svoj muzej v ulici Miloša Velikega, ki je pa zelo skromen in malenkosten in za preselilni prav nič reprezentativen. Tudi prostora ima majhne in vrhovi neudovarljive.

Z veliko poštrevanostjo ga upravlja znani naš zgodovinski-folkloristični publicist dr. Vlad. Pejković, ki je napisal že več obsežnih študij o starih srbskih manastirih. Pred nekaj dnevi pa je zelo zanimivo govoril na Ljudski univerzi o rezultatu izkopavanja na izlivu Crne reke v Vardar v Južni Srbiji, katero sam vrši. Tu se namreč nahajajo razvaline starega rimskega mesta Stobi, ki ga celo Titus Livius spominja v enem svojih del.

Glavno najdišče je na desni Vardarjevi obali. Mesto obkroža visok zid, med drugim je odkopano zanimivo antično gledališče s karakterističnimi tremi razdelki: oder, orkestra in prostor za gledalce, ki se v šestih sekantih amfiteatralno dviga na obe strani. Sedišča je sedemdeset vrst; nekatera so okrašena z različnimi ornamentami ali celo napisali lastnikov. Prostora je bilo za do pet tisoč ljudi. Posamezna sedišča so iz belega pletvarkega marmorja. Radij gledališča je 85 m. Med orkestrom in prostorom za gledalce je zid, radi česar zaključujejo, da je orkestra služila za gladiatorske igre. Pravzaprav Stobi niso niti imeli celotnega gledališča, ker je oder nadomeščen z dvonadstropno fasado. Časovno je dr. Pejković opredelil njegov nastanek v konec tretjega

Trocki: Moje življenje

V Carigradu, v svojem »tretjem prognanstvu«, je spisal Trockij spomin, važen prispevek za rusko zgodovino in mednarodno socialistično historiografijo. Knjiga je istočasno izšla v vseh glavnih evropskih jezikih. Ruski izvirnik, o katerem poročamo, je napisala založba »Granit«, ki izdaja Obsega dva debela zvezka po 400 strani in se imenuje »Moja življenja, Opyt avtobiografiji«. Zrastle je Trockij v prav malih razmerah. Oče, židovski kolonist, se je po dolgem boju povzpelo do graščaka. Bil je nad vse delaven, pa strog. Tudi mali Bronstein je »vedno ostal vzoren in priden dijak. Te lastnosti sem ohranil tudi v nadaljnjem življenju«.

Leta 1897. kot gimnazijec pred maturo je že postal Trockij žrtve preobličnega orožnika, ki se je pod krinko delavca vtihtal med socialistične utemeljitelje »južnoruskega delavskega zveza«. Iz Nikolajeva, kjer se je učil, je romal Trockij v Sibirijo. Spremljala ga je mlada žena z novorojenim otrokom. V Sibiriji se je seznanil s poznejšimi sovjetskimi veljaki, Grozni Dzeržinski, vodja Čeke, je bil takrat šibek poljski romantični pesnik...

Leta 1902. je pobegnil Trockij (prvič pod tem imenom) brez posebnih težav v Avstrijo. Pri nočnem izletu preko meje se je skoro sprl s svojim vodnikom gimnazijcem, ki je bil pristajač terorja (dočim je skupina ženevske »Iskre«, katere član je bil Trockij, teror odklanjala). Uzljeni gimnazijec zato Trockija ni hotel peljati na Avstrijsko, a naposled se je vendar »zadnjič« pustil omehčati. Potem je Trockij prišel v London, kjer se je prvič seznanil z Leninom. Na kongresu l. 1903., kjer je zastopal Trockij Sibirijo, se je razcepila ruska socialna demokracija v boljševike in menševike, ter je prvič prišel Trockij v nasprotju z Leninom: bil je med »mekhimi«, ki so v nasprotju s »trdimi« želeli za Rusijo ustavo in javen političen boj namesto dosedanjega terorističnega zarotništva.

Med revolucijo 1905 je pohitel Trockij na Rusko, postal vodja vsemogočnega Soveta rabočih deputatov in potem zopet romal v Sibirijo. A policija je zelo dvorila jetniku. Iz Berezova je Trockij zopet pobegnil: tekem enega tedna je naredil 700 km z jelenjo vprego in veliko tvegal. Preko Petrograda je došel na Dunaj, kjer je urejal »Pravdo« in »z dovoljenjem soc.-demokratske stranke« sodeloval pri ruskih »buržujskih« listih. Kot poročevalec »Kijevske misli« je obiskal leta 1912.—13. Balkan in bil pri Pašicu. Po vojni napovedi je dunajska policija Trockemu takoj priporočila, naj gre v Švico. Kakor Lenin, je tudi Trockij mislil, da je znana patriotska izjava nemške socialne demokracije z dne 4. avgusta — samo mistifikacija nemškega generalnega štaba V Parizu, kjer se je naselil Trockij, ki tiskal »kapitalistični vojni sovražno, levčarsko« Zimmerwaldsko »Naše slovo«. Ta list je zanetil upor med na Francosko poslanimi ruski divizijami. Po umorih častnikov so Trockega izgnali na Španjlo. Bil je to samo dva meseca in odrinil v New York. Začetkom revolucije je potihel na Rusko.

Stobi še daleč niso vsi odkopani. Dr. Pejković že par let z malenkostnimi denarnimi sredstvi veliko dosega. Ko bo odkopano celo mesto, bomo gotovo zvedeli za marsikatero skrivnost, ki jo danes še skriva zemlja v sredi Balkana zakopani rimski koloniji Stobi, ki so nekaj časa bili celo prestolno mesto provincije Makedonije.

II. del spominov popisuje dogodke, pri katerih je igral Trockij vodilno vlogo. Koncem vojne so že bili pripravljeni obupani boljševiki, da se poslužijo pomoči francoskih imperialističnih razbojnikov, da se rešijo nemških razbojnikov (Ljeningove besede). A Trockij je rešil revolucijo z mirovno pogodbo v Brestu. Leta 1918. je vlada odšla v Moskvo in se naselila v Kremli, kjer »je prisluškovala preteklost«. Vladalo je pomankanje. A vodena juha se je nalivala v carske krožnike, in osiveli dvorski lakaji so skrbno pazili, da bo na vsakem krožniku naslikan orel baš na sredi in proti gostu... Sledi zanimiv popis političnih in drugih težav sovjetske republike. Koncem meščanske vojne je Ljening popolnoma nepričakovano obol. Po drugem mrtvoudu je mučno umiral: izgubil je govorico in postal kakor otrok brezpoznočen, dočim se je vsega popolnoma zavedal do zadnjega. Hudo je trpel in naposled napodil vse zdravnike. Toda glavna nevarnost, meščanska vojna, je bila že končana. Trockij — tako se hvali on sam — je izvojeval to zmago sredi splošne malodušnosti.

Seveda ima Trockij za Stalina samo hude besede, označuje ga kot »najbolj brezpomembnega« pristajača Ljeninga. Ponovno povdarja, da pomeni Stalina zmaga prvi korak proti grobu revolucije. »Za termidor so pač potrebni povprečni brezpomembni ljudje, ki niso naravnost vidijo, dokler ne dobiš pod nos«. Knjigo zaključuje slikovit popis izгона v Turkestan. Čekisti so morali Trockega v avtomobil nesti, ker ni hotel korakati sam. Obuli so mu čevlje, ker je bil v copatah, in so ga oblačili kot malega otroka. Trockijev sin je spetoma zvonil pri vsakem stanovanju in kričal: »Pozor! Tovariši Trockega neso!« Povsod so se prikazali plašni obrazi: v tej veliki hiši so stanovali sami odgovorni komunisti. Natlačen avtomobil je Trockega pripeljal na mal predmestni kolodvor. Odtod ga je potegnil poseben stroj na malo postajo in sicer po velikem ovinku. Nato se je priklopil vagon brzovlaka Moskva-Taškent. Leto dni je živel Trockij v Turkestanu in nato je padel v Carigrad kot »planet brez vizuma«. Tako se imenuje zadnje poglavje do sedaj zadnjega drugega dela njegovih zanimivih spominov.

Seveda bodo bivši »tovariši« Trockega pa tudi drugi njegove Spomine nekoliko kritično pretrali, če je vse tudi res, oziroma res tako, kakor vidi, oziroma slika Trockij, ki je brez dvoma zelo sposoben mož, a premalo značilen.

Ruski romani v nemškem prevodu. Zadnji čas so izšli: Ilja Erenberg: Die ungewöhnlichen Abenteuer des Julio Jurento und seiner Jünger. — Vera Iubert: Der Platz an der Sonne. — Vsevolod Ivanov: Der Buchstabe »G«, Auserwählte Erzählungen. — Lev Tolstoj: Nach vierzig Jahren Volks-erzählung. — Saharov: Nina Gregorevna, roman iz sodobne Rusije, eno najboljših del boljševiške ruske literature našega časa; prevod je izšel pri Kösel & Pustet, München, M 6.—)

Eno leto Zdravniškega vestnika

Duševna razdvojenost, ki je značilna za današnje dobo in ki se javlja skoro na vseh poljih človeškega dela, zlasti duševnega, ponuja bolj in bolj težnje, želje po zboljšanju, okrevanju. Vodilne življenjske smeri se združujejo ali vsaj približujejo, a vodilne ideje iščejo pot navzgor k lepšim idealom. Ti klci po našem boljšem so našli odmev tudi v naših zdravniških vrstah. Zavedajo se, da sleherni zdravnik hrani v svoji intimni notranjosti lastno iniciativo po samobitnem znanstvenem delu in iskanju, so slovenski zdravniki letos jeli izdajati strokovno glasilo: »Zdravniški Vestnik«. Ravno kar je izšla poslednja številka prvega letnika, pa imamo sedaj pred sabo vso slikovito vsebino cellega leta, ki jo smemo pregledno porazdeliti v tri dele.

Prvi del vsebuje razprave in članke o raznih boleznih, o borbi proti njim. Čimbolj je to ali ono patološko poglavje tačas aktualno, temveč je našlo odmeva tudi v »Vestniku«. Zato je bilo največ govorov o tuberkulozi, raku, o uporabi Röntgena pri teh slučajih; nadalje o nalezljivih boleznih, socialni medicini, raznih kirurških obolenjih, o problemih na polju psihiatrije itd.

Druga skupina razprav letošnjega »Zdravniškega Vestnika« obravnava življenjepis, zgodovino in razvoj te ali one zdravstvene panoge pri nas, kazenski zakonik, tloč se z dravn. stanu in podobno.

Tretja skupina vsebuje filozofske-kritične misli in razprave kot vezi med širšim modroslovjem in medicino. Tu dominira urednik sam, dr. Fran Derganc, ki s svojo globoko filozofsko izobrazbo razsvetljuje problem človeške »fizis« v njeni koreninski zvezi z »metafizis«.

To glavno vsebino prvega letnika izpopolnjujejo številni člančiči, notice, opazke iz vsega širšega zdravstvenega področja. Vsebinsko je 1. letnik »Zdr. Vestnika« dosegel pomembno višino. Iskreno želimo, da bo bodočnost lista vsebinsko še lepša in bogatejša. Posebno priznanje zasluži dosedanj urednik dr. Fr. Derganc, ki je posvetil mnogo časa in truda 1. letniku »Z. V.«. Naj bi bilo tudi delo bodočega urednika dr. Koširja prav plodno!

Dr. Fr. Debevec.

Kroč s kredo

(K pmerjeri v mariborskem teatru.)

Na ravni mariborskega gledališčenja je ob pričetku letošnje sezone tendirala razvoja krivulja navzgor: posvedočilo se je to ob mladene vseh dosedanjih uprizoritvah, da se je občinstvo vendarle jelo oddolževati. In se krivilja še vzpenja kvišku; očitno je postalo to ob torkovi prvo-uprizoritvi Klabundovega »Kroča s kredo«. Razpestrila se je na našem odru bajna kitajska pravljica, obelazena tuptam s krepkimi poantami socialno-družabne razklanosti in barvitosti ter pritažene, toda zgoče paradije (tretje dejanje). Zarajala je torej na našem odru eksotična pravljica, ter se razodela v mični neposrednosti. Tako zelo se je bil ubral J. Kovič, poodrovalca Klabundove velespevitve pradboremu, na zunanerežiserski plat in pričaral pred gledalstvo pestrobavnost kitajskega okolja s sredstvi miljejske scenerije in na novo prirejenih dekoracij, posvečenih in predečenih z neizogibno simboliko krožnih ter zmačevskih okrasov in pagodsko-arhitektonskih značilnosti, da je bila notranja režija morda premalo izbrušena in da so zavezale na Čang-Lingovem liku zlasti od početka gotove okrivite, ki bi bile gotovo izostale, če bi se J. Kovič osredotočil zgolj na reševanje režijskih problemov. V pravilčnosti in resničnosti kitajskega zemeljskega so rajali naši najboljši, vsem na čelu E. Kraljeva, ki si je ob Haitangini pojavnosti, izklesani z redko odersko invencijo, vplela v venec svojih dosedanjih stvaritev morda najlepšo palmo. V vlogi zločeste in diabolne Vu-Pei se je odlično uveljavila Starčeva, ki so tovrstne interpretacije niena domena. Le v naletu govora razblinja končnice: kakor je mimična stran pri njej izredno močna ter polnoizrazna, tako je niena izgovorilna tehnika še neizbrusena in neorečljiva. Pri začetku ni tega ne omeniali. Sredi med obema pa je bojeval Danešev Ma ter nekam močno mandarinil. V latentnem »garanju« in odrovanju je P. Kovič. Vseposvodi: pri dramah, operah in operetah; in vseposvodi — z uspehom. Vseeno pa bi bilo naibže od večjega haska zani in za teater, če bi ga malce pardonirali in ne na vseh koncih in krajih voregali. Kot zvodnik je očitno samega Tonga nadongil. Grom se je razodel v doslej neodkriti žilci; z monumentalnostjo svojega skakljanja in fizično celokupnostjo je sicer našel obilnega odziva pri smežehalni publiki. Zdi se pa, da je ubogega Cu-čua vendarle preveč ugnetal v grotesknot. Pač pa se ni mogel prav še razodeti Blaž, čigar princ Pao je težil sicer v vizionarnost pravilnega okolja, čigar oblikovavnost pa se je pritaževala v deklaratoričnosti. O vsekakor nadarjenem igralcu spregovorimo ob drugi priklid dolbočnejšo besedo. Tovornikov Čao od početka labilen, se je v poznejših scenah usidral. Nekajkrat je Tovornik že posvedočil, da se na drugi ploskvi uveljavlja z večjim in popolnim uspehom. Skakljali in rajali so razen tega na odru Dračutovineževa (Čangovka), Zakraška kot babica, Rasbočev in Gorinška kuli. Nakrst kot pesnik ter Furianov dostojanstveni ceremonijar. Bil je to menda najlepši večer letošnje sezone v mariborskem teatru; in je pričal o talentih in priidnih rokah, ki so na delu, da se krivilja vzpenje še višje.

Zagrebski drobiž

V zadnji številki »Književnika« ni g. Križal! To je brez dvoma čudež, ker v zadnjem času ni mogel nihče verjeti, da bi »Književnik« sploh mogel iziti brez prvega članka g. Križalja. Topot ga je zamenjal g. Cezarec s prispevkom, ki je na las sličen vojnim povestim g. Križalja, samo da nima one dinamike in živahnosti stila, ki je lasten g. Križalju. V tej številki je sicer zanimiv članek g. dr. Petra Knolla o muslimanski umetnosti v Bosni. Pisec obavlja nekoliko zelo zanimivih področnosti iz bosanske muslimanske arhitekture, ki jim je pridelal par — slabih črtežev. Da bo v stilu, prinaša ta »bosanska« številka tudi »Maters« Omenia Muladžića in njegov avtoportret. Ta mladi muslimanski slikar se približuje vedno bolj pozitivnemu konstruktivizmu in ko njegovi tovariši še tipajo, ustvarjajo probleme o izrazu, on solidno ustvarja, dosegačoj ravno v tehniki vedno večje uspehe. Ostalo je v tej številki samo — slaba lirika in še slabši feljton. Pika. Disky.

Res je treba imeti malo korajže, če se hoče v zemlji nadutega plemstva pojaviti z delom, kjer si stojiš nasproti kmečki elementu, prav za prav njegovi poganki, in naivna stara aristokracija pokone k. u. k. Avstrije. V zemlji zavilnih brkov, derbiva, paprike, hofratev in grofov petega kolena ni lahko objaviti drame, kjer bi se spopriela dva nasprotna sveta, plemstvo dela — kmečko ljudstvo — in plemstvo imena — aristokracija. Za to bi moral imeti pisatelj več smelosti in analizerke sposobnosti, posebno več prepričanja kot ga ima g. Molnar. Bilo bi zanimivo, vzporediti način

reševanja tega problema po g. Miroslavu Križalju in g. Molnarju. Primerjanje bi vsekakor izpadlo v korist g. Križalja, ki ravno tako obdeluje slične probleme, vsaj enake po okolici in središču, kjer se dogajajo. Molnar je čutil, da je treba za ta problem imeti več konstruktivne moči, zato ga je rešil z groteskne strani. Navrgel je sicer v svoji komediji dosti vprašanih, toda izognil se je, da bi jim dal ostre konture. Njegova »Olimpija«, ki so jo vzpizorili v zagrebškem Malem gledališču, ima sicer mnogo zelo skrbno postavljenih zapletljajev, ceneni intrigi, duhovitih opazk, točnih karakterizacij, toda popolnoma nemogoč in banalen konec. Naši igralci niso bili, kot se zdi, bogve kako navdušeni in razpoloženi, razen g. Petroviča in g. Mihičič. G. Dušina, močan v klasičnih stvareh, je bil v tej komediji daleč od pravega g. Dušina. Ravno tako ga Greta Krauss. Najbrže ne bi bil poskus, če bi se njene vloge dala g. Podgorski, zamen.

Lačen sem!

(Georg Fink: »Mich hungert...« Bruno Cassler-Verlag, Berlin.)

Pisatelja Kurt Münzerja v Berlinu je obiskal nekoga dne mlad človek ter ga je prošil, da bi hotel pregledati njegov roman, ki ga zdaj piše. Kurt Münzer ga je začuden vprašal, zakaj si je ravno njega izbral za cenzorja, uakar mu je tisti mladi človek odgovoril: »Prva knjiga, ki sem jo čital, je bil neki vaš roman. Jaz vas ljubim od tedaj, in vam zaupam.«

Po preteku nekaj mesecev je prejel Kurt Münzer zavoj, v katerem se je nahajal rokopis romana, ki ga je napisal neki Georg Fink. Pisan je bil na vse mogoče liste papirja, deloma s črnolom, deloma z raznobarvnimi svinčniki. Rokopisu je bilo priloženo pismo, v katerem je povedal avtor, da gre v Ameriko in da daruje rokopis njemu, ki ga ljubi. Naj napravi z njim, kar hoče. Kurt Münzer je začel ta rokopis čitati in se je bolj in bolj čudil. Potem ga je popravlil in uredil ter ga ponudil petim založnikom. Nobeden od njih se ga ni upal založiti, nazvali Kurt Münzerjem avtoritativnemu priporočili. Medtem je Münzer polzeval po avtorju in doznal samo to, da je bil knjigovodja v Berlinu in je sedaj menda nekje v Ameriki. Po velikem uspehu Remarque-jevega dela »Im Westen nichts neues« so začeli postajati nemški založniki bolj podjetni in naenkrat so se začeli trije od onih petih založnikov, ki jim je Münzer najprej roman ponudil, trgati zanj. Delo je izšlo sedaj v založništva B. Cassier, Berlin. Roman začena in končuje z vzklikom: lačen sem! Je to čudovito delo! Roman iz najglobljih nižin pred, med- in povojnega Berlina. Pripovedovanje je preprosto in leče gladko ter gani na mnogih mestih do solz. Je to delo himna velike in globoke ljubezni med materjo in sinom. Delu se pozna, da se je pisatelj učil od Kurt Münzerja slikanja in pripovedovanja. Tudi temeljna ideja: ljubezen med materjo in sinom je ista kot v Kurt Münzerjevem romanu »Salon Rausche«. V »Mich hungert« je slikan Berlin v nižinah, v »Salon Rausche« Berlin v višinah. Iz obeh teh del zveni eno: niti bogastvo višin, niti beda in trpljenje nižin ni sreča in ne nesreča tam, kjer je ljubezen. Oba romana sta visoki pesmi materine in sinove ljubezni.

Lačen sem! je poleg Remarque-jevega dela eno najmočnejših letošnje nemške literature iz vrst dosedaj nepoznatih pisateljev.

To delo ni obtožba, tudi ni kritik po pravici in ne razredni boj in ne razredno sovraštvo. Je delo naglobočje resnice in najgroznejšega odkritja, pravi Sylvia von Harden v »Berliner Tageblattu«.

*

Dve novi knjigi Sigrd Unsetove sta se prevedli v nemščino in sicer: »Splitter im Zauberspiegel« (Berlin, Universitas) in »Gymnadenia« (Roman iz sodobnega življenja (Frankfurt a. M. M 7.50).

*

Dva nova nemška katoliška romana. Poleg »Gospe Marije« od Enrike Handel-Mazzetti in »Barbare« od Werla, imamo v zadnjem času od nemških katoliških pisateljev zaznamovati še: »Abenteuer des Peter Farde« (Herder, Freiburg, M 4.80), od Petra Dörflerja in »Hoffnung auf Licht« (München, Kösel & Pustet, M 8) od Franza Herwiga. Dörflerjeva povest je živahna, zelo napeta, slikajoč dogodivščine frančiškana, ki pred 200 leti doživlja v Afriki pravo robinzonado, ima pa toplec etičen ton, kakor ga zna zadeti pač samo Dörfler, ki je eden najpriskrajnejših pripovedovalcev za ljudstvo. Herwigov roman pa je seveda dogodek. Herwig se je čisto posvetil problemu velikega mesta in njegov pričujoči roman je idejno tesno zvezan s prejšnjima dvema: Sebastian vom Wedding (ki je izšel tudi v slovenskem prevodu v založbi »Križal«) in »Die Eingeehten«. Topot je Herwig svojo temo zastavil še globlje: poplитуjuči, izkvarjajoči in ubijajoči vpliv vlemesta na dušo je mojstrsko izpeljal, pa tudi pokazana pot, ki vodi k luči: v veličino in samoto narave, kjer se v svobodi razvije čista ljubeznost. Vlemestna problematika ni s katoliške strani še v nobenem romanu bila tako ostro zagrabljena kot v tem Herwigovem umotvoru.

*

Pavla pl. Preradović, vnukinja slavne hrvaškega pesnika, je izdala v Monakovem svoje nemške pesmi pod naslovom »Südlicher Sommer«, 162 strani, v založbi Kösel & Pustet. Opeva z veliko močjo dalmatinsko pokrajino.

*

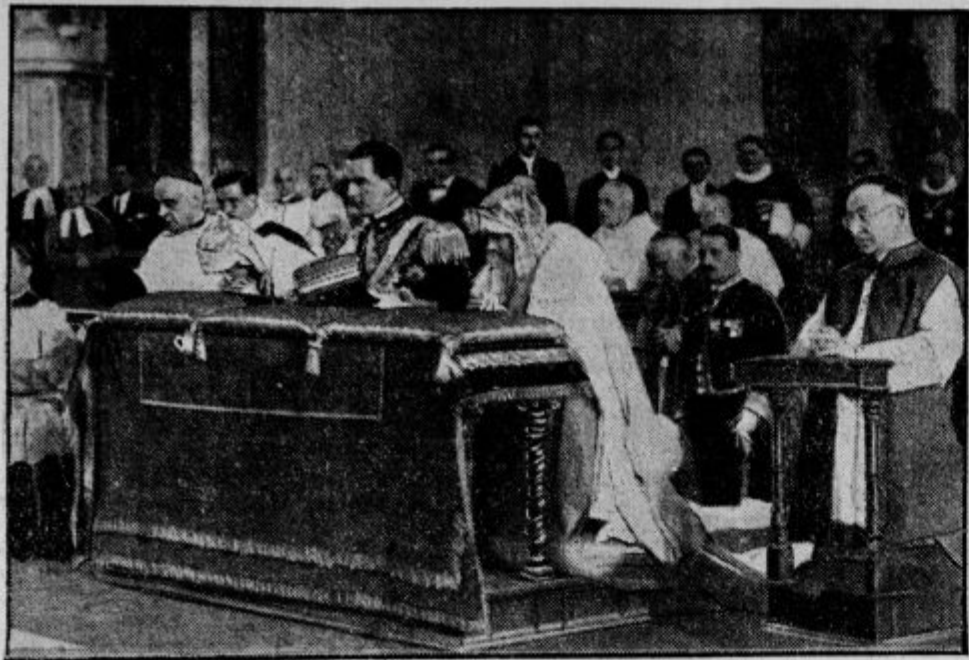
General Barez Julija Kaden-Bandrowskega je preveden na nemški jezik (Frankfurt a. M., Frankfurter Sozietätsdruckerei, 457 str. M 7.50). Znano je, da je veliki moderni pisatelj v ta svoj roman zaljubil sodobno poljsko diktaturo, kako je v svojem popularnem vojaškem voditelju nastala, kako skuša nadvladati tradicionalno poljsko vstaško romantiko, gospodovalne nagone plemstva in srd delavske množice, kako se s tem političnim dogajanjem spaja osebnost družinska tragika diktatorja — vse na ozadju nebožanske komedije človeškega pohlepa, intrig in korupcije. Nemški čitatelji so dobili prevod romana, ki je poln dogodkov in življenja, gledanega z nedosežnim realizmom slovaškega génija.

*

Karin Michaelis je napisala za božič knjigo »Bibis große Leise«, ki je nadaljevanje »Bibis«, katere je izšla že lanskega božiča. (Stuffer, 340 str. Berlin, M 6.50.) Je potovanje mlade gospodične, zelo bogato, interesantno in slikovito.

*

Politična in zgodovinska literatura zadnjega časa: Donillet: Moskau ohne Maske. — Larcher: La grande guerre dans les Balkans. Préface de Franchet d'Esperey, Paris, Payot — Lenin: Die Revolution von 1905, Sämtliche Werke, Band 7. — Ludwig von Pastor: Geschichte der Päbste von der Wahl Innozenz X. bis zum Tode Innozenz XII (1644—1700). — Arthur Feiler: Das Experiment des Bolschewismus, Frankfurter Sozietätsdruckerei, M 5.—.

Italijanski prestolonaslednik v cerkvi sv. Petra. Za svojim očetom je tudi italijanski prestolonaslednik Umberto obiskal papeža Pija XI. Po razgovoru s sv. očetom je prestolonaslednik s svojima sestrama delj časa molil v cerkvi sv. Petra.

Angerburška štorklja

Angerburg je mesto v vzhodni Prusiji. Sicer neznatno mesto, pa je vendar imelo zadnji dve leti svoje čudo. Vsaki tujec, ki je prišel tja in se napotil na glavni trg, je tam zapazil nekaj, o čemer ni mogel verjeti lastnim očem. Tam se je namreč med ostalimi sprehajalci šetala tudi štorklja in korakala samozavestno tudi v največji gneči. Mnogi, ki niso poznali kapric te »dame«, so ji ponudili kruha, pa so slabo naleteli. Štorklja je jezno nasršila perje in se, meni nič, tebi nič, zaletela v takega dobrotnika ter ga pograbila s svojim dolgim kljunom za nogo. Rada se je spravila tudi nad kako kratkokrilo damo, kakor da hoče protestirati proti kratki modi.

Odkod pa je prav za prav prišla ta štorklja? Otroci so jo vzeli iz gnezda še čisto mlado. V nekem hlevu so ji dobri ljudje napravili gnezdo in za jesti je dobivala meso, črve, žabe in ribe. Po kratkem času se je že naučila razlikovati ljudi. Proti svoji vzgojiteljici je bila zelo ljubezniva in prijazna, dočim se je proti tujim ljudem vedla zelo nezaupljivo, napram otrokom pa se je čutila za več vredno. Gledala jih je prezirljivo in jim dostikrat pokazala kar na lepem zadnji del svojega telesa. Toda, komaj se je naučila leteti, je že postala slavna po vsem mestu. Nekega ponedeljka se je dvignila visoko v zrak in se nato naenkrat spustila na tla v eni izmed glavnih ulic in zaustavila ves promet. Vsi so pazili, da je ne bi pohodili, a ona sama pa je to okolnost sprejela s samozavestjo na znanje in je, mirno stoječ na eni nogi, motrila učinek svojega ugleda. Lokalni list Angerburga je še isti dan na uvodnem mestu prinesel članek z naslovom: »Štorklja je ustavila promet v našem mestu. Ker naša štorklja ljubi družbo, ni čudno, da si je izbrala glavni trg za svoje glavno bivališče. Posebno rada je pregledavala robov, ki so jo prinesle na trg branjevke. Tam si je izbrala vse, kar ji je najbolj prijalo in gorje prodajalki, ki bi ji ne pustila vzeti. Ta bi imela drugi dan na obeh nogah modre lise.«

Tako je postala štorklja preko noči glavna senzacija mesta in od vseh krajev so jo prihajali ljudje gledat. Dočim v začetku ni ljubila otrok, je pa pozneje zelo rada sklepala z njimi prijateljstva. Ob dnevih, ki niso bili tržni, je prišla pred šolo in tam zabavala otroke. Toda, če ji je kak otrok hotel storiti kaj žalega, se je hitro kesal, zakaj že v naslednjem trenutku ga je krepko ušipnila na mesto, na katerem sedimo. Točno opoldne je vedno odletela domov, kjer jo je čakalo mastno kosilo. Tek je imela vedno izvrsten. Najrajši je videla, če so bili med jedjo okrog nje zbrani otroci.

Med tem pa so se že začele njene tovarišice pripravljati za polet v Afriko. Toda pri tej štorklji niso opazili nobene volje do potovanja. Večkrat je sicer dalj časa krožila nad mestom, toda vedno se je vrnila nazaj. Dobila je od mestnega magistrata dovoljenje, da sme prebivati v mestnem hlevu. Konjski hlapec je

svojega novega gosta sprejel s pravim navdušenjem. Toda ne tako konji. Med njimi je prišlo najprej do prave revolucije, ko je štorklja skakala z enega hrbta na drugega, kmalu pa je tudi s konji sklenila prijateljstvo. Štorklja je postala glavna oseba v hlevu. Nihče ni smel v hlev brez njenega dovoljenja in neposlušni konji so se pobliže seznanili z njenim kljunom.

Kjer je bilo kaj novega v mestu, vedno je bila štorklja zraven. Pri nekem gasilskem sprevedu je korakala ona kot prva in tudi pri drugih svečanih sprevedih je ni manjkalo. Nekeč je prišla pogledat tudi na nogometno tekmo, pa ni vztrajala do konca. Najbrže se ji je zdel ta šport presurov.

Toda nekeč je bilo pa gospe štorklji pozimi hudo v hlevu. Toplomer je kazal 25 stopinj pod ničlo. Sneg je ležal pol metra visoko, solnce je sijalo in vrata hleva so bila na stežaj odprta. Tedaj se pa štorklja ni mogla več upirati hrepenenju po svobodi. Namerila je svoje dolge korake na dvorišče in nekaj trenutkov za tem so jo angerburški meščani videli visoko v zraku. Toda že čez deset minut se je spustila nazaj, odkoder je odletela. Hitro je odkorakala nazaj v hlev. Prvič je okusila, kaj je huda zima.

Prišlo je zopet poletje, druge štorklje so se vrstile, in tudi naša je zapustila hlev in se napotila na trg. Zopet se je začelo staro življenje. Štorklja je bila sprejeta s še večjimi simpatijami in v Angerburg so prihajali radovedneži celo iz Berlina, samo da bi videli štorkljo, ki se sprehaja po ulicah. Toda prišel je 25. september, žalosten dan za vse Angerburžane, zakaj njihova štorklja se je tega dne pridružila svojim tovarišicam in z njimi odletela na dolgo pot. Do danes se še ni vrnila. Toda vsi Angerburžani so prepričani, da se bo štorklja spomladi zopet vrnila in prinesla v njihovo življenje novo zabavo.

Koliko poje New York

Američani potrošijo letno okrog 700 milijonov dolarjev v raznih buffetih, zajutrkovalnicah, barih itd. Tej številki je treba dodati 250 milijonov dolarjev, ki se potrošijo vsako leto za razne pijače, seveda brezalkoholne. (Brezdvoma je številka izdatkov za alkoholne pijače še večja.) Ravnatelj »Chain Store Bureau of New York City« je obelodanil zelo zanimivo statistiko za New York, po kateri newyorški meščani dnevno pojedjo dva milijona sandwichev. Statistika nam pove dalje, da danes Američani ne pojedjo več toliko kot nekdaj. Nekdanji beefsteaki in kolači, katere so Američani pred desetimi, petnajstimi leti kar goltali, so danes v glavnem zamenjani z malico, ki sestoji iz enega sandwicha, sadja in skodelice kave ali čaja. Dandanes delujejo zajutrkovalnice in razni izkuhi v New Yorku zelo dobro, ker stotisoči žena ne kuhajo več doma, ker delajo po raznih podjetjih.

Kleparski pomočnik - ženski zdravnik

Letošnje poletje se je neka deklica iz Linca seznanila v gornjeavstrijskem glavnem mestu z mladim gospodom, ki se je predstavil kot »dr. Oton Riedmüller« z Dunaja in navedel, da stanuje v 3. okraju, Gärtnergasse 15. Ni trajalo dolgo in dr. Riedmüller se je z deklico zaročil. Predstavljen je bil njenemu očetu in je takoj prišel na dan z načrtom, da bi tudi v Linco izvrševal zdravniško prakso. Kot predujem na doto je gospod doktor dobil 4500 šilingov (36.000 Din) na roke in je s tem denarjem dobro živel, dokler se pri njegovem bodočem tastu niso pojavili pomisleki. Neka izvestilnica, kateri je bilo poverjeno, naj preišče predživljenje dr. Riedmüllerja, je poročala najboljšo, vendar pa oče deklice s tem ni bil zadovoljen. Obrnil se je na policijo, ki je naprosila dunajsko policijo za poizvedovanje. Detektivi so takoj šli v hišo Gärtnergasse števil. 15, kjer so vprašali po »dr. Otonu Riedmüllerrju«. Noben človek tam ni poznal zdravnika tega imena. Med tem so pa poslali iz Linca fotografijo osumljenega »zdravnika«. Komaj je lastnik hiše videl fotografijo, je z vso gotovostjo izjavil, da je to njegov podnajemnik, 29 letni kleparski pomočnik Jožef Karrer. Na Karrerja, ki ga seveda ni bilo doma, sta čakala dva detektiva več dni. Pretekli torek zjutraj pa je zopet prišel v svoje stanovanje, kjer so ga aretirali.

Zasliševanje je spravilo na dan presenetljiva dejstva. Karrer, ki je obiskoval ljudsko in meščansko šolo ter obrtno šolo za kleparstvo, je izjavil, da se je že od mladih nog zanimal za medicino. Priznal je sam od sebe, da je izvajal denar, da bi mogel študirati. Končno je razne osebe osleparil za večje vsote, da si je nakupil vse potrebne instrumente za zdravniško prakso. Študiral je medicinske knjige, si pridobil denar na navedeni, precej neobičajni način in je sedel za te grehe že petkrat v ječi, nazadnje cela tri leta.

V njegovem stanovanju so našli dragocene, čisto moderne zdravniške instrumente,

Znamenite marmornate stopnice v palači della Ragione v Veroni, ki so pravo mojstrsko delo arhitekture iz 14. stoletja.

Tudi listje pordeči od alkohola

Znano je, da zaradi delovanja alkohola pordeče nekatere stvari, tako n. pr. nos dotičnega, ki rad malo globlje pogleda v kozarec. Neki ameriški učenjak pa trdi, da je prišel na to, kako tudi listje jeseni baš zaradi delovanja alkohola postane rdeče. Če vidimo torej jeseni rdeč list, moramo pomisliti, da je njegovo tkivo v tej ali v oni obliki podvrženo delovanju alkohola. V zelenem ali sivkastem

Razvaline pogorelega hotela v kopališču Pymont. V hotelu »Waldecker Hof« v kopališču Pymont je na doslej nepojasnen način ponoči nenadoma izbruhnil ogenj. V kratkem času sta hotel in sosednja hiša do tal pogorela. Ljudje so se le z največjo nevarnostjo mogli rešiti.

številne druge medicinske pripomočke, najnovjšo zdravniško kartoteko za zdravljenje bolnikov in cel kup receptov, ki so se glasili na ime »dr. Oton Riedmüller«. Poleg tega je imel sleparski zdravnik tudi bogat material za obveze in celo vrsto zdravil v svojih zdravniških kovčkih. Kakor je sam povedal, je zdravil že okrog 60 žen, seveda brezplačno.

Potreben denar za dragocene instrumente in drugo si je Karrer preskrbel na ta način, da je dvema Dunajčankama obljubil zakon. Svojima žrtvama je nato pripovedoval, da rabi denar, da bi mogel kot mlad zdravnik na Dunaju začeti zdravniško prakso. Izvabil je na ta način od ene 25.000, od druge pa 21.000 šilingov. (Šiling je 8 Din.) Neka učiteljica iz Zgornje Avstrije je prišla nekoliko ceneje skozi, zakaj njo je stala enaka obljuba samo 4000 šilingov.

listju še niso pričele delovati snovi, ki ga pozneje pordeče. Ko list dozoreva, se v njem postopno stvarjajo kemične spojine, ki vsebujejo alkohol v raznih oblikah, ki zaradi delovanja drugih kemičnih tvarin daje listju v jeseni lepo rdeče-rjavo barvo. Tako piše list »This and That«. Sedaj bomo lahko rekli: »Imaš tako rdeč nos kakor jesensko listje...«

Anekdota

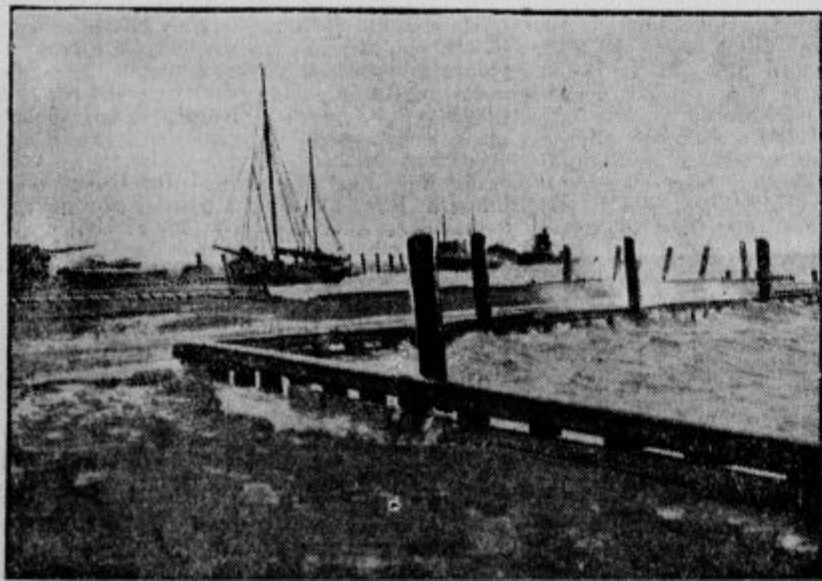
Zgodilo se je v Ljubljani, v predvojni dobi. Neki nervozen profesor je hotel nekaj izprostiti pri deželnem predsedniku. Dolgo čaka s cilindrom na glavi v predsobi, da pride nanj vrsta k avdijenci. Ko ga sluga končno pozove, zagleda na steni viseti cilindri. Meni, da je njegov, ga hitro sname s kljuge, ga dene v svojo desnico in vstopi tako s cilindrom na glavi in z cilindrom v roki v sobano pred mogočnika. Osuplo ga pogleda deželni predsednik, a koj pogrunta možakarja. Pa veli profesorju, ki je sedel na ponujeni mu stol: »Pokrite se vendar, prosim.« Nervozno ugovarja profesor, češ da se to ne spodobi. A zaman, ker gospod predsednik ne odneha od svoje zahteve. Pokrije si torej cilindri s cilindrom, postane rdeč kot kuhan rak in brez nadaljnje besedice jo odpiha revež iz dvorane.

Profesor je nekaj sklenil, pa je čisto pozabil, kaj. Ni mogel iti v posteljo, dokler ne razreši tega problema, in tuhtal je do 3 zjutraj. Tedaj se je končno spomnil: hotel je vprav ta večer iti enkrat zgodaj spat.

»Ne razumem, kaj imaš proti mlademu gospodu Skorcu. Saj je vendar brhek človek.«
»To že, toda on zna toliko nedostojnih pesmi.«

»Ali ti jih poje?«

»Ne, ampak neprestano jih žvižga.«

Otok Sylt pod vodo. Orkan, ki je obiskal velik del Evrope, tudi otoku Syltu v Severnem morju ni prizanesel. Mnogo rodovitne zemlje so ogromni morski valovi odnesli, južni del otoka, ki ni zavarovan, je pa morje čisto preplavilo in povzročilo ogromno škodo.

Občni zbor SK Ilirije

Matični klub celokupnega slovenskega sporta je v četrtlet zvečer v dvorani OUZD polagal račun o svojem delu. Bilo je to 19 redno zborovanje. Tega 19. občnega zbora se je udeležilo okoli 300 članov, ki so z velikim navdušenjem sprejemali posamezna poročila raznih klubovih sekcij. Mogoče se je prvič v zgodovini kluba dogodilo, da so bila prav vsa poročila sprejeta brez debate in z velikim odobravanjem. To je gotovo jasen dokaz o smotretnem delovanju kluba. Videti je bilo na vsakem zborovalcu, da se obenem z vodstvom zaveda, kaj je klub napravil za splošnost s tem, da je zgradil kopalnice, ki je nekaj edinstvenega v državi. S svojimi sportnimi napravami je Ilirija važen čimtelj v narodnem zdravstvu. Z občnega zbora so bile poslano vdanostne brzojavke ministrskemu predsedniku, ministru za narodno zdravje, pisnemu vdanostni izrazi pa banu Ing. Serneču in komandantu Dravske divizije.

Klubov preda dr. Dular se je v pozdravnem govoru zahvalil tisku za podporo in pozdravil zastopnike tiska. V poročilu je predvsem poudaril, da je Ilirija meščanski klub, ki združuje pod svojo belo zeleno barvo vse stanovne. Ilirija ni navaden sportni klub, temveč harmonično organizirana institucija, ki zasleduje s svojimi sportnimi napravami pota k razvoju narodnega zdravja. Je to klub, ki goji čisti sport brez plemenskega in političnega ozadja in odgovarja docela ciljem našega modrega vladarja. Za svoje poročilo je žel burno odobravanje. Nato so prišla na vrsto poročila vseh sekcij. Iz teh poročil je razvidno, kako ogromno delo je klub izvršil v preteklem letu.

Nogometna sekcija.

Poročilo te sekcije je podal g. Bettelo. Iz njegovega poročila je razvidno, da je nogomet v resnici najpopularnejša panoga sporta. Sekcija šteje 114 članov, ki so odigrali skupno 65 tekem. Doma se je igralo 46, na tujih tleh pa 19. Score tekem je 143 : 136 Od članov, ki so največkrat nastopili, je na prvem mestu popularni Verovšek s 32, Berglez s 31, Doberlet 30, Rihar in Košak s 27, Varšek 20, Oman s 17 tekami. Največ tekem dosedaj so pa odigrali Oman 282, Zupančič L. 243, Doberlet 161 in Verovšek 124 tekem. Po številu prireditvev program sekcije ne zaostaja za lanskim letom, pač pa prireditve kvalitativno za lanskim letom precej zaostajajo. Krivda na tem je predvsem v slabi organizaciji prvenstvenega tekmovanja, ki zavzame skoro vse termine. Sekcija je prestala iz raznih vzrokov nastalo krizo. Pod spretnim vodstvom trenerja, večkratnega avstrijskega reprezentančnega igralca Baara se sekcija lepo razvija.

Plavalna sekcija.

Poročilo g. Kramaršiča o plavalni sekciji je omenilo predvsem ogromen napredek v tej panogi sporta. Sekcija, ki je bila v preteklih letih zelo maloštevilna, je štela že ob pričetku sezone 60 članov. To število se je ob koncu sezone skoro podvojilo. Plavalna sekcija je priredila doma 4 večje prireditve, med temi tudi državno plavalno prvenstvo. S tremi člani je bila zastopana na slovenskem prvenstvu v Varšavi. Priredila je še več manjših prireditvev. S svojimi člani je sekcija v pretekli sezoni dosegla uspehe, kakršnih ni pričakoval največji optimist.

Drzalna sekcija.

Poročilo te sekcije je podal g. Bettelo. Uspešen razvoj sekcije je omogočila ostra in dolga zima. Bilo je 72 drzalnih dni, v katerih se je izvršil velik pester program. Število članstva je zelo naraslo, tako da je štela sekcija 53 članov. To število pameti tudi tej panogi sporta uspeh. Na lanskem drzališču se je izvedlo 15 prireditvev, v katerih so si člani sekcije osvojili 12 prvih, 14 drugih in tretjih mest. Državno prvenstvo si je letos že tretjič osvojil Ing. Bloudek. Najuspešnejši drzalci, ki so si priborili na raznih prireditvah prva mesta so g. Švab, Avčin in

mladi zmagovalec v pokalnem tekmovanju g. Thuma. Sekcija ima lepo število dobrega narasčaja.

Lahkoatletška sekcija.

Tudi v tej panogi sporta se je pričelo živahnejše delo. Sekcija, ki jo nad vse uspešno vodi profesor Čop, je bila tudi zelo aktivna in je priredila 6 samostojnih, udeležila se je pa 9 tujih prireditvev. Sekcija šteje 33 članov in 41 narasčajnikov. Najuspešnejši atleti sekcije so Pavlič, Jeglič, Zupančič in Sporn.

Težkoatletična sekcija.

Ta sekcija je stopila pravzaprav v ospredje šele v preteklem letu. Pod spretnim vodstvom svojega načelnika Toneta Kosa je dosegla v razmeroma kratkem času lepe uspehe. Poudariti je namreč treba, da je za uspehe v tej panogi sporta potreben večleten trening. Največja prireditvev je bilo letošnje tekmovanje za državno prvenstvo, ki ga je sekcija izvedla. V tej panogi je treniralo skupno v 58 večerih 648 oseb.

Hazena sekcija.

Ta sekcija je v preteklem letu preživela najtežjo krizo. Izstopile so vse starejše rutinirane članice, ostale so same mlajše članice. Temu marljivo je so zato bile mlajše moči. Odigralo se je skupno 19 tekem s scorom 178 : 97. Sekcija je priredila v poletju zelo uspešno turnejo po južnih krajih naše države. Na tej turneji je odločila od 11 tekem 9 v svojo korist. 12 je pa igrala neodločeno. Sekcija je gojila tudi lahko atletiko, ni pa mogla razviti docela svoj program. Za bodočnost jamčijo pridne mlade igralke.

Smučka sekcija.

Kakor drsalni tako je tudi smučki sekciji dolga zima omogočila izvršiti lep program. Člani sekcije so se udeleževali ne samo na domačih prireditvah, temveč tudi na inozemskih. Najuspešnejše je klub zastopal Ing. Janša, ki je v teku na 30 in 18 km osvojil romunsko državno prvenstvo. Drž. prvenstvo si je pa letos priboril Jenko. Tudi ta sekcija šteje številno članstvo. Priredila je lasten smučki tečaj. Klubovi člani pa že več let marljivo vodijo vojaške smučke tečaje. Načelnik g. Sircelj je predlagal, da bi klub zgradil na primernem kraju za svoje člane lastno zimsko zavetišče. Ta predlog je bil sprejet z velikim odobravanjem.

Sabljaška sekcija.

Tudi ta najmlajša klubovka sekcija je pridno trenirala. V osebni podpolkovnika Cvetka je imela izbornega učitelja.

Vsa poročila sekcij so bila sprejeta z velikim odobravanjem in brez debate, kar se menda ni še nikoli zgodilo.

Tajniško poročilo.

Tajniško poročilo, ki ga je podal g. Baltezar, je bilo sestavljeno zelo skrbno in je jasna slika ogromnega dela. Klub šteje 1160 članov. Prireditvev je bilo skupno 145. Od teh je bilo toma 81 sportnih prireditvev, med temi dvojno tekmovanje za državno prvenstvo. Iz celoga poročila je razvidno, da je Ilirija dosegla v preteklem letu največje uspehe odkar obstoja. Računati je pa, da bo klub, ki ima vse pogoje za razvoj, v bodoče še uspešneje deloval. Tudi to poročilo je bilo sprejeto brez debate in z velikim odobravanjem.

Tudi blaginjsko poročilo je bilo sprejeto z odobravanjem. Klubova blaginja je izkazala 1 mil. 24.762 Din prometa. Te številke podajajo najbolj nazorno delovanje kluba. Gospodarsko poročilo je podal sklikor-tolkor g. Rotar.

Šledila so še poročila teniške in zabavne sekcije.

Pri volitvah je bil soglasno izvoljen naslednji odbor: predsednik dr. Milan Dular, podpredsednik dr. Lapajne in major Koprivec, tajnik I. Bettelo, Evgen, tajnik II. Sircelj; blaginjski Medič Rudol, blaginjski II. Baltezar; gospodar I. Sinole Albin, gospodar II. Rotar; zapisničar Kramaršič Božo. Odbor: Ing. Milan Suklje, dr. Ferjančič Josip, kapt. Viliak Milko, Jerala Franc, Deržaj Stena, dr. Kukulj Mirko, Gorec Joso, dr. Berec Janko, Zupan Miroslav. Načelniki sekcij: nogomet: Negovetič, lahko atletika: prof. Čop, težka atlet: Kos Anton; hazena: dr. Mayer; plavalna sekcija: dr. Jenko; smučka: Sircelj; drzalna: Ing. Bloudek; sabljaška: podpolkovnik Cvetko, ping-pong: Beltram.

Po izvolitvi odbora se je ta nad vse uspešno občni zbor zaključil s pozivom na celokupno članstvo, da pomaga novemu odboru pri njegovi težki in odgovorni nalogi.

Izredni občni zbor SK Primorja

V četrtlet zvečer se je vršil od predsedstva sklicani izredni občni zbor ASK Primorja. Predsednik kluba g. Sancin je pozdravil številno navzoče članstvo in povedal, da je skupščina sklicana vsled tega, ker ima odločati v važnih stvareh, t. j. o zastopstvu kluba pri poklonitvi Nj. Vel. kralju v mesecu januarja in o drugih internih klubskih zadevah. Obenem je izrekel zahvalo banu dravske banovine g. inž. Dušanu Serneču, ki je blagovolil prevzeti pokroviteljstvo pri zadnji klubski, tako lepo uspehi lahkoatletski prireditvi in ki je daroval ob tej priliki krasen pokal.

Nato je g. Ček podal splošno poročilo o delovanju kluba in njegovega vodstva. Orisal je nadalje delo posameznih sekcij in prav z iskrenimi besedami apeliral na prisotne, da zastavijo vse sile, da bo prihodnje leto 10 letnica obstoja ASK Primorja res praznik uspešnega in koristnega dela. Predlagal je istočasno, da se odpošlje predsedniku vlade g. generalu Živkoviču zahvalo in pozdrav skupščine. Gosp. inženier Debelak, je povdaril, da stopa ASK Primorje v novo dobo 1930 z zavestjo, da bo svojo 10 letnico obhajalo uspešno in zaslužno, kajti edinstveni uspehi kluba v tej kratki dobi so pokazali silo in moč zdravega članstva, ki bo klubu še nadalje koristilo z delom za vse še večji napredek in porast.

Skupščina je potem soglasno sprejela predlog, da se pošlje predsedniku vlade zahvala in pozdrav občnega zbora in da se udeleži klub poklonitve Nj. Vel. kralju, ki jo priredi meseca januarja JNS. G. Sancin je nato zaključil uspešno izredno skupščino ASK Primorja.

Dunajsko Austrija, ki je preteklo nedeljo senacionalno zmagala v Marseilu, bo 15. t. m. nastopila proti Olympique v državi Monaco.

Ilirija : Hermes

V služajju lepega vremena se odigrata jutri na igrišču Ilirije dve zanimivi tekmi. Ob 13.30 igra rezerva Ilirije s I. moštvo Jadrana, ki bo imel dosti posla ako bo hotel odpraviti izborni rezervo Ilirije. V glavni tekmi ob 14.30 nastopijo Šiškarji proti Iliriji. Zadnji nastopi jesenskega prva so bili sami uspehi, dočim je Hermes podlegel v Mariboru z dosti visokim rezultatom, akoravno tega ni nihče pričakoval z ozirom na težak poraz celjske reprezentance po Hermesu. Favorit je Ilirija, toda igra bo vseno zanimiva, srečata se dva različna sistema: Hermes goji predvsem igro notranjega tria, dočim forstira Ilirija igro s krili. Hermes ima v napadu svoje najboljše orožje, dočim ostali deli nekoliko zaostajajo. Ilirija ima tudi zaledje jako močno in bo morala posvetiti nasprotnemu triu največjo pažnjo. Nadejati se je lepe, zanimive tekme.

Francoski prvak v Nemčiji. Gornješlezijski nogometni prvak Beuthen bo 1. januarja igral s prvim francoskim klubom Club Francaise-Paris. V zapadni Westfalski pa bo 6. januarja gostoval proti »Husten 09« francoski klub Stade Francaise-Paris.

Uipest (Budimpešta), zmagovalec v boju za srednjevropski pokal, je nastopil turnejo, ki ga bo vodila preko Grške v Egipt in ki se bo končala 19. januarja z nastopom proti 1860 München v Münchnu. Uipest ni mogel vzeti s seboj svojega srednjega krilca Kvasca, ki je bil zadnji nedeljo težje poškodovan. Drugače pa je Uipest kompleten. Prva njegova tekma bo v Atenah napram Olimpiakos.

Nov italijanski stadion. V državi, kjer posebno vlada podpira razvoj sporta, t. j. v Italiji, se bo zgradil velikanski stadion. Izkazalo se je, da je sedanji stadion v Turinu veliko premajhen in nemoderen. Spomladi bodo začeli z gradnjo ogromnega stadiona za 100.000 gledalcev, ki bo eden največjih prostorov na kontinentu.

GLOBUS

je zaščitna znamka

Opalographa

Originalne kemikalije in vse pritiskline za Opalograph dobite pri tvrdki

Lud. Baraga - Ljubljana

Šelenburgova ulica 6

Telefon 29—80

Telefon 29—80

St. 38.577/29 ref. V.

Razglas

Radi oddaje dimnikarskih del v vseh mestnih in v mestni oskrbi stoječih poslopij za I. ometalni okraj za l. 1930., 1931. in 1932., se bo vršila pri mestnem magistratu ljubljanskem v prostorih mestnega gospodarskega urada

dne 25. decembra 1929 ob 10 dopoldne

ponovna očetalna razprava.

Pogoji in vsi drugi dražbeni pripomočki so razgrnjeni med običajnimi uradnimi urami pri omenjenem uradu vsakemu interesentu na vpogled.

Ponudbe, v katere je vstaviti pavšalne zneske za izvrševanje dimnikarskih del, je izročiti do označenega termina zapečatene in opremljene s 5% vadijem mestnemu gospodarskemu uradu.

Interesentom, ki so pri očetalni licitaciji dne 26. novembra 1929 vložili vadij, ni treba tega ponovno vlagati.

Izrečno se določa, da se na ponudbe, katere ne bodo odgovarjale razpisanim določbam in pogojem, ter na ponudbe, katere bi bile pogojno stavljene, prepozno in naknadno vložene, ne bo oziralo.

Mestna občina si tudi pridržuje pravico oddati razpisana dela po lastnem preudarku drugemu in ne najnižjemu ponudniku.

MESTNI MAGISTRAT LJUBLJANSKI.

dne 11. decembra 1929.

Vsa pletena oblačila

za male in velike, izgotovljena iz najboljših volne, kupite poceni v

pletarni M. VEZJAK

MARIBOR, Vetrinjska ulica 17.

Posebno priporočam pletene obleke v najmodernejših barvah in fasonah.

Pierre L'Ermitte:

Žena z odprtimi očmi

Tedaj je vzkliknila teta Cecilija: »Pustite kolonijo, naj odide, in naklonite nam še nekaj dni svoje prisotnosti... nekaj tednov... Če postavite vse svoje življenje na to karto, se vam trud izplača!«

Roger Maude je odkimal z glavom:

»Gospodična, vi žal ne poznate mojega položaja. V Parizu so počitnice izračunane do pičice. Moj tovariš, ki me nadomestuje, čaka z očmi na koledarju točno dneva in ure mojega povratka, da nastopi sam svoj dopust. Kupil si je že vozovnice za pot, naročil sobe v hotelih...«

»Ah, taki tovariši!«

»Trebja je računati z njimi, gospodična!«

»Toda vaš stric je ravnatelj banke...«

»Čeprav je moj stric, oziroma baš zato, ker je moj stric, moram biti med vsemi tovariši jaz najtočnejši.«

»Zdaj pa res nič več ne vem.«

»Jaz pa!«

»Kaj?«

»Česar ne morem storiti jaz, to utegneta narediti vi, če hočete... Jaz nisem svoboden, vi pa ste...«

»Ne razumem vas prav...«

»Razložim vam: ves svet hodi v Pariz, ki je središče sveta... Iz New Yorka prihajajo, iz Pekinga... Koliko laže pa je priti iz Noirmoutiera. Dovolite mi torej, gospodična, da povabim vas in gospodično Rolandko čim prej na obisk v Pariz. Žal naše stanovanje ni tako veliko, da bi vas mogli sprejeti pod streho, toda obedujete lahko pri nas; predstavim vaju svoji

materi in sestrama, ki sta zelo ljubezni. In ko si ogledate Pariz v jesenskem čaru okoliških gozdov, Versailles, Fontainebleau in velestem življenje, mislim, da bo gospodični Rolandi žal zapustiti tisti bajni kraj ter se povrniti v sivo vsakdanost tega otoka, čigar dolgočasnost ste opisali nekega dne in se mi je neizbrisno vtisnila v spomin.«

Teta Cecilija je preudarila:

»Tu bi se bila stvar mogla prav ugodno razplesti... Toda ponavljam vam, da name večerajnji večer ni napravil tako dobrega vtisa kakor na vas...«

»Gospodična, zdi se mi, da se vam vse preveč mudi. V bistvu ste prav za prav komandant, veste!«

»Jaz — komandant? Jaz, ki sem kakor plaho jagnje!... jaz, ki vse svoje življenje ne ravnam drugače nego kakor drugi hočejo!«

Toda Roger Maude je vztrajal pri svojem mnenju:

»Ne zamerite, vkljub vsemu ste preveč oblastni. Tem bolj sem to opazil, ker gledam v vas svojo bodočo taščo...«

»Neverjetno! To je naravnost strašno!«

»Kaj hočete! Človek človeka nikoli ne spozna do dna. Kar je »boljše«, je sovražnik »dobrega!« recimo glede vašega obnašanja sinoči pri večerji. Priznam, da je mene za vašo nečakinja bolelo, ko ste ji tako odločno ukazovali: to stori, ono stori... In ste jo drezali... glejte, kakor onega dne Pentapona.«

»Toda Pentapon je šel... je dirjal!«

»In vaša nečakinja ni šla! To pa zato, ker ona ne uboga na isti način. Pomislite, da poteče leto dni, preden zrno v klasju dozori. Šest mesecev pa najmanj prelepi cvetki ljubezni, ki jo kanim utrgati na vaše mrtvi... najmanj šest mesecev ji bo treba, da se name navadi... da se privadi misli, da bo živela

v Parizu... najmanj šest mesecev, da se odloči zapustiti svojo dražestno in predobro tetko...«

»Lizun!«

»Nič se ne prilizujem. Toda trdovratnež sem...«

Kadar si kaj vtemem v glavo, posebno, pa če sem si stvar vzel k srcu, ne izpustim! Boste videli... Vem, da imam v vaši osebi vnetega zaveznika... Kajne?«

»Storila bom vse, kar je v mojih močeh. Toda premislite sami: kaj pa je v mojih močeh?«

»Zaenkrat vas prosim le, da si postavite za cilj to-le malo in prikupljivo stvarico, ki ji rečemo: beg v Pariz.«

»Mala stvarica...«

»Pri montmarteškem dečaku to sploh ne šteje. Poznam tu letoviščarje, ki polete vsak teden na kratek odhiti v Pariz...«

»To ni nikaka primera! Moja nečakinja se je sicer že peljala z avtomobilom, a ne verjamem, da je v svojem življenju videla lokomotivo že kdaj...«

Ob teh besedah se Roger ni mogel ubraniti smehu:

»V svojem življenju še ni videla lokomotive! — Jaz ji jo bom pokazal! Mi stanujemo blizu severnega kolodvora. Razkazar ji bom tam toliko lokomotiv, kolikor si jih bo poželela... do zadnjega modela. — Da pridemo do kraja: kakor hitro se vrnem v Pariz naročim za vaju sobe v prijaznem hotelu v bližini... boste videli, da je hotel zares prijazen. Sicer pa boste tam le prenočevali. Za vse ostalo pa mi dovolite, da poskrbim jaz. V Parizu sem doma. Moja mati in ena mojih sestra vaju bosta vozili po mestu... Zase si pa prihranim nedelje in večere. Vodil vaju bom v gledališča, v parke... pokazal vama bom siromašne četrti...«

»Siromašne...«

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica 1-50 Din ali vsaka beseda 50 par.
Najmanjši oglas 5 Din. Oglasi nad deset vrstic se računajo višje.
Za odgovor znamko! — Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo.

Službe iščejo

Prodajalka

v trgovino mešanega blaga želi službo kjerkoli, na deželi ali v mestu kot prodajalka ali poslovodkinja, starejša moč. Vloži, če potrebno, kavicjo. Ponudbe pod »Nastop« št. 13.859.

Službo dade

Mizarski pomočnik
in vajenca sprejme takoj Vipotnik Vinko, strojno mizarstvo - Zagorje o. S.

Stavbeni risar

se sprejme v stalno službo. Prednost imajo s srednjo tehnično šolo. Plača po dogovoru. Nastop takoj. Ponudbe pisмено na upravo »Slovenca« pod »Risar« št. 14.034.

Graverja

sprejememo pod ugodnimi pogoji. — Vprašanja na D. Barth, Novi Sad.

Sprejme se pletilja

ki res razume na »flach« in »jaquard« stroj. Nastop takoj. Plača po dogovoru. Naslov v upravi »Slovenca« št. 14.041.

Služkinja

za vse, čista, značajna in stalna, se sprejme takoj ali pozneje. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 14.105.

Zasluzek

Dober zaslužek

vsako nedeljo. Za vsak večji kraj, vsako župnijo iščemo zastopnike, ki bi za dober zaslužek prevzeli malo delo. Poslijte svoje naslove pod šifro: »Dobro delo in dober zaslužek« na upravo »Slovenca« Maribor.

Pouk

Šoferska šola

L. obl. konc. Čamerik, Ljubljana, Dunajska c. 36 (Jugoavto). — Tel. 2236. Pouk in praktične vožnje.

Vnajem

Gostilno

vzamem v najem z novim letom na prometnem kraju z lastno vsebno pravico, proti vnaprejšnji plačilu ali potrebni kavicji. Ponudbe na upravo pod »Resno« št. 13.459.

Kuhinja

dobro idoča se odda samostojni kuharici. Kavicja potrebna. — Naslov v upravi »Slov.« št. 14.087.

Denar

Tritisoč dinarjev

rabim nužno za pol leta proti jamstvu in 12 odst. obrestim. Ponudbe upravi lista pod »Takoj« 13.998.

Zimske suknje

in druga oblačila za gospode in otroke nudi po znatno znižanih cenah
Maček Ljubljana, Aleksandrova 12

Stanovanja

Dvosobno stanovanje
s kuhinjo, v novi hiši — išče za 1. januar mlad zakonski par. Ponudbe na upravo pod 14.114.

Stanovanje

sobo in kuhinjo oddam takoj. Kos, Tržaška cesta, Stan in dom.

Poizvedbe

Našel se je

13. decembra dopoldne usnjat potni kovčeg z različno vsebino - blizu opere. — Dobi se: Spod. Šiška, Podgozd 4.

Kupimo

Hrastov mah

česminjevo lubje in vsa zdravilna zelišča - kupujemo po najvišji ceni. — Pišite po cenik! — G. Hoffmann & Co., Zagreb, Berislavičeva ul. 3.

20 % kronske bone
kupi Pučka štedionia i založni zavod d. d., Osijek, Desatična ul. 27.

Mahovino

brasta in sliv ter bučne peške, kupujemo. — Ponudbe z vzorci na G. Hoffmann in Co., Zagreb, Berislavičeva 3.

Bukova drva

kupuje družba »Kurivo«, Ljubljana, Dunajska c. 33

Voziček

ročni, 4 kolesni, s ploščo, rabljen ali nov — kupi »Nova Jugometalija«, Kolodvorska ulica 18.

Posestva

Lep raven travnik

ca. 12.000 m² velik, tik postaje tržišne proge, — pripraven za vsako tovarno ali zgradbo, iz prostre roke ugodno prodam. Naslov v upravi pod št. 14.011.

Manjše posestvo

v ceni do 35.000 Din, kupim. Biti mora v bližini farne cerkve. — Ponudbe naj se pošiljajo z natančnim opisom posestva in poslopja na Matija Klementič, p. Sošice-Kostanjevac, Hrvatsko.

Prodamo

Puhasto perje

kilogram po 38 Din razpošiljam po povzetju na manj 5 kg. — Potem čist belo gosje kg po 130 Din in čist beli pub kg po 300 Din. — L. Brozović, Zagreb, Ilica 82.

Vino Opolo

zajamčeno pristno, do konca decembra čez ulico po 10 Din v hotelu »Bellevue«. Ne zamudite ugodnosti!

Vina

prvorazrednega, novega in starega, cca 100 hl, ceno proda župna nadarbina Donja Stubica, Hrv. Zagorje.

Kotel za žganje

dve hladilni pripravi, za 120 litrov, skoraj nov poceni napredaj pri trvdki Adalbert Gusel, Maribor, Aleksandrova c. 39.

Proda se klavir

Bösendorfer, skoraj popolnoma nov, posebno fina izdelava, velik pravi bronast lesteneč (luster), empir stara omara (Tabernakelkasten), dve veliki starinski slike. Ogleda se Franciskanska ulica 8/1

Premog in drva

dostavlja v vsaki množini na dom trvdka A. Jerančič, Karlovska cesta 8. — Telefon 3457.

Elektromotor

za istosmerni tok, 300 V, 14 k. s., še v obratu, se proda radi selitve, Poizvedbe se pod »Pichler« št. 14.103 v upravi lista.

Obrt

Naznanja se

da so prispela nova dal-matinska vina ki se točijo v gostilni pri »Tratniku«, Sv. Petra c. 25 in Kette-Murnova cesta 26 Istopata domača in dal-matinska kuhinja in vsak dan sveže morske ribe

Najboljše peči

na žagovino, zajamčeno brezhibna funkcija, razpošilja na poskušnjo po zelo znižani ceni od 290 Din naprej. Torej nobene nege rizika! — Ako ne ugaia, plačam tovarnino tja in nazaj sam. Jakelj, Slovenjgradec.

Pšenično moko

najbolj čist mlinov nad naj-nije čistogovina žita in mletskih izdelkov
A. VOLK, Ljubljana
Resljeva cesta 24.

Kurja očesa

Najboljše sredstvo proti kurjim očesom CLAVEN je mast

Dobite v lekarnah, drogerijah ali naravnost iz tvornice in glavnega skladišča

M. HRNJAK
Iekornar — SISAK

Podloge

k dežnim plaščem kakor tudi pelerince za dečke se dobijo v trgovini Jančigaj, Tavčarjeva 1 (nasproti kavarne Evrope).

Trebušne in kilne pasove
najceneje pri

A. Besednik
Ljubljana
Selenburgova ulica 4. et.

Luksuzno PECIVO

specijalno — peče parna pekarna tudi po naročilu.

Schmid

Maribor, Jurčičeva 6.
Razprodajalci dobe popust. Razpošiljam povsod

Popravila ur

izvršuje najceneje; delo solidno; tudi nove ure dobite poceni pri urarju
ALBERT ECCARIUS,
MARIBOR,
SLOMSKOV TRG 5

Veliko izbiro

Božičnih daril

audi po zmernih cenah na drobno in na debelo staroznana slaščičarna

Ljubljana **I. NOVOTNY, Gosposvetsko**
ter se priporoča za obilne posei

Tomažovo žlindro 19'90%

za gnojenje travnikov, vrtov, sadonosnikov ima na zalogi vsako množino.
»MERKUR« PETER MAJDIČ, KRANJ

Angela Matelič roj. Zupančič

soproga preglednika fin. kontrole po daljšem trpljenju, danes bogu vdano umrla.
Pogreb drage pokojnice se bo vršil v soboto 14. dec. t. l. ob 14 izpred mrtvaške veže splošne bolnice k Sv. Križu v Ljubljani.
Semič-Ljubljana, 12. decembra 1929.
Franjo Matelič,
soprog in ostali sorodniki.
Pogrebni zavod I. Gajšek, Vodmat.

Kaj je lepšega

kot je naravna sveža barva?

Vsaka samozvestna dama pazi na svojo zunanost. Znati mora privlačno delovati. In to more vedno, ker katere lepota nas bolj uveri, kot sveža barva nežnih lic in ustnic polnih življenjske toplote?

Rdečilo »Khasana-Superb« za lice daje odlično, a vendar ne kričeč ton, ki vzneta zadivljenje. Saj »Khasana-Superb« tudi ni navadna »šminka«. Malo po uporabi pretvori lastna koža to pomarančasto kremo v rožnato naravno rdečilo. Barvni tok je žarek ali kot dah nežen, kakor je že koža ali svetla ali temna. V svojem koloritu se prilagodi teintu v vsakem slučaju.

Štift »Khasana-Superb« za ustnice daje ustnam potreben ton in nič več. Oba, i štift za ustnice i rdečilo za lice, vzdrže dek. vreme in poljube.

Ogledalo Vam bo povedalo, da boste dosegli s tem pomožnim sredstvom nesluteni izraz naravnega, ljubekega izgleda, a uporabe »Khasana-Superb« ne more nihče slutiti.

KHASANA SUPERB

Skladišče za Jugoslavijo:
JUGO-FARMACIJA d. d.
Oddelek kozmetike,
DR. M. ALBERSHEIM
Frankfurt a. M. - London
Dobite povsod.

Šoferska šola

Gojko Pipenbacher

Ljubljana, se je preselila na Gosposvetsko c. 12.

Naznanjam

slavnemu občinstvu Maribora in okolice, da sem

otvoril 14. decem. 1929

»Dvorano za dame in gospode — Pirc«, poleg Aleksandrove ceste v Cvetlični ulici.

Postrežba bo prvovrstna ter se priporoča za obilni obisk. Brivski salon Pirc, Gregorčičeva ulica 11 in »Dvorana za dame in gospode« Pirc Radivoj, Maribor, Cvetlična ulica.

žive krape od 1/2 kg do 3 kg iz izanskih ribnikov priporočam za Božič.

Ribe

Naročila sprejema

Franc Palme, Ljubljana

Gosposvetska cesta 7. Telefon 2376

V globoki žalosti naznanjamo tužno vest, da je naš ljubljeni soprog, predobri oče, stari oče, brat, stric in svak, gospod

Blaž Scharf

uslužbenec Jadr. podunav. banke

dne 13. t. m. po kratki in mučni bolezni, previden s tolažili sv. vere, mirno v Gospodu zaspal. — Pogreb nepozabnega bo v nedeljo dne 15. decembra 1929 ob 2 popoldne od doma žalosti, Selenburgova ulica št. 7, na pokopališče k Sv. Križu. V Ljubljani, dne 13. decembra 1929.

ANTONIJA SCHARF, soproga. — ŽANI, VIKTOR, sinova. — ANTONIJA, ANGELA, hčerki — in ostalo sorodstvo.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani

ZAKVALA

Ob priliki smrti in pogreba nepozabnega nam brata, ujca, svaka in nečaka

DR. FRANA HUBADA

je bilo pokojniku in tudi nam izkazanih toliko simpatij in pristnega sočustvovanja, da nam je nemogoče, se vsakomur posebej zahvaliti.

Zato prosimo, naj vsi oni, ki so prebлага pokojnika poznali in čislali, ter mu na ta ali oni način izkazali poslednjo čast, nam pa izrazili svoje sožalovanje, smatrajo pričujočo zahvalo za izraz naše globoke hvaležnosti.

Dr. Zarnikovi in Hubadovi.

Zahvala

Prisrčno se zahvaljujemo vsem, ki so našo drago mamo, sestro in taščo, gospo

Frančiško Korun roj. Vrabič

trgovko in posestnico v Sv. Petru v Savinjski dolini

bodisi osebno, bodisi v duhu, spremljali na njeni zadnji poti, ter onim, ki so nas v dneih izgube in žalosti z ljubeznivo besedo ali sočutjem tolažili.

Vsedomri naj bo že zlasti plačnik preč. g. dr. Jan. Ev. Jančiču, ki nas je ob pogrebu z apostolsko besedo tolažil, ter obema gg. kapucinoma iz Celja in Ptuja.

Sv. Peter v Savinjski dolini, 12. decembra 1929.

Žalujoči ostali.